

Gorenjski Glas

PETEK, 20. NOVEMBRA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 93, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Virus ne popušča, spoštujmo ukrepe

Epidemijo covid-19 je vlada podaljšala še za trideset dni. Včeraj je vlada odločala tudi o podaljšanju tistih ukrepov, katerih upravičenost mora skladno z odločitvijo ustavnega sodišča presojati vsak teden, kot so omejitve gibanja in prepoved zbiranja. Ponovno je prišlo do vdora virusa v domove za starejše.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Vlada je še za trideset dni podaljšala epidemijo, ki jo je razglasila z 19. oktobrom. Odlok o podaljšanju epidemije je začel veljati v sredo. Kot so pojasnili, še vedno vse statistične regije dosegajo oziroma presegajo stopnjo incidence, ki zahteva razglasitev epidemije. Gorenjska statistična regija je po kumulativni incidenci obolelih v 14 dneh na sto tisoč prebivalcev padla na tretje mesto med regijami, pred njo sta pomurska

z največjo incidenco okuženih (1628), sledi ji koroška. Namestnica predstojnika Centra za nalezljive bolezni na NIJZ Nuška Čakš Jager je povedala, da so viri okužb zelo različni in da je virus prisoten že vsepovsod. Če je bil med 14. in 27. oktobrom največji delež okuženih v starostnih skupinah med 25 in 64 let, sedaj opažajo velik porast med starostniki, predvsem na račun domov za starejše. Tudi v Domu starejših občanov Preddvor je prišlo do ponovnega izbruha. Včeraj so imeli na

okužbo pozitivnih 51 stanovalcev, dvajset zaposlenih in eno prostovoljko. Testiranje za stanovalce bodo ponovili v ponedeljek.

V Domu Viharnik v Kranjski Gori so v ponedeljek na covid-19 testirali še devetdeset stanovalcev in dve tretjini zaposlenih. Direktorica doma mag. Karmen Romih je včeraj povedala, da je bilo 22 stanovalcev pozitivnih na koronavirus in da imajo trenutno 35 aktivnih okužb med stanovalci.

► 2. stran

V Domu Viharnik v Kranjski Gori so imeli včeraj petintrideset aktivnih okužb s koronavirusom med stanovalci in tri med zaposlenimi. / Foto: Gorazd Kavčič

Letalnico že pripravljajo

Manj kot trije tedni so še do začetka svetovnega prvenstva v poletih v Planici. Kot pravijo organizatorji, izvedba po tehnični strani ni vprašljiva. Na letalnico so že začeli navažati sneg, nameščajo tudi razsvetljavo. Tekmovanje bo namreč prvič v zgodovini letalnice pod žarometi.

MAJA BERTONCELJ

Rateče – Ta konec tedna se v Wisli na Poljskem začne svetovni pokal v smučarskih skokih. Sledila bo Ruka na Finskem, nato Nižni Tagil v Rusiji, od 10. do 13. decembra pa že prvi vrhunec sezone: svetovno prvenstvo v poletih v Planici.

V dolini pod Poncami so priprave v polnem teku. Letalnico že prekrivajo s snegom. »V tem tednu smo začeli odkrivati snežno deponijo v izteku letalnice in predstavljati sneg iz snežnega tunela, ki je poleti služil smučarskemu teku, ob sam

objekt nordijskega centra. Čakamo na ugodne razmere tudi za njegovo razgrnitev. V preteklem tednu sta se začeli postaviti stolpovi za namestitvečasne razsvetljave in montaža luči na zaletišču. Osvetljena bo celotna letalnica: nalet s fiksnimi lučmi, ki so nameščene ob ograji ob smučini, preostali del pa s stolpov. Ta dela bodo zaključena v prihodnjih dveh tednih,« je povedal Tomaž Šušteršič, novi generalni sekretar OK Planica. Razlog za osvetlitev letalnice je v tem, da bo svetovno prvenstvo potekalo v poznopoldanskih urah. Začetek tako

kvalifikacij kot vseh treh tekmovalnih dni je predviden ob 16. uri. »Svetovno prvenstvo bi moralo biti že marca letos, a smo ga zaradi znanih razlogov morali v tistem terminu odpovedati. Precej truda je bilo vložene v to, da smo Mednarodno smučarsko zvezo prepričali, da nam dodeli nov termin. Želeli smo si, da bi bilo to še v decembru, da se ohrani letnica 2020. Žal je tako, da so v tem delu sezone vse tekme načrtovane v poznopoldanskih terminih,« pove Šušteršič.

► 7. stran

Prilogi:

deželne novice
jeseniške novice

Aktualne novice o

koronavirusu na
www.gorenjskiglas.si

AKTUALNO

Javni promet stoji, kaj zdaj

Ustavitev javnega potniškega prometa je marsikatero delavca brez lastnega prevoza postavila pred izziv, kako priti v službo. V podjetjih, kjer javni promet uporablja veliko zaposlenih, so organizirali t. i. delavske prevoze.

3

GORENJSKA

Prostovoljci poprijeli za delo v domu

Že dan zatem, ko so se zbrali na poziv Doma starejših občanov Preddvor, so prvi prostovoljci začeli pomagati pri oskrbi starejših. Med prostovoljci je tudi nekdanji župan Miran Zadnikar.

4

CG+

Biti hvaležen za vse

Redovnici Martina Golavšek in Milena Derlink kot prostovoljki pomagata v domu upokojencev na Jesenicah. »Lepo je opazovati stanovalce, ki čutijo osamljenost v svojih sobah ali jih tarejo razne bolečine, pa so kljub temu vedri in hvaležni za vse.«

19

CG+

Objem na vrhu sveta tudi v knjigi

Oktober letos je minilo trideset let od prvega zakonskega vzpona na najvišjo goro sveta, 8848 metrov visoki Everest. To je uspelo Mariji in Andreju Štremfju, ki sta vzpon popisala v knjigi z naslovom Objem na vrhu sveta.

24

VREME

Danes dopoldne bo pretežno oblačno, možne bodo padavine. Popoldne se bo razjasnilo. Jutri in v nedeljo bo precej jasno.

☀️ ↻ -3/6 °C

jutri: jasno

NOVO!
Prvi in največji
Miele
razstavni
prostor na
Gorenjskem.

www.etis.si

VAREN NAKUP!

Za vse informacije in naročila smo vam na voljo na:
etis.kranj@etis.si
ali na
04/235 50 50

ETIS 50 LET

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Zgodbe, ki jih piše samota

Drage bralke, spoštovani bralci,

nihče si niti v najbolj norih sanjah ni mogel predstavljati, da v današnjem naprednem, sodobnem času neki očem neviden virus lahko zaustavi ves svet. Prizadel je tudi naše okolje in predvsem zaradi zagotavljanja ustrezne zdravstvene pomoči za vsakogar bomo nekaj časa ponovno morali preživeti brez stikov z ljudmi zunaj svojih družin. Pri tem sta nam lahko v veliko pomoč telefon in računalnik, saj z njuno uporabo lahko potešimo vsaj osnovne potrebe po druženju.

Kdo je v najhujši stiski – otroci, odrasli ali starostniki, ki niso navajeni živeti odtujeno – je težko reči. Morda nam bo lažje, če bomo drug z drugim delili izkušnje, razmišljanja ali doživlja, ki so se nam zgodila v času razsajanja virusa. Lahko nam zaupate tudi potek bolezni, če ste covid-19 že preboleli. Napišite nam, kaj vas sprošča – s tem boste dali navdih drugim. Ali pa nam povejte, kaj vas muči, kakšni so vaši strahovi – in tudi v tem primeru se bodo številni bralci lahko poistovetili z vami.

Svoje zgodbe nam pošljite po običajni pošti na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, lahko jih zapišete v elektronski obliki in nam jih pošljete na: koticek@g-glas.si. Na Gorenjskem glasu nam ni vseeno, kako naši cenjeni naročniki in bralci prenašate krizo, zato bi vam radi pomagali na način, ki je naša osnovna dejavnost – s pisanjem. Znano je, da imajo terapije s pisanjem pozitivne učinke. Vsaj malo bo pisanje zagotovo pomagalo tudi vam in drugim. Veselimo se vaših zgodb!

Javna obravnava izhodišč za strateški načrt

Kranj – Evropska komisija je pred dvema letoma in pol pripravila zakonodajne predloge za Skupno kmetijsko politiko Evropske unije za naslednje sedemletno obdobje. Bistvena novost teh predlogov je v tem, da morajo države, članice unije, za izvajanje skupne politike pripraviti strateški načrt, ki mora vključevati ukrepe za vse vrste plačil. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je v sodelovanju s strokovnjaki, partnerji in Evropsko komisijo pripravilo izhodišča za strateški načrt in anketo o izhodiščih. Izhodišča vključuje analizo stanja in potrebe za doseganje ciljev na področju kmetijstva, predelovalne industrije, gozdarstva in razvoja podeželja, z anketo pa želi ministrstvo preveriti, ali so v izhodišču vključili ustrezen nabor izzivov in potreb. Ministrstvo pričakuje odziv kmetov, združenj, ustanov in vseh drugih prek spletne ankete do vključno 25. novembra.

Namesto proslave praznični video

Kamnik – Državni praznik, dan Rudolfa Maistra, ki ga praznujemo 23. novembra, so v Kamniku, Maistrovem rojstnem mestu, doslej vselej obeležili s proslavo, letos pa bodo morali glede na trenutno epidemiološko situacijo in navodila ter priporočila pristojnih institucij dan praznovati drugače. Skupaj z Domom kulture Kamnik in Mladinskim centrom Kotlovica so ustvarili video, s katerim bodo na dostojen in razmeram primeren način obeležili ta pomemben dan, hkrati pa se bodo spomnili tudi štirih občinskih nagrajencev, ki jim že marca niso mogli podeliti priznanj in se jim bodo poklonili zdaj. Film bo objavljen na uradni spletni strani Občine Kamnik www.kamnik.si, v ponedeljek, 23. novembra, pa si ga bo premierno ob 18. uri mogoče ogledali na Youtube kanalu Občine Kamnik.

Virus ne popušča ...

1. stran

V Domu Viharnik so okuženi stanovalci nameščeni v t. i. rdečo cono doma, nekateri med njimi bolezen preborevajo v lažji obliki, brez nekih posebnih znakov bolezni. Med zaposlenimi tri preborevajo covid-19.

Direktorica doma Karmen Romih je zagotovila, da se zaposleni zares trudijo in izvajajo vse ukrepe za preprečitev širjenja okužbe. Da pa zdravi stanovalci lahko čim bolj normalno živijo v teh zahtevnih razmerah, so jim omogočili sprehode v parku doma, ob upoštevanju vseh varnostnih pravil, ki veljajo v času epidemije.

Samo v torek je število okuženih stanovalcev v slovenskih domovih za starejše poraslo za 338, kar je bilo največ doslej. Vseh aktivno okuženih stanovalcev je bilo na ta dan 2157. Med zaposlenimi v domovih pa so ugotovili 66 novih okužb, skupno je bilo v torek aktivno okuženih 854 zaposlenih. Na NIJZ se bodo znova lotili bolj poglobljenih analiz ugotavljanja izvora okužb, je napovedal vladni govorec Jelko Kacin.

Vlada podaljšala ukrepe

Za sedem dni je vlada večeraj podaljšala ukrep prepovedi ponujanja blaga in storitev potrošnikom ter tudi začasno prepoved kulturnih

V sredo je delež pozitivnih na koronavirus znašal kar 30,3 odstotka. / Foto: Gorazd Kavčič

prireditev in kinematograf. Še za dva tedna je vlada podaljšala obvezno namestitvev razpršilnikov za razkuževanje rok v večstanovanjskih stavbah. Ostale odločitve glede podaljšanja ukrepov do zaključka časopisne redakcije še niso bile znane.

Podatki za zadnje dni niso bili spodbudni

V sredo denimo so pri nas opravili 6806 testov na novi koronavirus in potrdili 2064 novih okužb. Na širšem Gorenjskem so okužbe potrdili (po občinah): 42 v Kranju, 40 v Kamniku, 35 na Jesenicah, 29 v Radovljici, 19 v Trzinu, 11 v Škofji Loki ... Kot je povedal vladni govorec, močno skrbi še zlasti zdravstveno osebje, kakšna bo situacija čez nekaj dni. »Večji delež okuženih morda nakazuje

tudi spoznanje, da se je v zadnjih dneh tedna martinovalo več, kot smo upali,« je dejal Kacin in znova poudaril, da s tem, ko ostanemo doma, prispevamo neprecenljiv del k zmanjševanju okužb.

V sredo pa je bilo vsaj v bolnišnicah stanje za malenkost boljše, hospitaliziranih je bilo 1238 covidnih bolnikov, kar je 42 manj kot dan prej. Intenzivno nego jih je potrebovalo 205, štirje manj kot dan prej. Prvič pa so v tem drugem valu bolnišnice imele v enem dnevu večje število odpuščenih kot novo sprejetih covidnih bolnikov. Žal pa je v sredo umrlo 45 bolnikov, skupaj do zdaj že blizu tisoč. Po zadnjih podatkih, ki jih je na včerajšnji popoldanski novinarski konferenci predstavil doc. dr. Aleš Rozman, direktor Klinike Golnik, naj bi

imeli v Sloveniji celo najvišjo smrtnost v zadnjih sedmih dneh na 100 tisoč prebivalcev v Evropi. Razlogov za to je več, je pojasnil, je pa po njegovem dejstvo, da če bi se spoštovali ukrepi na nivoju posameznikov, potem bi zmanjšali tako število hospitaliziranih kot tudi umrlih.

Svetuje delo od doma

Predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa prof. dr. Metoda Dodič Fikfak je opozorila, da se glede na epidemiološko stanje očitno ne znamo ali nočemo obnašati tako, kot virus to zahteva od nas. Apelirala je na delodajalce, naj omogočijo delo na domu povsod tam, kjer je to mogoče. V spomladanskem valu je tudi do sedemdeset odstotkov ljudi delalo od doma, medtem ko naj bi jih v tem valu delo od doma opravljalo le okoli trideset odstotkov. Povedala je, da je med okuženimi kar nekaj vodstvenega kadra in bolj kot to, da premalo ščitijo sami sebe, jo skrbi, da posledično ne zaščitijo niti svojih zaposlenih, če želijo, da bi npr. proizvodnja lahko normalno tekla. Za način uporabe antigenskih hitrih testov v delovnih organizacijah pa Dodičeva svetuje, naj se naredi protokol, da bodo lahko to delali tudi delodajalci na strokoven način.

Županov odziv na namere vlade

Občina Jesenice v nobenem primeru ne bo pristala na selitev ali ukinitvev splošne bolnišnice na Jesenicah, je pa pripravljena aktivno sodelovati pri njenem razvoju in preoblikovanju v regijsko bolnišnico, je v odzivu na izjavo predsednika vlade, ki je napovedal podporo čimprejšnjemu zagotavljanju novih zdravstvenih kapacitet na Gorenjskem, poudaril župan Blaž Račič.

MARJANA AHAČIČ

Jesenice – »Kot lokalna skupnost si že dlje časa prizadevamo, da bi država vlogo regijske bolnišnice na Gorenjskem prepoznala v Splošni bolnišnici Jesenice, pri tem pa bi z ustrezno širitvijo in prilagoditvijo obstoječih prostorov omogočila tudi nadaljnji razvoj bolnišnične dejavnosti na območju občine. V svojih številnih pozivih pristojnim na državni ravni smo ničkolikokrat poudarili, da Občina Jesenice v nobenem primeru ne bo pristala na selitev ali ukinitvev splošne bolnišnice na Jesenicah, je pa pripravljena aktivno sodelovati pri njenem razvoju in preoblikovanju v regijsko bolnišnico.« Tako se je s pismom, naslovljenim na predsednika vlade, sredi tedna

župan Jesenic Blaž Račič odzval na nedavni obisk predsednika vlade Janeza Janše v Splošni bolnišnici Jesenice. Janša je namreč preteklo nedeljo obiskal jeseniško

nove regijske bolnišnice na Gorenjskem podala odgovor, da v okviru financiranja iz pokoronskih ukrepov ter mehanizma za okrepanje gradnje nove gorenjske bolnišnice ni

Zaradi nasprotujočih si informacij je Račič premierja pozval, naj pojasni, kakšni so trenutni načrti v zvezi z gradnjo novih zdravstvenih oziroma bolnišničnih kapacitet na območju Gorenjske.

bolnišnico, kjer je med drugim, kot je bilo mogoče prebrati v sporočilu o dogodku na vladnih straneh, dejal, da Gorenjska potrebuje nove zdravstvene kapacitete čim prej in da je vlada odločena, da jih zagotovi. Po drugi strani pa je, tako Račič v pismu Janši, vlada še konec oktobra na poslavljeno poslansko vprašanje v zvezi z načrtovano gradnjo

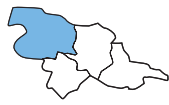
med infrastrukturnimi projekti, financiranimi z evropskimi sredstvi. Iz tega, meni župan Račič, izhaja, da izgradnja nove gorenjske bolnišnice ni predvidena. Zaradi nasprotujočih si informacij je Račič premierja pozval, naj pojasni, kakšni so trenutni načrti v zvezi z gradnjo novih zdravstvenih oziroma bolnišničnih kapacitet na območju

Gorenjske. Ob tem je dejal, da je za obisk predsednika vlade izvedel iz medijev, zato mu tudi ni mogel predstaviti argumentov lokalne skupnosti, povezanih z za Jesenice nujno ohranitvijo dejavnosti splošne bolnišnice na območju občine.

Splošna bolnišnica Jesenice ima trenutno dvesto funkcionalnih postelj za približno 130 tisoč prebivalcev, po evropskih standardih posteljnih kapacitet na število stalnih prebivalcev pa bi jih potrebovali šeststo. Poleg tega stavba, zgrajena pred več kot sedemdesetimi leti, tudi arhitektonsko ne ustreza sodobnim standardom medicinske oskrbe.

V bolnišnici sicer trenutno poteka požarna in energetska sanacija ter prenova bolnišnične lekarne.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **FRANC ŠPAROVEC** iz Kroke.

Prostovoljci poprijeli za delo

Že dan zatem, ko so se zbrali na poziv Doma starejših občanov Preddvor, so prvi prostovoljci začeli pomagati pri oskrbi starejših.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – Poveljnik občinskega štaba Civilne zaščite Aleš Drekonja je bil z odzivom prostovoljcev zadovoljen: »Dom starejših občanov Preddvor se je na nas obrnil z željo po pomoči prostovoljcev, mi pa smo aktivirali vsa društva v občini. Odzvali so se tako rekoč iz vseh društev in zdaj imamo med evidentiranimi prostovoljci skavte, planince, gasilce, športnike, člane turističnega društva, Rdečega križa ...« Na občini so sestavili spisek 18 prostovoljcev z njihovimi podatki, kjer je zapisano tudi, kaj so pripravljene delati in kdaj.

Prvi so začeli takoj naslednji dan, in sicer v novem, neokuženem delu doma, je povedala vodja tamkajšnjega zdravstvenega tima, diplomirana medicinska sestra Nina Kocjančič in dodala: »Z njimi delamo vodeno, tako da jih k delu vabimo manj naenkrat. Odzvali pa so se predstavniki vseh generacij, ženske in moški, vsi so pripravljene pomagati.

Foto: Gorazd Kavčič

V Domu starejših občanov Preddvor pri oskrbi pomaga večje število prostovoljcev.

Ocenili smo, da jih bomo potrebovali od šest do deset. Potrebujemo jih zlasti za nego, ko je denimo treba starostnike obračati v posteljah, jih hraniti, jim posteljati ... Moški nam pridejo prav pri dostavljanju hrane z vozički ali denimo pri razkuževanju ograj, kljuk in drugih predmetov v domu.«

Radi pomagajo

Kakšni motivi pa so vodili prostovoljce različnih statusov in poklicev, da pomagajo

pri oskrbi v domu? »Že v prvem valu sem se odzvala kot prostovoljka Civilne zaščite, kjer je bil največji problem oskrba celotne občine z zaščitnimi maskami, vendar nam je s skupnimi močmi uspelo,« je povedala tudi zdajšnja prostovoljka Jana Smolej. »Za dom starejših sem se javila, ker sem zdaj zaradi korone brez zaposlitve, imam čas in rada pomagam. Veliko poslušam, da so se brezposelni, ki prejemajo socialno pomoč, odzvali v

zelo majhnem številu, kar ni prav, vendar če bi vsi tako razmišljali, prostovoljcev ne bi bilo. Dodelili so me kot friizerko, da jih malo uredim, obrijem, vendar mi kakršno koli drugo delo ne bo odveč in bom delala, kar mi bodo dodelili. Hvala vsem prostovoljcem širom po Sloveniji, ki delajo dobra dela, in izražam iskreno in globoko spoštovanje do vseh.«

Kot prostovoljec se je javil tudi nekdanji župan Miran Zadnikar. Včeraj smo

ga po telefonu ujeli ravno v vmesnem času med razvozom zajtrka in razkuževanjem v domu. »Z Janezom Velikanjo iz kuhinje voziva zajtrk in kosilo v stari del doma. Nato se preoblečeva in odideva v novi del doma razkuževati občutljive dele pohištva,« opiše svoje delovne zadolžitve, ki trajajo od jutra do približno dveh popoldne. Na vprašanje, kaj ga je pritegnilo k tovrstnemu prostovoljstvu, pa odgovori: »Že od mladosti sem prostovoljec, denimo v turističnem, gasilskem in planinskem društvu, kar sem vedno počel z veseljem. Tudi v domu sem prostovoljec z veseljem, čeprav me je na začetku kar malo stiskalo, vendar je za našo varnost dobro poskrbljeno, virus pa lahko stakneš kjerkoli. V domu sem vrsto let prihajal kot župan, pred leti sem tu obiskoval zdaj že pokojno mamo, lani pa sva z vnukinjo obiskala stanovalce za praznike, tako da se me je marsikdo v domu spomnil in verjamem, da tudi razveselil.«

Prostovoljci prinašajo dobro vzdušje

Nad izjemnim odzivom prostovoljcev je navdušen tudi župan Rok Roblek: »Na povabilo na prvo srečanje v kulturnem domu jih je prišlo okoli dvajset, pozneje se nismo več srečevali, temveč

navzoče zaprosili, naj še drugim posredujejo povabilo na pomoč. Nabralo se je za kar obsežen seznam prostovoljcev, ki jih zdaj v domu razporejajo za pomoč pri gospodinjskih delih, oskrbi starejših ali zgolj za družabništvo. Tudi sam sem bil v nedeljo zvečer nekaj ur v domu, ko smo selili oskrbovance doma med belo, sivo in rdečo cono. Okrepiteve od zunaj so dobrodošle, ljudje v domu namreč vidijo, da je drugim mar zanje, in to dobro vpliva tako na oskrbovance kot zaposlene. Oboji so v veliki stiski, zaposleni pred tveganjem, da zbolijo (ne le za covidom-19, pač pa tudi zaradi izgorelosti), stanovalci pa zaradi izolacije. Največje pomena se mi zdi ravno to, da prostovoljci prinašajo v ustanovo pozitivno vzdušje v telu za starostnike in osebje zelo stresnih časih.«

Roblek dodaja, da občina in štab CZ zdaj ne vodita več koordinacije, v preteklosti pa so domu pomagali tudi tako, da so priskrbeli avtodome za zaposlene, pa tudi večje število garderobnih omar (v sodelovanju s kranjsko občino in Fundacijo Vincenca Drakslerja), ki jih potrebujejo zaradi začasne vzpostavljenosti ločenih con v domu, da imajo zaposleni v vsakem delu svoje in se jim pri prihajanju in odhajanju ni treba »križati« med seboj.

Starejši tudi med epidemijo niso pozabljeni

Program Zveze društev upokojencev Slovenije Starejši za starejše, v katerem prostovoljci skrbijo za pomoč starejšim v njihovem domačem okolju, poteka tudi v času epidemije. Obiske in osebne stike skušajo nadomestiti s telefonskimi pogovori in elektronskimi sporočili.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Mar jim je za sočloveka

Kranj – »Prostovoljci in naši starejši uporabniki programa smo skupaj težko pričakali zaključek epidemije konec meseca maja. Pogrešali smo osebne stike in pogovore in upali, da bomo po 1. juniju program lahko izvajali, kot je zastavljen, to je z obiski na domu naših uporabnikov,« je optimistična pričakovanja izrazila vodja programa Starejši za starejše Rožca Šonc. Izkušnje iz časa spomladanske karantene so pokazale, da so nekateri prostovoljci ter društvene in pokrajinske koordinatorice kljub omejitvi opravili več kot 2300 prostovoljskih ur z obiski, ki so bili nujni in ki so jih zahtevale nastale razmere. Dostavljali so zdravila iz lekarn, iz trgovin prinašali prehranske artikle in delili podarjene obroke hrane. Ob tem pa so v dveh mesecih in pol karantene opravili 40.700 telefonskih pogovorov, prenosov tekstovnih sporočil, izdelali 34.400 mask in več online delavnic razgibanja za ohranjanje zdravja.

Za delo od 1. junija naprej so se dogovorili, da se prostovoljci za osebni obisk odločajo po svoji presoji glede na poznavanje potreb uporabnikov, ob res doslednem upoštevanju navodil in uporabi zaščitnih sredstev. »Še posebej smo jim položili na srce, da pazijo tako na svojo varnost in zdravje kot tudi zdravje uporabnikov, saj bomo le zdravi lahko pomagali sebi in drugim,« je poudarila Šončeva. In res je blizu dva tisoč prostovoljcev od začetka junija do konca oktobra obiskalo 19.575 oseb ter organiziralo in izvedlo 17.094 pomoči in storitev. Statistika je še natančnejša, navaja pa število telefonskih pogovorov, organizacijo druženj, spremstev, sprehodov, branja, družabnih iger, prevozov, dostav blaga in živil iz trgovin, dostav humanitarnih paketov in hrane, pomoči pri osebnih in hišnih opravilih, uveljavljanju pravic na različnih uradih. Dodaja tudi, da na povabilo NIJZ sodelujejo v operativni skupini, ki

V programu Starejši za starejše prostovoljci, pretežno mlajši upokojenci, pomagajo starejšim v domačem okolju. Slika je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

pripravlja akcijski načrt pomoči ranljivim skupinam ob duševnih stiskah, zdravstvenih težavah in drugih problemih oskrbe kot posledici covida-19. Prostovoljci programa v času epidemije dokazujejo, da jim je mar za

sočloveka, kar je poslanstvo prostovoljstva in medsebojne pomoči, in to dokazujejo tudi rezultati dela. Tega ne počnejo za osebno hvalo, poudarja Šončeva, vseeno pa potrebujejo priznanje za motivacijo pri delu, ki poteka v

težkih razmerah. In tako dodaja: »Prostovoljkam, prostovoljcem, društvenim in pokrajinskim koordinatorkam in koordinatorjem gre najtoplejša zahvala za opravljeno delo in pogum, sodelavkam, predsednicam in predsednikom pa hvala za vso podporo in pomoč. Vsem pa želim, da ostanemo zdravi!«

Manj obiskov, več po telefonu

Program Starejši za starejše poteka tudi na Gorenjskem, Gorenjci so se po besedah koordinatorja Edvarda Kavčiča leta 2004 celo med prvimi pridružili programu. »Trenutno v programu deluje 21 društev upokojencev s trenutno 315 prostovoljci in prostovoljkami, ki jih koordinirajo društveni koordinatorice oz. koordinatorji. Na Gorenjskem je okoli 26.000 oseb starejših od 69 let, od tega jih je v program vključenih okoli 18.000,« navaja Kavčič in dodaja, da program izvajajo v občinah Jesenice, Žirovnica, Radovljica, Bled, Gorje, Tržič, Naklo, Kranj,

Škofja Loka, Žiri, Železniki, Kamnik, Šenčur in Cerklje.

In kako delujejo v času korona krize? Edvard Kavčič pojasni: »V času korona krize je delovanje prostovoljcev zelo oteženo, saj je treba spoštovati vse ukrepe vlade in navodila ZDUS-a, skrbeti pa moramo tudi za lastno zdravje, saj smo tudi sami rizična skupina. V začetnem obdobju krize smo izvajali predvsem nujne obiske, kot so denimo prevoz k zdravniku, prenos hrane na dom, plačila položnic, dostava iz lekarn, dostava paketov pomoči Rdečega križa, sodelovanje z občino, pogovori na daljavo, pod oknom, uveljavljajo se stiki in izmenjava informacij ter pojasnila po telefonu, v nekaterih primerih tudi po elektronski pošti in podobno. V zadnjem času pa je obiskov manj. Od 1. septembra so naši prostovoljci kljub vsemu opravili 789 obiskov pri 655 oseb in nudili pomoč društvu v 249 primerih. Največ pa je telefonskih pogovorov, saj so se sedaj na to že navadili in potekajo obojestransko.«

Spletna prodaja raste

Spletno nakupovanje v času epidemije še naprej narašča. V zadnjih treh mesecih je na spletu nakupovala polovica Slovencev.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – V zadnjih letih spletna prodaja narašča. Tako so denimo lani po podatkih Statističnega urada podjetja z vsaj desetimi zaposlenimi s prodajo fizičnim osebam ustvarila okoli 780 milijonov evrov prihodkov. Ob ukrepah, povezanih z epidemijo covid-19, med katerimi je tudi zapiranje trgovin in izogibanje medsebojnemu stiku, pa se spletna prodaja še dodatno povečuje. Vse več Slovencev tako živila kot tudi drugo blago naroča na spletu.

Sodeč po anketi, ki so jo nedavno opravili na Statističnem uradu, je v zadnjih treh mesecih vsaj en nakup na spletu opravila dobra polovica vprašanih, starih med 16 in 74 let. Takšnih, ki so na spletu nakupovali v zadnjih 12 mesecih, pa je bilo v isti starostni skupini skoraj dve tretjini.

Tako kot v zadnjem letu je bilo tudi v zadnjih treh mesecih največ kupcev, ki so opravili nakup na spletu, starih med 25 in 34 let (75 odstotkov vprašanih).

Največ kupcev je na spletu kupilo oblačila, čevlje in dodatke.

Šanih), sledili so tisti v starostni skupini med 35 in 44 let (69 odstotkov) in tisti, stari med 16 in 24 let (63 odstotkov).

Največ vprašanih (29 odstotkov) je v tem obdobju na spletu kupilo izdelke v vrednosti od 100 do 299 evrov, sledijo pa tisti, ki so za spletne nakupe v zadnjem tromesečju porabili manj kot petdeset evrov (25 odstotkov vprašanih).

Kot kaže anketa Statističnega urada, je največ, četrtnina vprašanih, na spletu nakupovala oblačila, čevlje in dodatke, sledijo pa tisti, ki so spletno

nakupovanje uporabili za nakup avdio-video ali foto izdelkov in gospodinjskih aparatov (13 odstotkov). Med 11 in 9 odstotkov vprašanih je na spletu nakupovalo zdravila ali prehranska dopolnila, kozmetiko, lepotilne izdelke in izdelke za sprostitev ali pohištvo in druge dodatke za dom ter športno opremo. Le tri odstotke vprašanih pa je spletne trgovine uporabljalo za nakupe hrane in pijače iz trgovin.

Kljub temu se se v času epidemije z veliko rastjo spletnih nakupov srečujejo tudi največji trgovci z živili. Kot so nam sporočili z Mercatorja, rast prodaje beležijo tako pri tehničnem blagu kot tudi v t. i. market programu. Prodaja je v zadnjih tednih narasla podobno kot v prvem, spomladanskem valu, glede na to, da so zaradi novih ukrepov primorani iz prodaje umakniti določene vrste izdelkov, pa

pričakujejo še nekoliko večje povpraševanje spletnih kupcev.

»V prvem valu je povpraševanje v Mercatorjevi spletni trgovini naraslo tudi za desetkrat tako rekoč čez noč, za kar je treba prilagoditi celoten sistem, ne le števila zaposlenih. Primerjava bi bila denimo, če bi dnevno število kupcev v eni trgovini naraslo za desetkrat,« pojasnjujejo v Mercatorju in dodajajo, da so se razmeram hitro prilagodili in že v nekaj tednih omogočili hitre dostave. V Mercatorju, kje dostavljajo na 98 odstotkov naslovov v državi, trenutno dostavo praviloma omogočajo že naslednji dan po naročilu, na eni od 15 prevzemnih točk pa je prev-

Pri spletnem trgovcu Mimovrste jeseni beležijo 70-odstotno rast prometa glede na enako obdobje lani.

zem možen že štiri ure po naročilu.

Tudi v Sparovi spletni trgovini se je povpraševanje močno povečalo. Kot so nam odgovorili, so jeseni zaradi tega

Predvsem mlajše generacije vse več nakupov opravijo na spletu. Epidemija covid-19 pa je spletno nakupovanje še spodbudila. / Foto: Gorazd Kavčič

zaposlili dodatne delavce, razširili skladišče in povečali število voznikov in dostavnih vozil, tako da lahko trenutno pripravijo 120 odstotkov več naročil kot spomladi. Kljub temu je zaradi velikega povpraševanja prosto časovno okno na voljo šele čez nekaj dni.

Pri spletnem trgovcu Mimovrste imajo podobne izkušnje. Kot pravijo, so tudi v poletnem obdobju med obema valoma zaznali petdesetodstotno rast prodaje, ob uvedbi novih ukrepov v oktobru pa je rast prodaje dosegla sedemdeset odstotkov, glede

na enako obdobje lani. Večji obseg prodaje pa pripisujejo tudi promociji kampanje črni petek, ki je letos na voljo daljše obdobje kot običajno.

V podjetju Mimovrste so se na nove razmere začeli pripravljati že spomladi. Optimizirali so procese in zaposlili tudi dodaten kader, predvsem ekipi centra za pomoč uporabnikom in zaposlenih v skladišču. Mimovrste tako danes šteje 350 delavcev. Pred kratkim so sprejeli tudi ukrep, s katerim so podaljšali delovni čas vseh sedemdeset odstotkov, glede

Država jim bo krila del stroškov

Javna agencija Spirit Slovenija je objavila poziv za sofinanciranje obratovalnih stroškov podjetjem v gostinstvu in turizmu. Za to bo na voljo približno deset milijonov evrov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Javna agencija Spirit Slovenija, izvajalska institucija ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, je v ponedeljek objavila javni poziv za sofinanciranje obratovalnih stroškov podjetjem v gostinstvu in turizmu za čas prvega vala razglašene epidemije covid-19 od 12. marca do 31. maja, ko zaradi ukrepov niso mogla izvajati svoje dejavnosti. Okvirno je na voljo deset milijonov evrov.

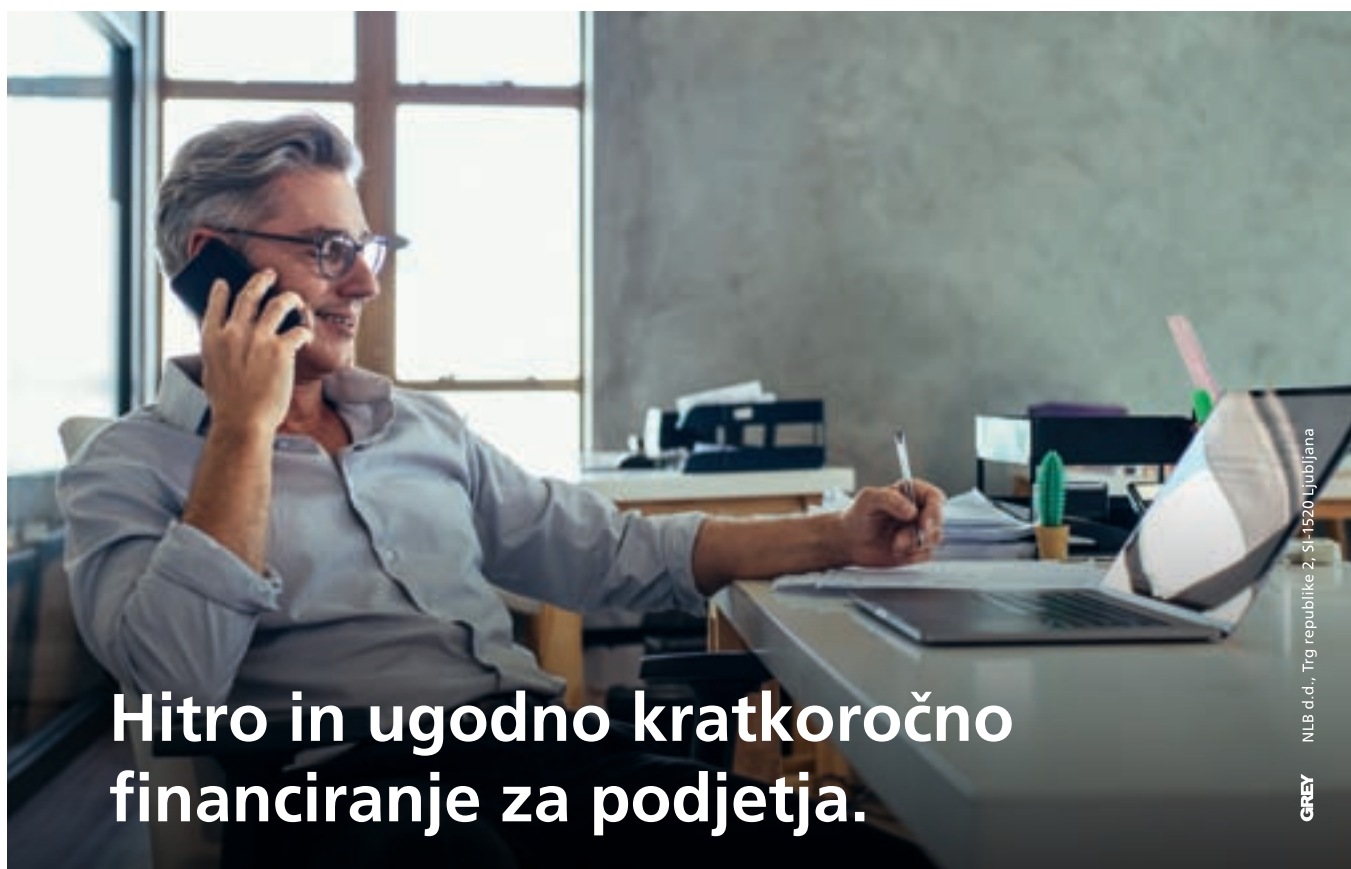
Poziv je namenjen mikro, malim in srednje velikim podjetjem, ki so gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki in zadržane, ki so imela 31. decembra 2019 v podatkovni bazi Ajpesa po Standardni klasifikaciji dejavnosti kot svojo glavno dejavnost registrirano dejavnost s področja gostinstva in turizma. Dodatna pogoja sta, da je podjetje lani ustvarilo več kot 50 tisoč evrov prihodkov in imelo v povprečju minimalno štiri zaposlene, razen v dejavnostih umetniško uprizorjanje in spremljajoče dejavnosti

za umetniško uprizorjanje, kjer je pogoj v povprečju minimalno dva zaposlena. Prijavitelji bodo morali imeti na dan oddaje vloge poravnane vse obveznosti do države, pred izplačilom odobrenega zneska pa bo Spirit Slovenija ponovno preveril število zaposlenih. Vloge morajo biti elektronsko vložene najkasneje 26. novembra do 18. ure.

Upravičene oziroma obratovalne stroške bo država sofinancirala v pavšalnem znesku, ki znaša 16,5 odstotka od celotnih odhodkov, zmanjšanih za stroške dela v letu 2019, vendar do največ 9.999 evrov nepovratnih sredstev, so sporočili iz agencije.

Na gospodarskem ministrstvu ocenjujejo, da so imela podjetja, ki jih bodo sofinancirali, v letu 2019 skupaj 78 odstotkov vseh zaposlenih v navedenih dejavnostih in so ustvarila skupaj 73 odstotkov vseh prihodkov v teh dejavnostih.

Več podrobnosti o pozivu je objavljenih na spletni strani www.spiritslovenia.si.

Hitro in ugodno kratkoročno financiranje za podjetja.

Uravnavanje likvidnosti s prodajo terjatev.

S prodajo terjatev lahko **hitro in učinkovito** pridete **do likvidnih sredstev**. Nezapadle terjatve enostavno prodate in prihodke iz prodaje prejmete še pred plačilnim rokom, brez dodatnega zavarovanja. Svojim kupcem pa lahko v teh negotovih časih ponudite daljše roke plačila. Celoten postopek prodaje terjatev lahko uredite prek **spletne aplikacije NLB Odkup terjatev** – brez papirjev, varno in na enem mestu. Ob bližajočem se koncu poslovnega leta pa lahko s prodajo terjatev enostavno **optimizirate bilanco svojega podjetja**.

NLB

Za vse, kar sledi.

www.nlb.si/odkup-terjatev

Obravnava nasilja v družini v času epidemije

»V času epidemije obravnava nasilja v družini v strokovnih službah teče nemoteno, enako kot pred uveljavitvijo ukrepov, in je vedno prednostne narave,« zagotavljajo pristojne strokovne službe.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Dne 18. novembra je bil evropski dan za zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo, 20. novembra je svetovni dan otroka, 25. novembra bo mednarodni dan boja proti nasilju nad ženskami in vse do 10. decembra poteka vrsta aktivnosti proti nasilju. »Gre za aktivnosti, v katerih tako Centri za socialno delo kot tudi policija, nevladne organizacije in mnogi drugi še enkrat znova opozarjamo na zaščito ranljivejših skupin, kot so otroci, ženske in starejše osebe,« so v skupnem sporočilu napisali Center za socialno

delo Gorenjske, Policijska uprava Kranj in Društvo za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja Varna hiša Gorenjske. Kot so poudarili: »V času epidemije covid-19 in spremenjenih razmer žrtve nasilja namreč težje pokličejo na pomoč, odsotnost otrok iz šole pa tudi bistveno zmanjšuje možnost prepoznavanja njihovih stisk. Čeprav se zdi, da so možnosti pomoči žrtvam nasilja v času epidemije zmanjšane, ni tako. V času epidemije obravnava nasilja v družini v strokovnih službah teče nemoteno, enako kot pred uveljavitvijo ukrepov, in je vedno prednostne narave.«

Gorenjski policisti so na primer 17. novembra obravnavali dve prijavi kaznivih dejanj nasilja v družini. V enem primeru so obravnavali dva osumljenca. Prvega zaradi groženj bližnjim, drugega pa zaradi nasilja v družini. Obema so takoj izrekli prepoved približevanja in ju obravnavajo zaradi kaznivih dejanj. V drugem dogodku pa so policisti obravnavali prijavo dlje časa trajajočega psihičnega nasilja. »Prav je, da je bilo nasilje prijavljeno, ker bo samo tako lahko tudi obravnavano.« Kot opozarjajo omenjene strokovne službe, so oblike nasilja, ki ga doživljajo žrtve, pogosto prepletene in se tudi

v teh časih ne spreminjajo. »Nasilje je lahko psihično, fizično, spolno, ekonomsko ali pa gre za zanemarjanje. Krog nasilja, v katerem se znajde žrtve nasilja v družini, se običajno nikoli ne prekine sam od sebe. Zato spodbujamo vse, ki doživljajo nasilje, da si čim prej poiščejo pomoč.« Pokličejo lahko interventno številko policije 113, podajo anonimno prijavo na številko 080 1200 ali uporabijo splet za e-prijavo nasilja v družini. Prijavo lahko žrtve in pričé podajo tudi na posameznih enotah centrov za socialno delo (Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka, Tržič) osebno ali po telefonu. Ob nujnih situacijah,

Foto: Gorazd Kavčič

Nasilje je lahko psihično, fizično, spolno, ekonomsko ali pa gre za zanemarjanje. Krog nasilja, v katerem se znajde žrtve nasilja v družini, se običajno nikoli ne prekine sam od sebe. Zato pristojne strokovne službe spodbujajo vse, ki doživljajo nasilje, da si čim prej poiščejo pomoč.

ki se zgodijo izven poslovnege časa centra za socialno delo, pa se prek policije aktivira interventna služba centra, ki pomaga žrtvi nasilja. Žrtve nasilja imajo tudi sedaj možnost umika v varne hiše ali krizne centre. Ravno tako so »odprta vrata« v Varni hiši Gorenjske, če se mora žrtve nasilja umakniti na varno. Kontakt Varne hiše Gorenjske je 051 200 083, kontakt Centra za informiranje in svetovanje za žrtve nasilja 030 380 380,

številka kriznega centra pa 031 233 211.

»Prav tako spodbujamo vse in vsakogar, ki zazna nasilje, da ga prijavi, sploh če je žrtve otrok. Naj bo čas, ki ga preživljamo skupaj, zaznamovan z razumevanjem, spoštovanjem in potrpežljivostjo,« so s pozivom sklenili svoje sporočilo Center za socialno delo Gorenjske, Policijska uprava Kranj in Društvo za pomoč ženskam in otrokom žrtvam nasilja Varna hiša Gorenjske.

Raziskujejo kraje lastne občine

Občane štirih gorenjskih občin smo vprašali, kaj ob omejitvi gibanja počnejo znotraj lastne občine, katere prostočasne dejavnosti jim nudi, ali so obiskali tudi kraje, kjer še niso bili ...

MAŠA LIKOSAR

Škofja Loka – Brane Tavčar iz Dorfarij pravi, da so v občini Škofja Loka lepo urejene številne kolesarske poti. »Pot za Lubnikom na Naceta velja za škofjeloško kolesarsko pravljico. V času omejitve sem odkril dokaj težavno pot na Osolnik, od koder se spustiš v Bodoveljsko grapo. Lepa pot je tudi na Sv. Ožbolt,« nam je zaupal Tavčar in dodal: »S konjem jaham po Sorškem polju, grem v gozd, kjer opazujem ostaneke srnjadi, te je žal zelo malo, saj je veliko pokončal šakal.«

Poti po ravnini in v višje ležeče kraje so po besedah Jane Smolej iz Bašlja trenutno najboljša sprostitve

Ljudje v obdobju, ko so omejeni na lastne občine, odkrivajo skrite kotečke, se rekreirajo in prosti čas preživljajo v naravi. / Foto: Gorazd Kavčič

za občane Preddvora. »Srečo imamo, da živimo tik pod hribi, številne občine dostopno do gora nimajo. Mi se

lahko povzpemo na Kališče, Sv. Lovrenc, Hudičev boršt ali Sv. Miklavž. Lepa je dolina Belce, ki nedvomno

velja za neodkrit in čudovit koteček. Moč je obiskati jezero Črnava v Preddvoru,« je dejala in nadaljevala:

»Opazila sem, da veliko ljudi nabira gobe in kostanj. Vaščani Bašlja smo sicer, kljub temu da se ne smemo družiti, zelo povezani, veliko se pogovarjamo po telefonu, kuhamo, sodelujemo pri Civilni zaščiti in Rdečem križu. Ne nazadnje pa lahko spoznavamo tudi našo domačo vas, saj ima praktično vsak njen koteček zanimivo zgodovino.«

»V občini Medvode je bolj obljuden hrib Stari grad nad Smlednikom,« je povedal Simon Skok iz Dragočajne in nadaljeval: »Edino, kar mi je v občini omogočeno, so individualni rekreativni športi, kot so hoja, tek ali kolesarjenje. Največkrat grem na Stari grad, z medvoške strani se povzpem tudi na Osolnik. Imamo Zbiljsko jezero, kjer bi se lahko morda vozil s svojim čolnom ali supom, ampak mislim, da tega ljudje trenutno ne počnejo, ker je premraz. Zanimivo bi bilo obiskati in raziskati kraje, ki v občini ležijo

proti Ljubljani, tja ne zaidem pogosto. Med drugim bi šel lahko tudi na zelo popularno Šmarno goro.«

Marko Meško z Zgornjega Jezerskega pa pravi, da imajo prebivalci občine Jezersko trenutno privilegij. »V dolini je konstantno megla, nekaj sto metrov nad našimi kraji pa je ni – in tja se hodimo 'sončit'. Lahko obiščemo Jezerski vrh, Ravensko Kočno, Virnikov Grintovec, Goli vrh, Mali vrh ali številne druge kraje,« je povedal Meško in dodal: »Občani imamo nešteto možnosti rekreacije in preživljanja prostega časa v naravi. Sprehodimo se lahko okoli jezera ali do mineralne zdravilne vode, ki je pitna. Pravzaprav vsakdo pri nas z dvorišča stopi neposredno v gozd, kje si najde svojo pot in svoj skriti koteček. V roku enega meseca si obetamo tudi prvi sneg in tedaj bo na voljo še več aktivnosti, od teka na smučeh do drsanja in turnega smučanja.«

DRUŠTVO ZA POMOČ ŽENSKAM IN OTROKOM ŽRTVAM NASILJA VARNA HIŠA GORENJSKE, SLOVENSKI TRG 1, KRANJ

ZMOREŠ, MOČNEJŠA SI, KOT SI MISLIŠ!

Varna hiša Gorenjske nudi podporo, pomoč, pogovor in varno zatočišče ženskam in otrokom, žrtvam nasilja.

NE ODLAŠAJ IN POKLIČI: 051/200083
Od ponedeljka do četrtega od 8:00 do 18:00
in ob petkih od 7:00 do 13:00

PROGRAM OMOGOČAJO:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- 18 gorenjskih občin
- Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v RS
- donatorji

BREZLAČNA OBLJAVNA

Dom starejših v Preddvoru od danes začasno vodi Sonja Resman

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – Svet zavoda Dom starejših občanov Preddvor je v ponedeljek za vršilko dolžnosti direktorice imenoval mag. Sonjo Resman, ki z današnjim dnem prevzema vodenje doma, nam je sporočila predsednica

sveta zavoda Lidija Kos. Sonja Resman začasno vodenje doma prevzema po odstopu prejšnjega direktorja Mateja Križaniča in bo kot vršilka dolžnosti dom vodila do imenovanja novega direktorja oziroma najdlje za obdobje enega leta. V preteklosti je vodila Dom dr.

Janka Benedika v Radovljici. Kadrovsko stisko domu, ki je bila že prej velika, z izbruhom novega koronavirusa pa se je še povečala, pomaga reševati Zdravstveni dom Kranj, na pomoč so priskočili tudi prostovoljci, ki sta jih aktivirali občina in Civilna zaščita v Preddvoru.

Letalnico že pripravljajo

1. stran

Šušteršič je pojasnil tudi, da je bila njihova velika želja ohraniti dnevni termin. »Ker je urnik tekmovanj v zimskih športih natrpan, tako velikega časovnega okna ni bilo mogoče dobiti. Smo si pa za to zelo prizadevali. Ne nazadnje popoldanski termin prinaša velik

med osem in devet tisoč kubičnih metrov snega, ohranilo se jih je okrog pet tisoč. To pomeni, da ga potrebujemo še okrog tri tisoč kubičnih metrov. Če nam to ne bi uspelo, je rezervni scenarij dovoz snega s Pokljuke, kamor bi ga po tekmovanju seveda tudi vrnili,« pravi Šušteršič, ki ob tem dodaja, da bi ta rezervni scenarij

Če za zdaj kaže, da prvenstvo bo, pa je večje vprašanje glede morebitne prisotnosti gledalcev. »Če bi bilo prvenstvo ta konec tedna, bi ga, kar se tiče veljavnih ukrepov, lahko izvedli, a brez gledalcev. Odločitev bo verjetno znana po 30. novembru, ko se iztečejo trenutno veljavni ukrepi. Upamo, da bi si prvenstvo lahko v živo ogledalo

pokalu narodov. S tem je po tej plati zagotovljena regularnost prvenstva. V tem trenutku te bojzani ne vidimo. Bila pa bi, če bi se dodatno zaostri pogoji in bi morda zaprli državne meje.« Vstopnice pomenijo pomemben vir prihodkov. Na to letos ne gre računati. Vstopnice trenutno niso v prodaji. Jasno je, da brez velike izgube ne bo šlo, kar je potrdil tudi Šušteršič: »Svetovnega prvenstva žal ne bomo mogli izpeljati brez rdečih števil. Pripravljamo ga že z več kot milijonsko izgubo iz marca. Kljub temu smo se takrat odločili za prestavitve, saj smo ocenili, da je to pomembno tudi zaradi slovesa Planice, Slovenije in tudi zaradi dejstva, da zagotavljamo pogoje za tekmovanje slovenskih orlov na domačih tleh. Poleg tega smo imeli že sklenjene pogodbe, iz katerih so že sprejete obveznosti in pravice jasne. Izguba bo na podlagi vsega naštetega predvidoma manjša, kot če bi se tekmovanju v celoti odpovedali.«

Letalnica bratov Gorišek bo letos torej pripravljena že v decembru. Po svetovnem prvenstvu bodo njeno stanje vzdrževali, saj je Planica v koledarju tekem svetovnega pokala še v tradicionalnem terminu konec marca. V vmesnem obdobju bo, kar se letenja tiče, samevala. Pravila so namreč jasna: na letalnici se pred uradnimi treningi ne sme trenirati.

Ta teden so v Planici začeli razgrinjati sekance, pod katerimi se je obdržalo okrog pet tisoč kubičnih metrov snega. / Foto: Andraž Sodja

finančni zalogaj zaradi že omenjene razsvetljave.«

Letalnico naj bi preskusili 8. decembra. Do takrat planiške delavce čaka še veliko dela, upajo, da jim bo pri tem pomagalo tudi vreme. Predvsem si želijo temperatur, ki bi omogočale izdelavo umetnega snega. »V izteku letalnice smo po lanski sezoni pod lesnimi sekanci shranili

pomenil še dodatne stroške. Ti bodo precej višji tudi zaradi ukrepov za zajezitev in preprečevanje širjenja covid-19. Tekmovalne ekipe in večji del organizatorjev bo v tako imenovanem režimu snežinke ali mehurčka s predhodno opravljenimi testi. Spremenjen bo tudi režim ureditve samega prizorišča.

vsaj omejeno število gledalcev. Ti so duša planiških tekmovanj. Kar se same izvedbe tiče, je Mednarodna smučarska zveza veliko odgovornosti preložila na lokalnega organizatorja, torej na OK Planica, in oblasti v RS. Njim je pomembno, da ima možnost prihoda v Planico najmanj sedem izmed desetih najboljših reprezentanc v

Moja knjižnica povezuje

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Teden splošnih knjižnic se zaključuje danes z dnevom splošnih knjižnic. Kot je povedala direktorica Knjižnice dr. Toneta Pretnarja Marinka Kenk Tomazin, letošnje leto v knjižnici prilagajajo novi stvarnosti in iščejo nove poti do ljudi. Kot je povzela: »Organizirali smo izobraževanja za starejše za uporabo pametnih telefonov, gradivo pošiljali po pošti, omogočili spletni vpis v knjižnico, snemali

in objavljali pravljice iz knjižnice in počitniške delavnice iz knjižnice, odprli profil na Instagramu in TikToku ter kanal knjižnice na YouTubeu ter preko teh družabnih omrežij prenašali dogodke v živo. Na Facebooku smo objavljali oktave Toneta Pretnarja iz monografije V sotočju Bistrice in Mošenika in Bralne namige, kupili in občanom brezplačno ponudili mobilno aplikacijo Audible za poslušanje zvočnih knjig, z bibliobusom šli na teren tudi julija in avgusta.

Začeli smo s Filmsko značko in Filmskim vikend paketom, razširili dogodek Digitalno=realno=normalno ...« Na prostem so pripravili srečanje in pogovor s pisateljem Dušanom Mercem ter sprejem Pretnarjevega nagrajenca dr. Mirana Hladnika ob 75. obletnici rojstva Toneta Pretnarja. Izdali so Občutenje srca skupinskega avtorja – zbornik referatov in prispevkov z mednarodnega strokovnega srečanja in okrogle mize 25 let spominov (27. november

2017) in izdali prve tri številke domoznanskih novic Gorpa dol po pvac. Prispevali so članka v Kroniko – časopis za slovensko krajevno zgodovino; avtor prvega je Nejc Perko na temo Razvoj Tržiča v času županovanja Ivana Lončarja, avtorica drugega pa Sabina Šolar na temo In memoriam. Marija Petek (8. 9. 1922–30. 3. 2020). V Pretnarjevem letu so s Foto klubom Tržič razpisali tudi natečaj za nove fotografije k Pretnarjevim oktavam. Razpis bo zaključen z razstavo.

Občina Kranjska Gora ima strategijo 2030

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Kranjskogorski občinski svetniki so na novembrski seji sprejeli Strategijo trajnostnega razvoja Občine Kranjska Gora 2030.

S strategijo so določili prioritete razvoja in najpomembnejše javne projekte na vseh področjih delovanja občine za naslednjih deset let. V njej pripravili so bili aktivno vključeni tudi občani, ki so

preko ankete sporočili svoje ideje in predloge. Prejeli so več kot 120 pravilno izpolnjenih anket, ki so predstavljale pomembno izhodišče in osnovno usmeritev pri pripravi strategije, ki jo je izdelalo

podjetje K&Z, svetovanje za razvoj, iz Radovljice. Dokument ni obvezen, je pa priporočljiv in je podlaga za pripravo projektov. Kot je dejal župan Janez Hrovat: »Naša dolžnost je bila, da strategijo sprejmemo, na njeni podlagi bomo lahko kandidirali s projekti in črpali evropska kohezijska sredstva.«

V SPOMIN

Prof. dr. Jože Žontar
(1932–2020)

Jože Žontar se je rodil 15. marca 1932 v Kranju. Tam je leta 1950 končal gimnazijo. Leta 1955 je diplomiral iz zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Po končanem študiju se je zaposlil v Državnem arhivu, kjer je leta 1964 postal vodja oddelka. Kot tajnik in nato predsednik je bil aktiven v Društvu arhivarjev Slovenije ter sodeloval v Zvezi društev arhivskih delavcev Jugoslavije. Skupaj z dr. Vilfanom sta pripravila arhivski zakon iz leta 1966.

Februarja 1972 je v Mestnem arhivu Ljubljana prevzel ravnateljstvo in arhiv vodil kar dvajset let. Leta 1973 se je Mestni arhiv ob Žontarjevih velikih naporih preimenoval v Zgodovinski arhiv Ljubljana. Arhiv je prerasel v največji regionalni arhiv v Sloveniji in takrat med drugimi ustanovil enoto za Gorenjsko in Kranj in organiziral oddelek v Škofji Loki. Pod njegovim vodstvom je arhiv dosegel vidne rezultate na številnih področjih. Njegova zavzetost je bila odločilna pri pripravi arhivskega zakona iz leta 1973 in zakona iz leta 1981. Leta 1977 je doktoriral ter dosegel, da je bila arhivistika uvedena kot študijski program na oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je predaval med letoma 1978 in 2000, od leta 1990 kot redni profesor. Že leta 1973 pa je skupaj s prof. Vilfanom pripravil prvi priročnik iz arhivistike. Rezultat njegovih prizadevanj so številne publikacije, posebno Priročniki in karte o organizacijski strukturi v deželah Koroški, Kranjski, Primorski in Štajerski do leta 1918 (1988) in Dokumenti Slovenstva (1994).

Bil je eden od najaktivnejših pripraviljavcev arhivskega zakona, ki ga je sprejel državni zbor leta 1997. Od leta 1992 je kot vodja matične službe v Arhivu RS prispeval k poglabljanju arhivskih vprašanj. Že od šestdesetih let je bil aktiven v mednarodnem arhivskem prostoru, posebno vidno od leta 1988 kot član sekcije za šolanje pri Mednarodnem arhivskem svetu. Tudi po upokojitvi (1999) je objavil številne poglobljene znanstvene razprave. Tu naj omenimo monografiji Stavbenik Josip Slavec (skupaj z Majdo Žontar) in Kaznovana podjetnost, kranjski trgovec in industrialec Franjo Sirc. Pomembno je bilo tudi njegovo uredniško delo pri revijah in zbornikih. Med drugim je uredil zbornik 900 let Kranja in štiri Kranjske zbornike. Leta 1979 je prejel Župančičevo nagrado, Zgodovinski arhiv, ki ga je vodil, pa je takrat prejel državno priznanje za delo. Leta 1985 je prejel veliko plaketo Občine Kranj, leta 2002 pa Aškerčevo nagrado, ki jo podeljuje Arhivsko društvo Slovenije za življenjsko delo v arhivistiki.

Dr. Matevž Košir

Namesto vrbja po novem travnata ruša

Bled – Nizke vrbe, ki so jih poskusno zasadili ob najožjem delu obale Blejskega jezera pod promenado, je zdaj nadomestila travnata ruša. Kot je pojasnil župan Janez Fajfar, so jezeru najbližji del obale poskušali zavarovati z vrbami, kar pa se ni pokazalo kot najboljša rešitev. Po besedah Jana Bizjaka iz javnega podjetja Infrastruktura Bled je bila namreč zemljina okužena s pleveli, ki jim zaradi gostega vrbja nikakor niso bili kos. Zdaj so vrbe odstranili in ob jezeru položili travno rušo, območje pa so opremili tudi z zalivalnim sistemom, so razložili na občini. »Pogledi na jezero so zdaj z osrednje promenade odprti, nove zasaditve pa bodo varovale lične ograje iz lesa in vrvi.«

Foto: arhiv občine

Do bonusa z vsakim računom za elektriko!

Z računi za elektriko pridobivate bonus, ki ga unovčite pri nakupu v spletni trgovini ECE shop!
Brez dodatnih obveznosti. Samo pri ECE!

* Velja v skladu s Splošnimi pogoji bonitetnega programa ECE bonus, ki so objavljeni na www.ece.si

www.ece.si

Vrtec največja investicija

Bohinjski občinski svet je v prvem branju potrdil predlog za proračun občine v prihodnjem letu. Največja načrtovana investicija je gradnja novega vrtca v Bohinjski Bistrici.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Občinski svet Bohinja je konec prejšnjega tedna na redni seji v prvem branju potrdil proračun občine za prihodnje leto. V njem je za zdaj predvidenih 11,6 milijona evrov prihodkov in 13,2 milijona odhodkov, kar pomeni, da se bo občina tudi v letošnjem letu zadolžila. V prvem predlogu tudi še niso vključena sredstva, ki naj bi jih občina dobila v skladu z izvajanjem zakona o TNP, teh je po oceni za okoli 1,3 milijona evrov, o porabi pa se župan še dogovarja s predstavniki krajevnih skupnosti.

In če je občina v preteklih letih investirala predvsem v prometne in druge infrastrukturne projekte, gre za to področje v proračunu za prihodnje leto bistveno manj sredstev kot lani, ko je bilo prometni infrastrukturi in komunikacijam namenjenih 2,8 milijona evrov. V

letu 2021 je za zdaj zanj namenjen le dober milijon, saj bo največja investicija občine gradnja novega vrtca v Bohinjski Bistrici, za katero je v proračunu za prihodnje leto načrtovanih 1,7 milijona evrov.

Vrtec naj bi na prostoru za Osnovno šolo Janeza Mencingerja začeli graditi sredi prihodnjega leta. Trenu-

V proračunu je predvidenih 11,6 milijona evrov prihodkov in 13,2 milijona odhodkov. V prvem predlogu še niso vključena sredstva, ki naj bi jih občina dobila v skladu z izvajanjem zakona o TNP, teh je po oceni za okoli 1,3 milijona evrov.

tno je namreč okoli dvesto predšolskih otrok iz Bohinja vključenih v vrtec, ki deluje na treh lokacijah: v središču Bohinjske Bistrice, v Srednji vasi, dva oddelka pa sta tudi v stavbi Osnovne šole Janeza Mencingerja. V objektu, sestavljenem iz treh poslopij, združenih v

obliko tradicionalne gorenjske domačije, je predvidenih enajst igralnic, arhitekturna zasnova omogoča kasnejšo dograditev še dveh. Vrtec bo imel svojo kuhinjo, v nove prostore se bosta selila tudi računovodstvo in zobna ambulanta, ki sta zdaj v osnovni šoli. Skupna notranja površina je dva tisoč kvadratnih metrov. Če bi šlo vse po na-

črtih, naj bi otroci iz Bohinja novi vrtec začeli obiskovati v šolskem letu 2022/23.

Vrednost investicije je ocenjena na okoli štiri milijone evrov, pri čemer občina računa na sofinanciranje Eko sklada pa tudi na razpise države, s katerimi bi si zagotovili dodatna sredstva.

Oba tira že odstranili

V sklopu prenove železniškega predora Karavanke je Strabag že odstranil železniška tira; po novem bo proga samo enotirna. Dela bodo potekala do septembra prihodnje leto.

URŠA PETERNEL

Hrušica – Na območju krajevne skupnosti Hrušica se je avgusta začela varnostno-tehnična nadgradnja železniškega predora Karavanke. Izvajalec je avstrijski Strabag, naročnik pa Direkcija RS za infrastrukturo. Strabag dela izvaja tudi na avstrijski strani predora.

Kot so pojasnili na direkciji, dela na naši strani potekajo v skladu z načrti. Tako je izvajalec najprej uredil dostop do platoja na južnem portalu, odstranil lope in vrtičke, ki so jih imeli krajani, površine so očistili in uredili komunalne priključke za potrebe

gradbišča. Postavili so tudi začasno čistilno napravo, ki prečisti vso vodo, ki prihaja iz predora. Zapora proge je bila najprej delna, samo prek dneva, od začetka oktobra pa je železniška proga v celoti zaprta. Tako so že odstranili oba železniška tira in vse spremljajoče vode na odseku proti Jesenicam. Ta čas potekajo dela v samem predoru, najprej so očistili stene predora, zdaj pa rezkajo kamniti obod in urejajo nove armirane ojačitve. Začela so se tudi dela na objektih na južnem platoju, kjer bodo uredili bazena požarnih in odpadnih vod ter postavili tehnično zgradbo.

Ob odprti progi med predorom in jeseniško železniško postajo je postavljenih tudi sedem objektov, ki jih bodo sanirali. Obnovitvenim in gradbenim delom bodo prihodnje leto sledila še elektroenergetska in signalnovarnostna ter telekomunikacijska dela.

Odsek proge med Jesenicami in avstrijsko Podrožico bo po novem enotiren, hitrost vlakov bo lahko večja, varnost pa bo izboljšana. Investicija bo končana predvidoma septembra prihodnje leto, ocenjena je na 79,3 milijona evrov, od tega bo kohezijski sklad prispeval 49,2 milijona evrov.

Sredi Hrušice je veliko gradbišče, poteka prenova železniškega predora Karavanke.

Prenos z države na občino

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana, Naklo – Vlada je sprejela sklep, na podlagi katerega z Občino Naklo sklene pogodbo o brezplačnem prenosu državnega premoženja. Gre za več nepremičnin, ki so v upravljanju Ministrstva za infrastrukturo ter republiškega Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki jih bo Občina Naklo

uporabila v razvojne namene za izvedbo načrtovanega projekta izgradnje kolesarske steze Strahinj–Spodnje Duplje–Zadraga. V okviru projekta bo občina zgradila dvosmerni kolesarski stezo v dolžini nekaj manj kot štiri kilometre, postavila prometno signalizacijo, informativne table, opremo za varno uporabo kolesarske steze in hortikulturno uredila

brežine ter nasipe na celotni trasi kolesarske steze. Ocenjena vrednost nepremičnin je slabih 170 tisoč evrov, na podlagi načrtovanega projekta pa občina ocenjuje, da bodo vsa investicijska dela znašala dobrih 380 tisoč evrov. Projekt bo občina zaključila v dveh letih po sklenitvi pogodbe o neodplačnem prenosu zadevnih nepremičnin.

Devet prijav prevoznikov

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Na prvi prijavi rok za razpis za spodbujanje ponovne vzpostavitve letalske poveztivosti Slovenije s tujino, ki so ga pred nedavnim objavili na ministrstvu za gospodarstvo, so se prijavili Lufthansa, Air Serbia, Montenegro Airlines, Air

France, Turkish Airlines, Swiss Air, EasyJet, Wizzair in LOT. Kot so nam sporočili z ministrstva za gospodarstvo, je komisija že pregledala popolnost vlog in prijaviteljem tudi že posredovala zahtevke za dopolnitve, odločitev o dodelitvi subvencij pa bo predvidoma znana že v prihodnjem tednu.

Kot smo že poročali, bodo morali izbrani prijavitelji na prvem prijavnem roku vsaj dva meseca dvakrat tedensko izvajati redne potniške linije med slovenskim in tujimi letališči prihodnje leto v obdobju poletnega voznega reda.

V prvem prijavnem roku na razpis je sicer na voljo 1,5 milijona evrov sredstev, v drugem bo na razpolago 2,3 milijona, v tretjem pa 1,2 milijona evrov.

Hitro so pomagali

Na prošnjo za pomoč pri nakupu naprave za razkuževanje se je odzvala Komunalna Kranj, ki je Fajdigovi ambulantni že sredi tedna podarila dve napravi. Odzvali so se tudi številni drugi.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Zdravstveni dom Kranj zaradi prostorske stiske, ki jo je povzročila epidemija koronavirusne bolezni, opravlja odvzem vzorcev za ugotavljanje okužb v sprejemni pisarni Fajdigove ambulante. Da bi v njej zagotovili varnost pred širitvijo virusa svojemu osebju, so potrebovali napravo za razkuževanje prostorov, ki so si jo izposojali od zasebnih ambulant z različnih koncev Slovenije. Ker za nakup niso imeli sredstev, so javnost prek Mestne občine Kranj pozvali k prostovoljnemu prispevku. Odziv je bil takojšen. Za donacijo je poskrbela Komunalna Kranj, ki je glede na želje vodstva Fajdigove ambulante prispevala dve napravi v skupni vrednosti okoli tisoč evrov. Prav tako so se na prošnjo odzvale tudi druge organizacije in posamezniki. »V teh težkih časih smo spet pokazali, da znamo stopiti skupaj takrat, ko je to najbolj potrebno. Komunalna Kranj je izkazala visoko raven družbene odgovornosti, kar je pomembno sporočilo v tej zahtevni preizkušnji spopadanja z epidemijo. Zdravniki, ki v Fajdigovi ambulanti delajo

V družbi kranjskega župana Matjaža Rakovca je že v sredo direktor Komunalne Kranj Matjaž Berčon predal donacijo predsedniku Društva Fajdigova ambulanta Tomažu Krišlju.

prostovoljno, da bi pomagali ranljivim skupinam, bodo s to pridobitvijo lahko varneje delali naprej,« je ob tem povedal kranjski župan Matjaž Rakovec. »Kot komunalno podjetje, ki v Kranju in ostalih okoliških občinah upravlja t. i. kritično infrastrukturo ter izvaja dejavnosti, ki morajo biti opravljene tudi v teh kritičnih razmerah, se še kako zavedamo pomena dobre opremljenosti. Ta omogoča ne samo višjo raven storitev, ampak tudi višjo stopnjo varnosti. Donacija je naša gesta v znak solidarnosti do drugih ustanov, katerih delovanje je v teh prilagojenih okoliščinah nujno

in neizbežno,« je pojasnil direktor Komunalne Kranj Matjaž Berčon. »Tako po objavi prošnje za prostovoljne prispevke smo prejeli številne odzive, tako donacije kot klice. Izjemno me veseli, da ljudem ni vseeno za nas in so pripravljeni pomagati na različne načine. Vsem, ki so se odzvali in ponudili pomoč, se zahvaljujem v imenu naših požrtvovalnih prostovoljcev, predvsem pa bolnikov brez zdravstvenega zavarovanja, ki obiskujejo našo ambulanto,« je v sredo, ko so prejeli donacijo, povedal vodja ambulante in predsednik Društva Fajdigova ambulanta Tomaž Krišelj.

Mask premalo za vse

Na obrtnih zbornicah razdeljujejo zaščitne maske, ki jih je najmanjšim delodajalcem z javnim pozivom ponudilo gospodarsko ministrstvo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Po vseh 62 območnih obrtno-podjetniških zbornicah v Sloveniji te dni samozaposlenim in mikro podjetjem z do štirimi zaposlenimi razdeljujejo zaščitne maske. Skupno bodo po vsej državi upravičencem, ki so se predhodno prijavili na javni poziv ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, razdelili pet milijonov mask. A lahko se zgodi, da vsi prijavitelji mask ne bodo prejeli, saj je zanimanje močno presežilo število razpoložljivih mask.

Da bo mask najbrž premalo za vse, se bojijo tudi na Območni obrtno-podjetniški zbornici Kranj. »Z našega območja se je na poziv ministrstva prijavilo 1122 samozaposlenih in mikro podjetij, za razdelitev pa smo od ministrstva prejeli 2800 paketov po petdeset mask. Ker na vsakega zaposlenega pripadajo po trije paketi, torej do dvanajst paketov na

Kranjska obrtna zbornica bo samozaposlenim in mikro podjetjem razdelila 2800 paketov mask. / Foto: OOOZ Kranj

podjetje, se bojimo, da bo maske prejela le približno polovica prijavljenih podjetij,« je razložila direktorica OOOZ Kranj Dani Žagar.

Razdeljevanje mask na način osebnega prevzema bo potekalo še nekaj dni. »Gremo po vrstnem redu, kakor so se podjetja prijavila na poziv. Imamo razpored, podjetja so o tem obveščena, in če koga ni ali pa vnaprej

ne sporoči odsotnosti, dobi maske naslednje podjetje v vrsti,« je potek razdeljevanja predstavila Žagarjeva.

Razdeljevanje mask (tudi nečlanom) sicer zbornici vzame kar nekaj časa in karda, vse delo pa opravljajo prostovoljno, je še pojasnila Žagarjeva. »Na naši zbornici se z razdeljevanjem ukvarjajo trije zaposleni po več ur na dan.«

Zajtrk – brez jedi, a z nasveti

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Danes, v petek, je dan slovenske hrane, ki pa ga v šolah in vrtcih zaradi epidemioloških razmer ne bodo obeležili s tradicionalnim slovenskim zajtrkom. Ker so šole zaprte, v vrtcih pa poteka le nujno varstvo, je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano po besedah ministra Jožeta Podgorška predlagalo šolam, da pri pouku na daljavo dve šolski uri ali več namenijo ozaveščanju o prednostih

domače, lokalno pridelane hrane, o trudu, ki ga kmetijska gospodarstva namenijo pridelavi hrane, o pomenu zajtrkovanja za zdravje otrok in mladostnikov, o vlogi čebel in drugih opravevalcev pri pridelavi hrane ... V Zadrugi zvezi Slovenije so po besedah njenega predsednika Boruta Florjančiča pozvali javne zavode, da pri pripravi razpisov za nabavo živil dajo večji poudarek lokalno pridelani hrani. Čebelarstva zveza Slovenije se še posebej zavzema za

izboljšanje prepoznavnosti zaščitnih kmetijskih pridelkov in izdelkov, zato tudi predlaga ustanovitev konzorcija ponudnikov zaščitnih kmetijskih pridelkov in izdelkov na ravni Evropske unije. Kot je dejal predsednik zveze Boštjan Noč, so v podporo letošnjemu dnevu slovenske hrane skupaj s priznanim kuharjem Sašom Šketom izdelali pet videoposnetkov in receptov o pripravi jedi iz certificiranih kmetijskih pridelkov in izdelkov slovenskega porekla.

V športni dvorani želijo zamenjati parket

ANA ŠUBIC

Železniki – Občinski svet Občine Železniki je na zadnji seji potrdil spremembo Načrta razvojnih programov (NRP) Občine Železniki za obdobje 2020–2023. Občina se namreč namerava

prijaviti na razpis Fundacije za šport za sofinanciranje zamenjave parketa v Športni dvorani Železniki, a je pogoj tudi vključitev investicije v načrt razvojnih programov. Predvideli so jo za prihodnje leto. Predračunska vrednost investicije znaša

skoraj 183 tisoč evrov. Na občini upajo, da jim bo na fundaciji uspelo pridobiti nekaj manj kot 55 tisoč evrov sofinanciranja, občinski delež pa bi tako znašal 128 tisoč evrov. Dotrajani parket naj bi zamenjali v času poletnih počitnic.

Z ECE bonusom do ugodnejših nakupov

ECE bonus, ki ga pridobivate na mesečnih računih za elektriko, unovčite pri nakupu nad 300 € v spletni trgovini ECE shop.

- Obročno odplačilo *
- Brezplačna dostava
- BONUS Začetno stanje 15 € *

* Za kupce energentov ECE, v skladu z veljavnimi pravili, več na shop.ece.si.

shop.ece.si

Na prenovo čaka še streha

Obnovitvena dela na Preskarjevi bajti na Veliki planini

JASNA PALADIN

Velika planina – Občina Kamnik je v začetku novembra zaključila nekaj manjših obnovitvenih del na Preskarjevi bajti na Veliki planini, v kateri je urejen pastirski muzej in je kot spomenik arhitekturne in etnološke dediščine evidentirana v Registru kulturne dediščine, zato je bilo treba dela izvesti po navodilih

Zavoda za varstvo kulturne dediščine – Območna enota Kranj. Popravili so kamnito grajo okoli nje, izdelali in namestili nova vrata ter zamenjali skodle na steni ob samem vhodu. A prenova s tem še ni končana, saj je bilo ob strokovnem pregledu objekta ugotovljeno, da bo treba v prihodnjih letih izvesti še temeljito obnovo strehe in obodnih sten Preskarjeve bajte.

Preskarjeva bajta na Veliki planini je urejena kot pastirski muzej.

Vrtec bo dobil prizidek

Občina Medvode načrtuje gradnjo prizidka k novi enoti vrtca v Smledniku. Stari vrtec bodo porušili.

MAJA BERTONCELJ

Smlednik – V rebalansu proračuna Občine Medvode za leto 2020 je tudi postavka Vrtec Medvode – prizidek Smlednik. Zanj je letos namenjenih trideset tisoč evrov, preostanek do 345 tisoč evrov, kolikor je ocenjena vrednost investicije, naj bi zagotovili v proračunu za leto 2021, ki je še v pripravi.

Enota Smlednik – novi, ki je v Valburgi, je otroke sprejela septembra 2012. Zgradili so jo zraven stare, ki je bila že takrat predvidena za rušitev, a je še vedno v uporabi. Rušitev je potrebna tudi na podlagi izdanih inšpekcijskih odločb. Do nje naj bi tokrat vendarle prišlo, k novemu vrtcu pa bodo zgradili prizidek. Ta je bil sprva načrtovan pri vrtcu v Sori. »Zaradi pomanjkanja mest v enotah Vrtec Medvode se je Občina Medvode prvotno odločila, da pristopi k izdelavi projektne dokumentacije za prizidavo obstoječega objekta vrtca v Sori. Načrtovali smo nadgradnjo obstoječega objekta s prostori za dva dodatna oddelka drugega starostnega obdobja, vendar je bilo

Stari vrtec (desno) bodo podrli in na njegovem mestu zgradili prizidek k novi enoti vrtca. V njem načrtujejo dve večji igralnici. / Foto: Gorazd Kavčič

ugotovljeno, da zaradi zahtev iz Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, z gradnjo, ne glede na to, da smo predvideli širitev objekta zunaj obstoječih gabaritov, ne moremo zagotoviti vseh predpisanih površin in posledično nam ne bi uspelo pridobiti gradbenega dovoljenja za načrtovano gradnjo. Projekt prizidka vrtca Sora je bil zato ustavljen. Po preučitvi situacije smo se

skupaj z Vrtcem Medvode odločili, da pristopimo k izdelavi projektne dokumentacije za izgradnjo prizidka k obstoječemu vrtcu v Valburgi – enota Smlednik,« so načrte pojasnili na Občini Medvode. Župan Nejc Smole upa na realizacijo projekta že prihodnje leto: »Idejna zasnova je narejena. Pripravlja se projektna dokumentacija. Inšpekcijske odločbe za stari vrtec v Smledniku so jasne. Podrt bi moral biti že z

izgradnjo novega. Zaradi potreb je bil vseskozi v uporabi. Letos je bila znova izdana inšpekcijska odločba, ki je ne moremo več izigravati. Na njegovem mestu bomo zgradili prizidek, v katerem bosta dve večji igralnici. Pridobili bomo tudi nekaj zelenih površin in dodatnih parkirnih mest. Območje se bo urejalo celostno.«

Vrtec Medvode ima sicer sedem enot na osmih lokacijah.

Podarite naročnino na Gorenjski glas

Blíža se čas obdarovanj in radi bi vam predlagali, da letos podarite nekaj, česar ni treba oviti v darilni papir. To je naročnina na časopis Gorenjski glas, ki izhaja ravno prav pogosto – dvakrat tedensko. Zato k branju ne sili vsak dan, pač pa se bere postopoma – petkovo številko ob koncu tedna in torkovo vse do petka.

Pokličite nas po telefonu na številko 04/201-42-41 ali nam pišite na e-naslov narocnine@g-glas.si in skupaj bomo poiskali najboljšo možnost za znesek, ki ga boste določili vi. To pomeni, da ni nujno, da poklonite letno naročnino, saj so na voljo tudi druge možnosti.

Gorenjski glas bo obdarovancem prinašal zanimive novice iz čisto vseh, tudi najmanjših krajev Gorenjske. In teh novic se ne da najti nikjer drugje!

Obdarite svoje najdražje z zvestim prijateljem, ki bo na obisk prihajal tudi v času krize.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Ko učna ura postane gledljiva

Učitelji kamniških osnovnih šol lahko v zasilnem televizijskem studiu v Domu kulture Kamnik s pomočjo usposobljene tehnične ekipe posnamejo vsebine za bolj razumljiv pouk na daljavo.

JASNA PALADIN

Kamnik – Dom kulture Kamnik je bil zaradi razglasitve pandemije ponovno primoran odpovedati vse predstave in prireditve. Ker pa ne želijo stati križem rok, so se skupaj z Mladinskim centrom Kotlovnica in Kulturnim društvom Priden močič odločili, da učiteljem kamniških osnovnih šol ponudijo brezplačno tehnično podporo pri snemanju učnih ur, saj se je izkazala potreba po kakovostnejši izvedbi pouka na daljavo s strani učiteljev, ki so že v prvem valu občutili stisko in se srečevali s tehničnimi težavami.

Projekt, ki so ga poimenovali Kamera teče!, izvaja v zasilnem televizijskem studiu, ki so ga uredili v Klubu kino dom v Domu kulture Kamnik. »Virus nas je ob začetku ukrepov v marcu 2020 ujel popolnoma nepripravljen za tovrstne izredne razmere. Če s ponosom lahko rečemo, da imamo dobro poskrbljeno za

različne službe za reševanje, pa tega nikakor ne moremo reči za naše digitalno življenje. To, da ima že vsak otrok mobilni telefon in da zna pritisniti ikono Instagram ali TikTok, nikakor ne pomeni, da si lahko privoščimo

spletnih brskalnikov, programa Power Point, pretvarjanje in urejanje datotek in podobnih osnovnih računalniških operacij 'španska vas'. Toda enako nepripravljen za tovrstno poučevanje je bil naš šolski sistem. Di-

od doma skušajo pomagati po najboljših močeh,« ugotavlja Goran Završnik iz Doma kulture Kamnik.

Zamisli je hitro padla na plodna tla in učitelji, ki so ponujeno pomoč že izkoristili, so navdušeni. »S pomočjo tehnike kar naenkrat elektronske prosojnice oživijo, učna ura je dinamična, veliko bolj gledljiva in zanimiva, kot pa je le posnet učiteljev glas v ozadju prosojnic. Učencu posnetek, ki je shranjen v spletni učilnici, omogoča, da ga pogleda večkrat, da sledi v svojem tempu, si po potrebi vzame odmor ...,« se strinjata učiteljici Mojca Fuks Lukežič in Helena Brezar iz Osnovne šole Marija Vera, ki sta učno uro v Domu kulture Kamnik pred jesenskimi počitnicami že posneli, ter nadaljujejo: »Spomladi smo snemali domače video posnetke in se srečevali s kupom težav, predvsem tehničnih. Zato je priložnost, da posnameš učno uro v Domu kulture, nenadomestljiva.«

Učne ure za pouk na daljavo, posnete v Domu kulture Kamnik, so inovativne, zabavne in predvsem razumljive.

mo celostno digitalno življenje. Daleč od tega. Učitelji so že takoj na začetku tako imenovane šole na daljavo ugotovili, da je za večino učencev uporaba spletne pošte,

gitalni kontakt med učencem učiteljem je prepuščen iznajdljivosti slednjega in pa staršev, ki nad svojimi mladimi šolarji bdijo doma in jim poleg svojega dela

Ministra v svetu nadomestil Koritnik

Vodice – Dr. Jože Podgoršek, ki je pred časom prevzel ministromstvo za kmetijstvo, je zaradi nezdržljivosti funkcij podal odstopno izjavo, s katero mu je prenehal mandat občinskega svetnika v Občini Vodice. Podgorška je v svetniških vrstah Liste neodvisnih krajanov nadomestil Janez Koritnik, ki tako kot njegov predhodnik prihaja iz Polja pri Vodich. Koritnik je po izobrazbi arhitekt in je predavatelj na Fakulteti za dizajn, pridružen članici Univerze na Primorskem, v preteklosti pa je že opravljal tudi funkcijo občinskega svetnika v Vodich.

Zapora ceste v Šmartnem

Cerklje – Od minulega torika do predvidoma petka, 18. decembra, zaradi del na občinski cesti poteka zapora lokalne ceste Šmartno–Farma KŽK od hišne številke Šmartno 6 do hišne številke Šmartno 7. Na cerkljanski občinski upravi prosijo za upoštevanje prometne signalizacije.

Polovica sredstev za investicije

V Vodich so sprejeli proračuna za prihodnji dve leti, ki sta po mnenju župana ambiciozna in razvojno naravnana. Nekateri svetniki pa menijo, da je občina prezadolžena, in dvomijo o izvedljivosti vseh projektov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Vodiški svetniki so na torkovi seji, ki je zaradi epidemije prvič potekala preko spleta, v drugem branju obravnavali predloga proračunov za prihodnji dve leti. Med prvim in drugim branjem je zaradi povišanja glavarine do spremembe prišlo na prihodkovni strani. V občinski proračun se bo zaradi tega steklo za slabih 200 tisoč evrov sredstev več, kot so prvotno načrtovali. Predvideni dohodki so za prihodnje leto tako ocenjeni na 5,7 milijona evrov, odhodki pa na 6,6 milijona evrov. Leta 2022 pa se nadejajo 7,4 milijona evrov prihodkov in 7,2 milijona evrov odhodkov. Za investicije je drugo leto namenjenih 3,1 milijon, leto kasneje pa 3,8 milijona evrov.

V prihodnjem letu predvidevajo tudi dodatno

zadolževanje za dobrih 464 tisoč evrov, ki je potrebno za financiranje lastnih sredstev, ki jih mora občina zagotoviti za gradnjo t.i. krvavškega vodovoda.

Med večjimi projekti je nadaljevanje in dokončanje gradnje kanala Co ter sočasne gradnje, ki poteka v občini, župan Aco Franc Šuštar pa je za enega ključnih projektov označil projekt središča Vodice za gradnjo Kopitarjevega centra.

Največ pripomb na predloga proračunov so izrazili v svetniški skupini NSI, v kateri proračunov niso podprli. Kot je med drugim dejal svetnik Anton Kokalj, je investicija v kanal Co predraga in precejšnjemu delu občanov ne omogoča dostopa do kanalizacije, občina pa da »je zadolžena do vratu«. Več bi po njegovem mnenju lahko naredila tudi pri iskanju možnosti za gradnjo manjšega doma

za starejše občane. Pomisleke glede načrtovane gradnje Kopitarjevega centra je izrazil Tilen Jeraj, ki dvomi, da bo občini v trenutnih razme-

Poleg gradnje kanalizacije bo enega večjih projektov v Vodich predstavljala gradnja Kopitarjevega centra.

rah uspelo najti zasebnega partnerja, s katerim si name-rava razdeliti stroške gradnje objekta.

Miran Sirc z občinske uprave je Kokalju pojasnil, da bo imelo po izgradnji dostop do kanalizacije 2600 občanov, kasneje pa še dodatnih 700. Župan Aco Franc Šuštar je k temu dodal, da se trudijo urediti ustrezno infrastrukturo tudi za preostale občane, pri čemer bi jim prav prišla

sprememba zakonodaje, ki bi črpanje evropskih sredstev omogočala tudi za področja z manj kot dva tisoč populacijskimi enotami, kar bi olajšalo urejanje kanalizacije tudi za manjše zaselke.

Veliko truda je vložena tudi v iskanje rešitev za dom za starejše, je pojasnil Rado Čuk z oddelka za družbene dejavnosti. Občina se je vključila v konzorcij občin, ki si prizadevajo za gradnjo manjših domov, predviden imajo tudi prostor, kjer bi dom stal, a kot je poudaril Čuk, gre za perečo problematiko. Vodiški župan je dodal, da so sredstva, ki jih imajo na razpolago, omejena in bi se morali odpovedati drugim investicijam, če bi pet do sedem milijonov namenili za gradnjo doma. Župan verjame tudi v smiselnost in izvedljivost gradnje Kopitarjevega centra, za katerega je občina že pridobila potrebna dovoljenja. Občini so se javili štirje

potencialni zasebni partnerji, med katerimi je eden izkazal resen interes in z njim občina že vodi pogovore. Da pa podpisajo dogovor o javno-zasebnem partnerstvu, pa morajo najprej sprejeti odlok. Tega bo, po Šuštarjevih besedah, občinski svet obravnaval na eni od naslednjih sej.

Proračun je sicer vodiški župan označil za enega najbolj ambicioznih in razvojno naravnanih doslej. Sadevi preteklega dela pa se bodo po njegovem mnenju pokazali prav v naslednjih letih. Na očitke o prezadolženosti pa je dejal, da brez kreditov ne bi mogli izvesti pomembnih investicij, za katera so dobili tudi evropska sredstva. Po besedah pripravljavke proračuna Barbare Kovačič, bo občina za kredite na letni ravni plačala 266 tisoč evrov, največji možen obseg zadolževanja pa na letni ravni sicer znaša 392 tisoč evrov.

Gorenjski glas nagrajuje zvestobo.

Spoštovane naročnice in naročniki Gorenjskega glasa, akcijo obdarovanja zvestih naročnikov bomo kljub izrednim razmeram izvedli tudi letos. V žrebanju* boste sodelovali vsi naročniki Gorenjskega glasa, ki ste na naš časopis brez prekinitve naročeni že vsaj eno leto. Z malo sreče pri žrebu lahko prejmete eno od lepih novoletnih daril, ki jih Gorenjski glas poklanja svojim zvestim naročnikom.

likalnik Electrolux

ročni mešalnik Electrolux

palični mešalnik Electrolux

pralni stroj Electrolux

Splača se biti del naše velike družine naročnikov!

*Žrebali bomo iz baze naročnikov, ki so na Gorenjski glas naročeni dlje kot eno leto, zato vam za sodelovanje v žrebanju ni treba nič storiti. V žrebanju za glavno nagrado, pralni stroj, bodo sodelovali samo tisti naročniki, ki so na Gorenjski glas naročeni že več kot deset let. Žrebanje bo potekalo v sredo, 16. 12. 2020, nagrajenci bodo v Gorenjskem glasu objavljeni v petek, 18. 12. 2020.

Če še niste naročeni na Gorenjski glas, hitro pokličite na 04/201 42 41 ali pišite na narocnine@g-glas.si in se naročite. Naročnina prinaša popuste do 25 odstotkov!

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

S povezovanjem do uspešnih zgodb

V spomin na prvo omembo tamkajšnjih krajev v pisnih virih so v občini Gorenja vas - Poljane 23. november izbrali za občinski praznik. O tem, kaj je poleg epidemije covid-19 še zaznamovalo preteklo leto v občini, smo se pogovarjali z županom Milanom Čadežem.

Letošnje leto je močno zaznamovala epidemija bolezni covid-19. Še v začetku oktobra ste imeli v občini Gorenja vas - Poljane zgolj nekaj okuženih, nato pa je začelo to število strmo naraščati. Kaj je bil po vašem razlog za tak porast?

Pomladanski val smo odlično preživeli brez potrjene okužbe, jesenski val pa ni prizanesel ne nam ne naši sosesčini, zato smo veseli, da tudi ta že hitro pojenjuje. Še posebno pa smo zadovoljni, da smo v preteklosti veliko vlagali v zdravstveno postajo v Gorenji vasi in dodajali nove storitve. Posebno se je izkazala tudi odlična dostopnost nove lekarne z novim vhodom neposredno z novega parkirišča. Prostore stalno obnavljamo in jih prilagajamo, da bi ponudili najboljše pogoje za delo našim zdravnikom in ustrezno dostopnost obiskovalcem. Med epidemijo zelo dobro sodelujemo z našimi zdravniki ter se z njimi stalno posvetujemo in usklajujemo ukrepe. Lahko smo zadovoljni, da se je v Gorenji vasi razvil sodoben zdravstveni center, ki se bo tudi v prihodnosti programsko še širil.

Kaj je poleg epidemije, s katero se bolj ali manj uspešno spopada ves svet, še pomembno vplivalo na življenje občanov v preteklem letu?

Utrip dela občine je potekal, kot da epidemije ni, saj imamo res velik investicijski val pri pomembnih naložbah v našo prihodnost, tako na šolskih objektih, kjer smo zaključili energetsko sanacijo šole na Sovodnju, kot na poplavnih ukrepih in cestni infrastrukturi. Zaključujemo večletno temeljito obnovo šestih kilometrov ceste od Podobenege do Žetine, kjer smo sanirali poldrugo desetino zahvalnih plazov. Letos smo obnovili še dvaindvajset drugih

odsekov, med drugim cesto v Stari Oselici, Vinharjah in odsek Hotavlje, kjer smo rekonstruirali križišče in uredili še hodnike za pešce, tako da smo imeli živahna gradbišča po vsej občini.

V teh dneh je minilo natančno eno leto, kar se je začela gradnja protipoplavnih ukrepov v Poljanah. Kaj je bilo doslej že narejeno in kaj je za povečanje poplavalne varnosti še predvideno v prihodnje?

Končani sta dve tretjini del; zgrajenih je vseh pet mostov in glavni most čez Soro s poplavno varnejšim pretočnim profilom brez vmesnih mostnih opornikov, predstavljena je struga Sore z novim sotočjem s Hotoveljščico, sanirana hudourniška struga Brenteževega grabna, v zadnji fazi je poglobitev in razširitev struge Ločivnice z novimi obrežnimi zidovi, asfaltiranih je prvih petsto metrov novih prometnic, v delu je ureditev poplavalne ravnice v Predmostu, zgrajena je nova elektroenergetska napeljava z objekti. Krajina treh sosednjih vasi Poljane, Predmost in Hotovlja v poplavno doslej najbolj ogroženem delu občine tako že v prvem letu gradnje dobiva povsem novo podobo.

Kdaj pa se bodo vozniki lahko zapeljali skozi novo krožišče v Poljanah, ki je prav tako del omenjenega projekta?

Krožišče v Poljanah je v izgradnji in bo po novem končano junija prihodnje leto. Že zdaj pa so zgrajeni vsi potrebni podporni zidovi in predstavljena glavna vodovoda, saj je na tej lokaciji vodovodnega sistema za Škofjo Loko in podsistema Poljane. Krožišče se navezuje neposredno na novi most čez Soro, zajema pa tudi nove pločnike do obeh avtobusnih postajališč, ki bosta tudi na novo urejeni. Z novimi ureditvami bomo

Župan Milan Čadež / Foto: Gorazd Kavčič

zagotovili tako varne dostopne poti pešcem kot večjo pretočnost prometa v enem bolj obremenjenih križišč v občini.

Pred dnevi ste na ministristvo za infrastrukturo skupaj z županom Cerknega naslovili pobudo, da ministristvo obe občini pooblasti za pripravo podrobnega prostorskega načrta za izgradnjo četrte razvojne osi. Imate morebiti že kakšen odziv z ministristva?

Po nedavno odposlani pobudi pričakujemo poziv pristojnega ministristva k sodelovanju. Po skoraj 15 letih izdelave študij in variant sva župana poslala poenoteno pobudo, ker meniva, da je napočil čas za končne rešitve. Pri tem sta občini pripravljene prevzeti aktivno vlogo pri pripravi prostorskega načrta za prostorsko ureditev skupnega pomena. Predlagani način je najučinkovitejši in izvedljiv v najkrajšem času, kot primer dobre prakse pa se je izkazal že pri gradnji obvoznice Gorenja vas, ki je bila po tem modelu pred leti z evropskimi sredstvi že zgrajena.

Hitro raste tudi novi prizidek pri vrtcu Agata v Poljanah.

Kaj je bilo doslej že izvedeno v sklopu tega projekta in kdaj načrtujete dokončanje del?

Gradbeno pogodbo smo podpisali med spomladansko karanteno, vključuje pa gradnjo šestih igralnic in nadomestnih učilnic za potrebe šole ter novo otroško igrišče. Posebno sem zadovoljen s pravočasno in hitro izvedbo najzahtevnejšega dela investicije pri generalni prenovi in razširitvi centralne šolske kuhinje, ki ima z dodatnimi prostori za pripravo hrane, novimi inštalacijami in opremo vgrajen tudi centralni sistem za varčevanje z energijo. Energetsko varčen bo tudi sam prizidek, kjer gradnja hitro napreduje. Načrtujemo, da bo še letos pod streho. Po desetletju se bo tako del vrtca umaknil iz časovnih prostorov v lovskem domu, sprejeli pa bomo lahko vse malčke, ki varstvo nujno potrebujejo. Načrtujemo, da bo novi vrtec odprl vrata proti koncu prihodnjega leta, ko bodo pridobljena tudi vsa potrebna dovoljenja za uporabo.

V preteklih letih ste ogromno vlagali v obnovo dvorca Visoko, ob obnovah v letošnjem letu pa vam je prvič na pomoč priskočila tudi država. Kdaj je mogoče pričakovati tudi prenovo najstarejšega dela dvorca, to je kašče, za kar se dogovarjate z Restavratorskim centrom iz Ljubljane?

Letos smo na dvorcu prekrili streho, trajno uredili tla v pritličju in obnovili fasado, najstarejši del pročelja nekdanje kašče pa namerava Restavratorski center ZVKD restavrirati prihodnje leto. Mineva osem let, ko je dvorec po dolgih desetletjih končno odprl svoja vrata in od takrat vsako leto dodamo

kaj novega tako pri obnovi kot pri programskem delu, ki smo ga že lani popestrili z novo visoško kavarno, v kateri smo letošnjo jesen na novo ponudili dobrote iz naše doline – buhteljne, ocvirkovco in drobnjakovo potico, zraven pa terjak in zeleni čaj, skuhan iznad ognja črne kuhinje. Dogodkov se je nabralo za celo kroniko, danes pa dvorec s kavarno in urejenimi prostori z razstavami daje pomemben pečat naši Poljanski dolini.

Kdaj predvidevate, da bi lahko prišlo do podpisa pogodbe za Hišo generacij, na podlagi katere boste v stari šoli v Gorenji vasi po obnovi uredili prostore za izvajanje dnevnega varstva in začasno namestitve starejših?

Podpisano pogodbo smo prejeli prav v teh dneh, kar pomeni, da bomo sredi prihodnjega leta lahko začeli prenoviti objekta, ki bo trajala poldrugo leto. Od projekta si veliko obetamo, saj bomo na ta način našim starejšim občanom lahko zagotovili ustvarjalne pogoje, da lahko čim dlje ostanejo v domačem okolju. Izjemno

Ob občinskem prazniku so podelili štiri občinska priznanja, plaketo občine in priznanje župana.

Priznanja so prejeli: Jurij Kumer, Pavel Razložnik, Jože Stržaj in Čebelarstvo društvo Sovodenj. Plaketo so prejeli člani Športnega društva Poljane, priznanje župana pa Sara Peternelj.

nas veseli dobro sodelovanje s Centrom slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka, ki bo poskrbel za izvajanje storitev in je tudi kandidiral na razpis ministristva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Občina bo ob objektu zgradila še novo parkirišče, nedalet stran pa za pešce že gradimo novo Fortunovo brv, ki bo lepo povezovala oba bregova Gorenje vasi. V bližini so tako zdravstveni dom, cerkev in trgovine kot rekreacijsko območje Log, kjer v prihodnosti načrtujemo dodatne ureditve.

Starejšim je namenjen tudi projekt brezplačnih prevozov Prostofer, izvajanje katerega pa je začasno ustavila epidemija covid-19. Ste v občini zaznali veliko potreb po teh prevozih?

Za navedene prevoze starejših je res veliko povpraševanje, zato nameravamo projekt začeti takoj, ko bodo razmere to dopuščale.

Pripravljeno imamo vse potrebno, nared je nov električni avto, pod Sokolskim domom smo zgradili novo polnilnico za električna vozila, ki omogoča sočasno hitro polnjenje dveh vozil in je na voljo tudi zunanjim uporabnikom. Podpisano imamo pogodbo z zavodom Zlata mreža, ki je navedeno storitev razvil, prijavi so se prostovoljci, ki bodo izvajali brezplačne prevoze. S projektom bomo prispevali tako k širitvi storitev za starostnike na socialnem področju kot k trajnostni mobilnosti, ki je v naši občini zaradi obsežnosti cestnega omrežja še posebno dobrodošla.

Letos ste se odločili vstopiti tudi v Zeleno shemo slovenskega turizma. Kakšne so vaše zaveze pri tem projektu in katere pozitivne učinke pričakujete od tega?

Ker želimo turizem razvijati kot eno strateških gospodarskih panog našega območja, ki bo prinašala nova delovna mesta, imamo tudi dolžnost poskrbeti, da bo ta razvoj skladen s pričakovanimi naših občanov in trajnostno vzdržan. Prav to bomo

dosegli s pridobitvijo mednarodnega certifikata Zelena destinacija, s katerim se zavezujemo tudi na tem področju poskrbeti za ohranjanje okolja, zmanjševanje količine odpadkov, sonaraven razvoj dejavnosti in predvsem povezanost turističnega gospodarstva z lokalnim prebivalstvom. Dolgoročno zato pričakujemo tudi pozitivne učinke pri prepoznavanju naše doline kot destinacije, kjer cenijo svoje neokrnjeno naravno okolje in ga znajo ohranjati in varovati.

Kaj bi občanom zaželeli ob prazniku?

V tem času želim tako vsem našim občankam in občanom kot tudi vsem bralcem Gorenjskega glasa, da ostanete zdravi, previdni do sebe in odgovorni do drugih. Prepričan sem, da z medsebojnim spoštovanjem, s skupnim delom, povezovanjem in z zaupanjem vedno lahko ustvarimo uspešne zgodbe.

Vsem občankam in občanom Občine Gorenja vas - Poljane voščimo ob občinskem prazniku, 23. novembru, ki ga praznujemo v spomin na prvo omembo naših krajev v pisnih virih. Letos bomo praznovali v posebnih okoliščinah, v katerih naj nas posebej povezuje odgovornost do sebe in bližnjih. Ostanite zdravi!

Župan Milan Čadež in sodelavci občinske uprave

zdravje & lepota

Resnica ali laž

Svetovni splet in sodobna tehnologija nam omogočata hiter dostop do informacij. To prinaša marsikatero korist, hkrati pa skriva mnogo pasti. Ena izmed njih so lažne novice, ki so vse pogostejše tudi na področju zdravstva, opozarja Patricija Dolinar, mag. farmacije.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kot primer lažne novice ob ponovni razglasitvi epidemije covid-19 je Patricija Dolinar, mag. farmacije, zaposlena v Gorenjskih lekarnah, poudarila eno, ki vam sama po sebi sicer ne bo škodovala, če zaradi nje ne boste opustili priporočljivih ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe.

da alkalizira imunski sistem, ki ponoči postane kisel, kar oslabi našo odpornost. Navodilo naj bi upoštevali Izraelci, ki nimajo smrtnih primerov zaradi okužb z novim koronavirusom, trdi avtor novice. Kako – poleg številnih nedoslednosti v izrazoslovju, ki jih ponuja primarni vir, in nekaj klikov, ki nas pripeljejo do podatka, da je v Izraelu za covidom-19 umrlo več kot dva tisoč ljudi – prepoz-

Patricija Dolinar, mag. farm., dela v Lekarni Škofja Loka.

»Novica v ospredje postavlja sodo bikarbono, 'sovražnika vseh dragih zdravil, ki jih ponuja farmacija kot nujna in edino možnost zdravja,' kot navaja vir. Limonin sok naj bi s sodo bikarbono dodali v vročo vodo in napitek popili vsak večer. Ta napitek naj bi takoj ubil virus in ga izločil iz telesa ter nas tako varoval pred okužbo. Napitek naj bi pili zvečer, saj deluje tako,

namo, da je recept neučinkovit? Če vsaj malce razumemo delovanje človeškega telesa, nadaljnje raziskovanje nasveta niti ni potrebno, saj je poln nesmislov. V nasprotnem primeru imejmo v mislih dobro staro modrost, ki pravi, da je recept preveč dober in enostaven, da bi bil resničen. Dokler novice ne preverimo, je ne širimo naprej, saj lahko s tem komu nehoti škodujemo.«

Na svetovnem spletu lahko novico enostavno in hitro preverimo v zaupanju vrednih virih. »Če jih ne prepoznamo, se obrnimo na zdravstveno osebje, ki ima znanje s področja medicine in lahko novico oceni s svojega strokovnega stališča. Prav

vsakemu posamezniku je npr. na voljo nasvet lekarniškega farmacevta. To delo opravljamo magistri farmacije, ki smo strokovni zdravstveni delavci z univerzitetno izobrazbo. Nismo 'samo' prodajalci, usmerjeni k dobičku, temveč smo s svo-

jim znanjem o zdravilih na voljo širši javnosti, tako laični kot strokovni. Poklic nas zavezuje, da ne podajamo izkrivljenih, nepreverjenih informacij. Zato vam priporočam, da raje kot klikanja po nepreverjenih virih imen pripravkov večkrat uporabi-

te naš nasvet o zdravilih, prehranskih dopolnilih in medicinskih pripomočkih, saj vam bomo v okviru svojih kompetenc z veseljem pomagali najti pot do verodostojnih informacij in najustreznejše rešitve,« je še pojasnila Dolinarjeva.

OGLASNO SPOROČILO

gorenjske lekarnice

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Gorenjske lekarnice kot demenci prijazna točka

Novembra mineva eno leto, kar smo se tudi v Gorenjskih lekarnah pridružili hitro rastoči družini Demenci prijaznih točk. V tem letu smo osebam z demenco ter njihovim svojcem nudili informacije in nasvete o pravilni in varni uporabi zdravil ter usmeritve. Soočili smo se tudi z izzivom, kakšno pomoč lahko nudimo z omejitvami, ki nam jih je prinesla pandemija novega koronavirusa.

Katere skupine ljudi največkrat poiščejo pomoč na Demenci prijazni točki v naših lekarnah

Opažamo, da se na nas največkrat obračajo svojci oseb z demenco. Večinoma so to skrbniki ali partnerji oseb z demenco, ki so pred kratkim prevzeli skrb za svoje bližnje in želijo razumeti bolezen ter nuditi ustrezno oskrbo. Na nas se obračajo tudi osebe, ki so se pred kratkim srečale z diagnozo demence in jih zanima potek zdravljenja, neželeni učinki zdravil ipd. Poleg že naštetih skupin ljudi sodelujemo tudi z zdravniki ter medicinskimi sestrami, saj s skupnimi močmi lahko našim pacientom nudimo najustreznejšo pomoč.

Kakšno pomoč nudimo

Pri svojem delu in svetovanju se osredotočamo na pravilno in varno uporabo zdravil. Osebe, ki se srečajo z diagnozo demence, so v večini primerov starejše osebe, ki imajo tudi druge pridružene bolezni in zanje jemljejo zdravila. Določena zdravila zahtevajo večjo previdnost pri jemanju, sploh če jih jemlje oseba z demenco, ki sama skrbi za svojo terapijo, saj je pri njih tveganje za nepravilno uporabo večje.

V lekarnah vam tako lahko pomagamo z napotki o pravilni in varni uporabi zdravil, izdelavo seznama zdravil, strokovnim pogovorom o pravilni uporabi zdravil ali usmeritvijo na druge organizacije

(npr. Spominčico, domove starejših občanov, center za socialno delo...). Na voljo imamo tudi informativno gradivo iz področja demence.

Kratki nasveti za pomoč pri pravilni uporabi zdravil

Predlagamo uporabo **opomnikov** (osebna kartica zdravil, mobilna aplikacija, alarm na uri ipd.) oziroma **jemanje zdravil vežemo na določene aktivnosti** (obroke hrane, umivanje zob, branje knjige ipd.). V izogib izpuščanju ali podvajanju odmerkov zdravil priporočamo tudi **beleženje vzetih odmerkov zdravil v obliki dnevnikov**. Pri uporabi **razdelilnikov (dozatorjev)** za zdravila za dnevno ali tedensko uporabo je treba preveriti, ali jih bolnik zna pravilno uporabljati ter redno preverjati, ali bolnik še zmore sam pravilno jemati zdravila.

Osebe z demenco v času pandemije

Pandemija novega koronavirusa ter omejitve, ki jih je prinesla, močno vplivajo tudi na življenje oseb z demenco ter njihove skrbnike. Oseba z demenco ne razume trenutne situacije, zato ji ne razlagamo o virusu, ker jo lahko s tem še bolj zmedemo in vznemirimo. Poskrbimo za rekreacijo (predvsem doma) ter pogosto zračenje prostorov in umivanje rok. Osebi z demenco zagotovimo strukturirano dnevno rutino, prosti čas pa zapolnimo z družabnimi in animacijskimi igrami. Z osebo z demenco skušajmo biti čim bolj potrpežljivi, mirni, spoštljivi in prijazni, tako bo rada z nami in si bo manj želela ven. V primeru tavanja odstranimo vse predmete, ki bi spodbujale osebo k odhodu ven (nahrbtnike, jakne, dežnike, čevlje, ključke ipd.). Poskrbimo za ustrezno zalogo zdravil ter njihovo pravilno jemanje.

V lekarnah smo za pomoč in svetovanje na voljo kadarkoli v odpiralnem

času lekarnice. Obiščete nas lahko za **strokovni pogovor o pravilnem jemanju zdravil ali pripravo seznama zdravil**, ki je lahko v pomoč tudi svojcem oziroma skrbnikom ob dvigu bolnikovih zdravil v lekarni. **Maruša Cvek, mag. farm.**

Zdravilni čaji
GALENSKI LABORATORIJ
Gorenjske lekarnice

Filter vrečke za enostavno in hitro pripravo čaja!

Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Živeti dobro s KOPB

To je geslo, s katerim so zaznamovali svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni.

SUZANA P. KOVAČIČ

Društvo pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije je ob včerajšnjem svetovnem dnevu kronične obstruktivne pljučne bolezni (KOPB) opozorilo na izzive življenja s KOPB in na zvišanje zavedanja o tej bolezni, ki vse prevečkrat ostaja neodkrita in močno poslabša življenje bolnikov. Gre za kronično progresivno bolezen, za katero je značilen oviran pretok zraka v pljuča in iz njih. »Najbolj omejujoč in moteči simptom KOPB je težka sapa ali dispneja, ki omejuje bolnike že v vsakodnevni dejavnosti, kot sta sprehod ali nakupovanje. Pogosto jo spremljata tudi kašelj in izkašljevanje sluzi.

»V začetku je velikokrat lahko spregledati ali ignorirati simptome, zlasti če se ne pojavljajo ves čas. S prilaganjem življenjskega sloga v bolj sedečega in s sprejemanjem kašlja kot normalnega, si bolniki delajo medvedjo uslugo, saj bolezen napreduje – z neaktivnostjo še hitreje. S tem, da ponudimo prave informacije o KOPB in njenih simptomih, možnostih zdravljenja in s pripravo načrta zdravljenja lahko življenja bolnikov bistveno olajšamo,« je povzel predsednik društva Mirko Triller, ki svetuje, da si vzemite čas tudi za redno telovadbo in razgibanje. »Razgibajmo se tudi ob dihalnih vajah, ki so na spletni strani društva, in se ob tem večkrat spomnimo, kako pomemben je dih za naše življenje.«

Za starše bolnih otrok ena skrb manj

V Društvu Junaki 3. nadstropja, društvu staršev otrok, zdravljenih na hemato-onkološkem oddelku, pozdravljajo rešitev v šestem protikoronskem zakonskem paketu pomoči, ki daje pravico do nadomestila zaradi sobivanja enega od staršev v zdravstvenem zavodu z bolnim otrokom do štirinajstega leta starosti.

SUZANA P. KOVAČIČ

Po trenutno veljavnem Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) morajo starši za sobivanje v zdravstvenem zavodu ob otroku, starem šest let (ali več) plačati sami, saj jim tega zdravstveno zavarovanje ne krije. V Društvu Junaki 3. nadstropja, društvu staršev otrok, zdravljenih na hemato-onkološkem oddelku, se zavajajo, da lahko za marsikatero družino to predstavlja velik finančni zalogaj, še posebej, ko otroci zbolijo za

težko boleznijo, pri kateri je zdravljenje dolgotrajno. Kot so poudarili, je prisotnost starša ob bolnem otroku osnovna pravica, in ne poseben privilegij.

Društvo dalo pobudo za spremembo zakonodaje

V preteklih mesecih so predstavniki društva dali pobudo za spremembo zakonodaje, konkretno 23. člena ZZVZZ, za zvišanje starostne meje, do katere bi staršem ob otroku v bolnišnici krilo stroške obvezno zdravstveno zavarovanje. Ko otrok dopolni šest let, njegovi starši nimajo več pravice do kritja stroškov sobivanja.

Društvo je pobudo naslovilo v državni zbor, premierju in vladi, vsem poslanskim skupinam in nekaterim županom. V medijih so omenjeno problematiko predstavili širši javnosti. Kot so sporočili iz društva, je ozaveščanje obrodilo sadove, nekaj poslancev se je zavzelo za reševanje problema in vlado pozvalo k rešitvi.

Predlog rešitve vključen v PKP6

Vlada je predlog rešitve zajela v 102. členu Predloga zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic epidemije covid-19 ali na kratko PKP6. Po

tem predlogu bodo za sobivanje v bolnišnici plačali samo starši otrok, starih 15 let ali več.

V Društvu Junaki 3. nadstropja so izjemno veseli vključitve njihove pobude v predlog PKP6, saj to pomeni, da njihova prizadevanja niso bila zaman. Zahvalili so se vsem, ki so jih pri tem podprli in pripomogli, da bodo odslej starši bolnih otrok imeli eno skrb manj. Društvo pa bo skladno s svojimi programi pomoči še naprej krilo stroške sobivanja staršem otrok, starih 15 let ali več, ki se zdravijo na hemato-onkološkem oddelku Pediatrične klinike v Ljubljani.

NADO CENTER ZDRAVJA D.O.O., ZALOŠKA CESTA 167, LJUBLJANA

OGLASNO SPOROČILO

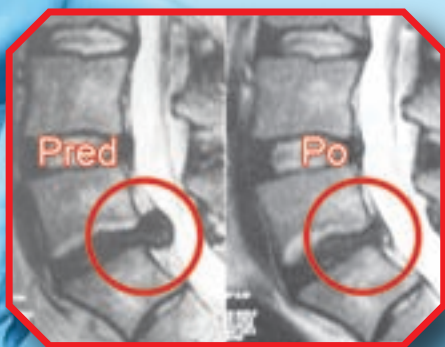

+386(0)1 235-1-999 PON-PET, 08:00-17:00
Zaloška cesta 167, LJUBLJANA • info@nado.si • www.nado.si

CENTER ZA DEKOMPRESIJSKO TERAPIJO HRBTENICE V SLOVENIJI

IMATE
BOLEČINE
V HRBTU?

MI IMAMO
REŠITEV!

Neoperativna Dekompresijska Terapija Hrbtenice (DTH) zdravi:

- ✓ bolečine v hrbtenici
- ✓ diskus hernijo
- ✓ spondilolistezo
- ✓ skoliozo
- ✓ mravljinice v rokah in nogah
- ✓ išias
- ✓ degenerativne spremembe diska
- ✓ vrtoglavico in glavobole
- ✓ artrozo majhnih sklepov
- ✓ športne poškodbe

DTH - znanstveno dokazana kot najbolj učinkovita terapija pri degenerativnih spremembah na hrbtenici.

Bolečina ne izbira ne časa ne kraja in ne starosti

Zakaj bi vas bolelo v hrbtenici, če pa za odpravljanje bolečine obstajajo učinkovite rešitve?

Leto in leto je posebej zahtevno zaradi razmer, povezanih s covidom-19. Zdaj smo tudi v letnem času, ko se že sicer manj gibljemo in še več ur presedimo za računalnikom, televizijo. Več je tudi dela od doma, zopet za računalnikom. Več časa presedimo, manj nam je hrbtenica hvaležna za to. Mišice so okorele in ne opravljajo svoje pomembne vloge. Saj poznate občutek, ko po dolgem času sedenja vstanete s stola in vas zaboli v križu? In kako težko je potem narediti nekaj prvih korakov ...

Če človeka nekaj boli, težko funkcionira. V Nado centru zdravja v Ljubljani bolečino, ki jo povzročajo hernija diska in druge bolezni hrbtenice, uspešno zdravijo z neoperativno dekompresijsko terapijo hrbtenice (raztezanjem hrbtenice z ekstenzomatom). Bolečine namreč vplivajo na vse starostne skupine, vzroki pa so lahko tudi blaga, skoraj neopazna, a vedno prisotna in akutne narave, posebno izražena v

določenih posebnih gibih ali položajih telesa. Zdravljenje s klasičnimi fizikalnimi metodami pogosto ne daje želenega rezultata, ker te metode delujejo kot blaženje težav in se ne posvečajo vzroku same težave. A ni nujno, da je tako! In se znova vrnemo k vprašanju, zakaj bi vas sploh bolelo v hrbtenici in zakaj tega neprijetnega občutka ne bi odpravili v zelo kratkem času, v urgentnih primerih pa takoj?

V Nado centru zdravja v Ljubljani, za Gorenjce torej bližje, so usmerjeni v odpravljanje vzroka bolečine. Poleg neoperativne dekompresijske terapije hrbtenice izvajajo tudi termoterapijo, elektroterapijo, t. i. TENS ter prav tako dokazano uspešno manualno terapijo. Svojim strankam pomagajo vzdrževati ugodno stanje usposobljeni fizioterapevti, ki jih naučijo tudi pravilnih vaj. Na voljo je še refleksoterapija stopal in obraza kot podpora telesu k samozdravljenju. Dejavnost bodo še okrepili in začeli obravnavo in vaje za paciente s skoliozo po znani

nekirurški metodi po Katharini Schroth, ki je namenjena tudi otrokom in skupaj s trakcijo daje dovolj dobre rezultate.

V Nado centru v Ljubljano prihajajo ljudje z najrazličnejših koncev Slovenije. V času epidemije covid-19, ko je omejeno gibanje med občinami, svojim strankam za prehajanje občinskih meja izdajo zdravstveno potrdilo, da so pri njih v zdravstveni obravnavi.

Med epidemijo imajo v Nado centru zdravja v vsakem prostoru samo po eno napravo, s tem zagotavljajo priporočeno medosebno varnostno razdaljo. Vsakomur že ob vstopu izmerijo telesno temperaturo, nameščena imajo sredstva za razkuževanje rok, vsaka stranka pa se v garderobi preobleče. Zaščitne maske so obvezne kot vsepovsod. Strokovna priporočila NIJZ so pri njih zakon! V Nado centru zdravja svetujejo prav vsem, da tudi zdaj čim več prostega časa, ki ga imate na voljo, preživite v naravi, ki blagodejno učinkuje na počutje.

SLADKORNA BOLEZEN

Zdravnika želijo videti v živo

S sladkorno boleznijo živi po ocenah vsak deseti Slovenec. Ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni so prvič pri nas predstavili rezultate raziskave, kako so epidemija covid-19 in z njo povezani ukrepi vplivali na sladkorne bolnike v Sloveniji.

SUZANA P. KOVAČIČ

Raziskavo je predstavila Zveza društev diabetikov Slovenije (ZDDS) v sodelovanju z Zdravniško zbornico Slovenije in ob podpori Mednarodne zveze diabetikov v Evropi (IDF Europe). Ta je pokazala, da je bilo 72 odstotkov oseb s sladkorno boleznijo zaradi visoke rizičnosti večino časa ali ves čas doma; 30 odstotkov jih je bilo v času epidemije manj aktivnih kot običajno, več kot 75 odstotkov oseb s sladkorno

boleznijo pa meni, da bi jim več informacij in jasnejša priporočila pomagala pri boljšem vodenju sladkorne bolezni med epidemijo; več kot 80 odstotkov vprašanih si želi obiska pri zdravniku, ne stika na dal-

javo. Več kot 40 odstotkov zdravstvenih delavcev pa je opazilo povečano stopnjo tesnobe pri ljudeh s sladkorno boleznijo, pri zdravljenju pa so se srečevali s povečanimi izzivi, največ z zagotavljanjem natančnih

»Hec pri sladkorni bolezni je, da je nevidna. In kljub temu da jo imamo in je vedno nekje v mislih, kakšen je sladkor, kdaj sem jedla, koliko je še aktivnega inzulina, večina okrog nas to pozabi, ker vse naredimo tako mimogrede. Zato se mi zdi pomembno, da se zavemo, koliko truda vlagamo v urejene sladkorje in da ti niso kar samoumevni,« je osebno zgodbo in pogled delila Ana Turšič, ambasadorica v letošnji akciji ozaveščanja o sladkorni bolezni #darujemkilometre.

nasvetov ter s pomanjkanjem osebja.

»Osebe s sladkorno boleznijo in njihove bližnje želimo spodbuditi, naj kljub epidemiji, ukrepom in omejitvam skrbno vodijo svojo bolezen, skrbijo za zdravje, uravnoteženo zdravo prehrano, poskrbijo za dovolj gibanja in si redno merijo krvni sladkor. Pri poslabšanju stanja pa naj stopijo v kontakt s svojim zdravnikom. Pri covidu-19 ni problem sladkorna bolezen. Problem je neurejena sladkorna bolezen,« je ključno sporočilo povzel Robert Gratton, predsednik ZDDS. Izr. prof. dr. Danica Rotar Pavlič, dr. med., predsednica Združenja zdravnikov družinske medicine, je povedala, da so bolniki s sladkorno boleznijo v Sloveniji večinoma dobro vodeni tudi v času epidemije, pri pregledih pa opaža, da se nekatere skupine manj držijo dietnih navodil, ker so pod stresom in tesnobni. »V vseh teh mesecih se redno delo v ambulantah družinske medicine ni v ničemer zmanjšalo. Med epidemijo se je ustavila zgolj preventiva, ki so jo vodile

diplomirane medicinske sestre, ki imajo sedaj tudi druge naloge. Bolniki s sladkorno boleznijo morajo prav zaradi preprečevanja zapletov imeti dostopnost do zdravnika. Zavedati pa se moramo tudi prednosti, ki jih ima telemedicina, ki se bo v prihodnje okrepila.« Prof. dr. Tadej Battelino, dr. med., predstojnik KO za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni na Pediatrični kliniki v Ljubljani, je poudaril, da je zdrav-

stveni sistem ekstremno obremenjen z ljudmi, ki so zboleli za covidom-19, kar pa ne pomeni, da je manj diagnosticiranih s sladkorno boleznijo. »Ti pa prihajajo k zdravniku že v nekoliko težjem stanju. Zato se pridružujem apelu, da če ima kdo občutek, da ima resne znake bolezni, da več urinira, da hujša, tudi če veliko jí, je obisk zdravnika na mestu. Vsak je, dokler dela kot zdravnik, dolžan ljudem pomagati.«

Tema 14. novembra, svetovnega dneva sladkorne bolezni, je bila Medicinske sestre in sladkorna bolezen. Cilj je povečati ozaveščanje o ključni vlogi medicinskih sester pri podpori osebam, ki živijo s sladkorno boleznijo. Gimnazija Kranj je bila osvetljena s simbolno modro barvo.

OGLASNO SPOROČILO

Do zdravja, ko blato neha smrdeti

Če zasmrdi iz hladilnika, vemo, da ga bo treba očistiti, če pa smrdi za nami na stranišču, si domišljamo, da je vse v redu. Pa ni. Smrdeče blato je znak gnitja in prevladovanja zdravju škodljivih mikrobov. Gnijočo maso imamo v črevesju 24 ur na dan, iz leta v leto ... Saj nas mora spodkopati!

Prava hrana za dobre bakterije so le toplotno neobdelane vlaknine. Če damo na kompost – kjer so podobne bakterije, kot so v črevesju – ostanek jušne zelenjave, bo zgnila, ostanki sveže pa fermentirajo. A dandanašnji človek bi ob presni prehrani težko obstal. Raziskava iz devetdesetih let prejšnjega stoletja med presnojedci v Nemčiji je pokazala, da je kar 50 odstotkov žensk ob taki prehrani izgubilo menstruacijo. Nekaj kuhane hrane torej moramo pojesti, a je en od pomembnih vzrokov, da naše blato smrdi.

S staranjem se vonj blata še poslabša. Po 45. letu namreč upade kislost v želodcu, ki nas varuje pred škodljivimi mikrobi; ti zato laže vdirajo v črevo kot v mladosti in pojavlja se več črevesnih težav. Bolezni, stres, konzervansi in pesticidi v hrani, antibiotiki in druga zdravila ... še poslabšajo neravnovesje v črevesju.

Pri tem pa si lahko učinkovito pomagamo. Leta 2003 sem prvič preizkusil danski bio probiotik EM Erika Nielsena. Večkrat na dan sem ga srebal v skupni dnevni količini do pol decilitra in v treh dneh je blato kljub mešani prehrani izgubilo neprijeten vonj. Takega učinka nimamo ob uživa-

nju običajnih probiotičnih živil, kot so kislo mleko, probiotični jogurti, kefir, zelnica in podobno. Potrebni so torej probiotiki z mnogo večjo količino dobrih bakterij (sevov) na mililiter oz. gram. Preizkušal sem tudi probiotike, ki so po številu sevov bogatejši od danskega bio probiotika EM, a sem se vrnil k njemu, ker se je izkazal kot najcenejši za želeni učinek – odpravo neprijetnega vonja blata. Poleg tega je to biološko pridelano živilo in ne prehransko dopolnilo. Uživamo ga lahko vsak dan. Vsebuje izvlečke 19 vrst zdravih zelišč.

Že več kot desetletje zbiram izkušnje z njim. Na spletni strani www.iztokostan.com je predstavljenih že več kot 300 primerov, med njimi izboljšanje pri zaprtju (107 primerov), napihnjenosti (94), driskah (39), bolečinah v trebuhu (27), alergijah (12), glivičnih vnetjih (11), avtoimunih boleznih, kot sta Crohnova bolezen in ulcerozni kolitis (10) in drugih težavah.

Svetovno znana je ozdravitev živinozdravnika Vagna Bastrupa, ki so ga leta 1985 prvič hospitalizirali zaradi hude izčrpanosti od drisk, netolerantnosti na hrano, bolečin v trebuhu, vnetja trebušne slinavke. Leta 1999 so ga še zadnjič pripeljali na urgenco, vendar so ga kmalu odpustili, češ da mu ni več pomoči ... Pa je izvedel, da so na neki

Iztok Ostan

kmetiji pozdravili krave z bio probiotikom EM Erika Nielsena. Poskusil ga je še sam. V dveh mesecih je ozdravel; o tem so izčrpno poročali skandinavski mediji.

Bio probiotiki EM Erika Nielsena so pravzaprav »revni sorodniki« v množici koncentriranih probiotikov, ki imajo praviloma precej več sevov na gram oz. mililiter. So pa to obenem »pritlikavi orjaki«, saj uspevajo z manjšim številom sevov odpraviti neprijetne vonjave podobno kot mnogo bogatejši probiotiki. Kako je to mogoče?

Gre za uporabo načel tehnologije učinkovitih mikroorganizmov EM (Effective Microorganisms), ki so jo najprej razvili na Japonskem. Prof. Teruo Higa je namreč ugotovil, da delovanje dobrih mikroorganizmov v okolju lahko zelo okrepi, če združi močne mikroorganizme, ki se medsebojno podpirajo. Ustvarjajo antioksidantsko okolje, ki se širi in daje moč za razvoj drugih dobrih mikroorganizmov. Tako so na Japonskem uspeli oživiti celo notranje morje Seto, ki je bilo pred desetletji povsem uničeno od onesnaževanja, zdaj pa že več kot desetletje lahko v njem gojijo celo školjke za človeško prehrano. Danec Erik Nielsen, navdušen zagovornik ekološke pridelave hrane, je začel pionirsko delo nadgradnje tehnologije EM na področju probiotikov. Njegovi bio probiotiki EM so na voljo od leta 1999.

Vita Bios

Danski bio napitek vrhunske kakovosti.
Izdelan po tehnologiji EM.
Do 10 milijard aktivnih mikroorganizmov na 100 ml.
Kombinacija 8 mlečnokislinskih bakterij in izvlečkov 19 zelišč.
Brez laktoze, glutenain živalskih sestavin.
Se ponaša z EKO certifikatom.

INSTITUT.

Naročila in seznam prodajnih mest:
w: www.institut-o.com
m: info@institut-o.com
t: 040 277 857

Plezalci na evropsko prvenstvo

Jernej Kruder in Anže Peharc se bosta trudila tudi za olimpijsko vozovnico.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Evropsko prvenstvo v olimpijski kombinaciji ter hitrosti, težavnosti in balvanih bo kljub epidemiji covid-19 od jutri do 29. novembra potekalo v Moskvi. Posebno ne bo le zaradi ukrepov zaradi epidemije, temveč tudi zato, ker se bodo moški potegovali še za eno olimpijsko vozovnico, ki jo bo dobil najboljši Evropejec. Ženski slovenski olimpijski kvoti sta že uspešno zapolnjeni. Janja Garnbret jo je kot prva osvojila na lanskem svetovnem prvenstvu v Hačiodžiju na Japonskem kot svetovna prvakinja v kombinaciji. Drugo kvoto je osvojila Mia Kramp na lanskih dodatnih kvalifikacijah v Toulousu.

Selektor slovenske reprezentance v športnem plezanju in trener Gorazd Hren je tako imel težko odločitev, koga bo izbral za tekmovanje v Moskvi, saj se letošnje evropsko prvenstvo v marsičem razlikuje od prejšnjih. »Logično je bilo, da gresta v Moskvo Jernej Kruder in

Anže Peharc kot naša borca za zadnjo olimpijsko vozovnico. V vodstvu smo bili enotni, da bi bilo dobro, da na evropsko prvenstvo vzamemo tudi žensko predstavnico. Najprej bi to ponudili Janji Garnbret in Mii Kramp, kar bi lahko izkoristili za dober trening za olimpijske igre. A glede na epidemiološke razmere sta se odločili, da bosta ostali doma, zato je bila naslednja izbira Vita Lukan, ki je bila na vseh treningih druga najboljša, takoj za Janjo,« je pojasnil trener Hren.

Vita Lukan pa nato večeraj ni odpotovala proti Moskvi. Lanska evropska podprvakinja v balvanskem plezanju in trener Domen Švab sta bila namreč na obveznem testiranju za novi koronavirus pred odhodom v Rusijo pozitivna. Oba ne kažeta simptomov bolezni, a ostajata doma.

Tako so na prvenstvo odpotovali le Jernej Kruder, Anže Peharc ter trenerja Luka Fonda in Gorazd Hren.

Nogometaši neporaženi

VILMA STANOVNIK

Kranj – Minulo sredo zvečer je slovenska nogometna reprezentanca odigrala zadnji tekmo UEFA Lige narodov, z neodločenim rezultatom 0 : 0 pa so si varovanci trenerja Matjaža Keke zagotovili prvo mesto v skupini 3 lige C. Na tekmi se je znova izkazal Škofjeločan Jan Oblak, ki je ustavil vse strele Grkov. Skupaj so slovenski nogometaši zbrali 14 točk, tri več od Grkov, ki so v skupini osvojili drugo mesto. Naši so s tem rezultatom ohranili tudi lepe možnosti za nastop

v dodatnih kvalifikacijah za svetovno prvenstvo 2022. »Slovenijo smo spomnili, da je nogomet še tu. Sem zadovoljen, čeprav je za menoj verjetno najtežji mesec v trenerski karieri,« je po tekmi med drugim povedal selektor Matjaž Kek.

Po odmoru zaradi tekem reprezentance pa se ta konec tedna z 12. krogom nadaljuje domače državno prvenstvo v Prvi ligi Telekom Slovenije. Zadnje srečanje bo v nedeljo v Domžalah, ko bo domača ekipa gostila moštvo državnih prvakov iz Celja. Tekma se bo začela ob 17. uri.

Pester hokejski spored

Kranj – V tem tednu je bila skoraj vsak dan odigrana tekma članskega državnega hokejskega prvenstva. V ponedeljek je SŽ Olimpija s 6 : 4 premagala hokejiste HK True Celje, v torek pa so ljubljanci tekmo odigrali z moštvom Hidria Jesenice in zmagali s 5 : 2. V sredo sta bili na sporedu dve tekmi, a so odigrali le eno, saj je bila tekma med ekipama SIJ Acroni Jesenice in True Celje prestavljena na 12. december. Tako je bila odigrana le tekma v Ljubljani, kjer so hokejisti MK Bled zaradi težav z ledom na Bledu gostili HK Slavija Junior. Tekma se je končala z rezultatom 3 : 4 za Slavijo Junior. Konec tedna pa so na sporedu tri tekme v Alpski hokejski ligi. Danes ob 19. uri se bodo jeseniški hokejisti v Športni dvorani Podmežakla pomerili z Bregenzerwaldom, jutri ob 18. uri pa še z ekipo EHC Lustenau. Hokejisti SŽ Olimpije bodo jutri igrali z ekipo Rittner Buam. Jutri sta na sporedu tudi dve tekmi v Mednarodni hokejski ligi. Ob 13. uri bodo tekmo v Hali Tivoli začeli hokejisti Slavije Junior in MK Bled, v ledeni dvorani Zlato polje v Kranju pa bo ob 18. uri tekma med ekipama Triglav in True Celje.

Evropski pokal bo v Kranju

Vaterpolisti AVK Triglav bodo po dvanajstih letih v domačem bazenu znova zaigrali v evropskem pokalu, saj so bili ob torkovem žrebu izbrani za organizacijo turnirja, ki bo v Kranju prvi decembrski konec tedna. Tekme z evropskimi klubskimi velikani bodo pomembna izkušnja.

VILMA STANOVNIK

Kranj – V dneh med 4. in 6. decembrom bo Kranj gostil klubski vaterpolski turnir Pokala LEN (Evropska plavalna zveza). Vaterpolisti AVK Triglav se bodo pomerili z madžarskim klubom OSC Budimpešta, srbsko Crveno zvezdo in francosko ekipo Noisy. V glavni del tekmovalja se bosta uvrstili dve najboljši ekipi.

Kranjčani so se ob prijavi na tekmovanje prijavi tudi za organizacijo turnirja, ki pa bo v trenutnih razmerah za klub velik izziv. »Ker letos ni tekmovalja v Regionalni ligi A2, kar je posledica epidemije in finančnih težav klubov, smo se v klubu odločili, da za našo mlado ekipo vseeno skušamo obdržati kontinuiteto kakovostnih tekem. Dejstvo je, da domače prvenstvo tega ne nudi, zato smo se odločili, da se prijavi mo v evropska klubska tekmovanja. Prijavili smo se v Pokal LEN. Po novem sistemu bo v kvalifikacijah sodelovalo 16 ekip, ki so prejšnji teden nastopale tudi v kvalifikacijah za ligo prvakov, poleg njih pa še ekipe, ki smo se prijavile za Pokal LEN. Žreb je bil ta teden in določeni so osem skupin po štiri ekipe. Tekmovanja bodo po različnih evropskih mestih. Mi smo dobili organizacijo enega izmed turnirjev, kar pomeni, da smo se v preteklosti z organizacijo tekmovanj izkazali in da nam zaupajo, da bomo tudi tokrat

Foto: Gorazd Kavčič

Po lanskem nastopu v Regionalni ligi A2 letos vaterpoliste Triglava čaka nov izziv, ko bodo v kvalifikacijah evropskega pokala nastopili v domačem bazenu v Kranju.

dobri gostitelji. Je pa dejstvo, da je od zadnjega velikega evropskega klubskega tekmovanja pri nas dvanajst let,« je po žrebu povedal sekretar AVK Triglav Tadej Peranovič, ki je skupaj s sodelavci že zavihal rokave in se lotil organizacije turnirja.

»Organizacija turnirja je v teh razmerah res zelo zahtevna, saj je treba poskrbeti tako za primerno nastanitev kot prevoze in vse drugo. Seveda se bomo po najboljših močeh potrudili, da nam bo Nacionalni inštitut za javno zdravje dal pozitivno mnenje. Bo pa vse skupaj povezano s prejšnjimi finančnimi obveznostmi, saj naša krovna organizacija

LEN s stroški ni kaj posebno prizanesljiva. Tako se bomo morali res zelo potruditi, da bomo pridobili zadosti sponzorskih sredstev, saj si želimo organizacijo izpeljati s pozitivnim rezultatom. Ne moremo si privoščiti izpada dohodkov, kar bi nas nato močno teplo. Cilj našega kluba je, da v štirih letih pridemo na nivo, ki smo ga imeli pred leti. Imamo mlado ekipo, imamo željo in upam, da nam uspe,« je tudi povedal Peranovič in pojasnil, da bodo prireditelji prijavi brez prisotnosti gledalcev.

Seveda so se igranja tekem s kvalitetnimi nasprotniki razveselili tudi igralci

in glavni trener članske ekipe Primož Tropan. »Vesel sem, da bomo turnir igrali v Kranju. Je pa dejstvo, da so vse ekipe, s katerimi bomo igrali, zelo kvalitetne. Vaterpolisti ekipe OSC Budimpešta so bili pred tremi leti evropski prvaki, prvaki so bili tudi že vaterpolisti Crvene zvezde, tudi v francoskem moštvu imajo kvalitetne igralce, ki so že osvajali najpomembnejše lovorike. Tako bodo tekme za nas pomembne predvsem zato, da se pokažemo v čim boljši luči in da naše moštvo dobistik z najboljšimi evropskimi ekipami ter potrebne izkušnje za naprej,« je po žrebu povedal Primož Tropan.

Jutri prvi sosedski košarkarski derbi

Košarkarji Gorenjske gradbene družbe Šenčur bodo jutri zvečer v domači dvorani gostili nove prvoligaše, ekipo ECE Triglav.

VILMA STANOVNIK

Šenčur – Ker je zaradi epidemije in obolenosti v ekipah v zadnjem mesecu odpadlo kar nekaj tekem v prvi slovenski košarkarski ligi za moške, ekipe srečanja igrajo tudi med tednom.

Tako je bila v ponedeljek zvečer na sporedu tekma osmega kola, na njej pa so Terme Olimia iz Podčetrka gostile moštvo Gorenjske gradbene družbe Šenčur. Varovanci šenčurskega trenerja Konstantina Subotiča so bili boljši in so zanesljivo zmagali z rezultatom 70 : 88. Ekipa iz Šenčurja je

trenutno s štirimi zmagami in 11 točkami na petem mestu prvenstvene lestvice.

V torek je bila nato na sporedu še zaostala tekma petega kola, ko je ekipa ECE Triglav gostovala pri Rogiški. Domačini so bili na tek-

ni okusil slasti zmage. Nova priložnost se jim obeta jutri, v soboto, ko bodo ob 20.30 v sosedskem obračunu gostovali v Šenčurju.

Seveda novinci med prvoligaši na tekmi niso favoriti, saj bo tudi šenčursko moštvo

Košarkarice Triglava bodo tekmo 14. kola z ekipo Pro Bit Konjice odigrale v ponedeljek, 23. novembra, ob 17.15.

mi favoriti in so pričakovano zmagali. Rezultat je bil 93 : 75. Z novo zmago je Rogiška s 13 točkami tudi na vrhu prvenstvene lestvice. Triglav po šestih tekmah še

skušalo doseči popoln izkupiček. »Na tekmo se pripravljamo kot na vsako drugo. Zavedamo se pomembnosti tekme, čeprav je za nas vsaka enako pomembna.

Trenutni položaj na lestvici ni čisto tak, kot je na terenu, saj je dejstvo, da imajo nekatere ekipe odigranih manj tekem in da je situacija zaradi novega koronavirusa v nekaterih ekipah spremenila stanje. To je pač višja sila, mi smo trenutno večinoma zdravi, toda situacija se včasih spremeni iz dneva v dan. Na domačem igrišču želimo nadaljevati niz zmag in narediti bomo vse, da pridemo do novih točk,« je pred jutrišnjim gorenjskim derbim povedal trener domače ekipe Gorenjske gradbene družbe Šenčur Konstantin Subotič.

Brez ogledov ni novih prodaj

Podobno kot spomladi so tudi ob drugem valu epidemije storitve nepremičninskega posredovanja močno omejene, saj osebni stik s strankami ni dovoljen. Povpraševanje po nepremičninah je še vedno večje od ponudbe, ki ni pretirano pestra. Padca cen v bližnji prihodnosti ni pričakovati.

ANA ŠUBIC

Kranj – V Združenju družb za nepremičninsko posredovanje, ki deluje pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije (GZS), so ogorčeni, da vlada ni sprostila njihove dejavnosti, pri kateri je po njihovem zelo nizko tveganje za prenos okužb in bi jo bilo tudi v času zaostrenih omejitev možno izvajati z upoštevanjem priporočil NIJZ. Dovoljene so le storitve, ki jih nepremičninski posredniki lahko izvajajo na daljavo in pri katerih ne prihaja do osebnega stika s strankami.

»Zakaj je vlada omejila dejavnost posredovanja pri prometu z nepremičninami, je težko razumeti,« pravi direktor nepremičninske agencije Makler Bled Borut Kordež, ki se mu zdi nesprejemljivo, da pristojni kljub utemeljitvi razlogov za sprostitev dejavnosti s strani strokovne službe GZS niso ukrepali. Poudaril je, da njihovo delo ni

Foto: Gorazd Kavčič

V nepremičninskih agencijah pričakujejo, da bo po sprostitvi ukrepov trg močno zaživel.

povezano s tveganji, značilnimi za prenos okužb, hkrati pa gre za osnovne storitve, ki jih posameznik uporablja za urejanje bivanjskih potreb. »V ničemer se ne razlikujejo od odvetniške, notarske, zavarovalniške in podobnih dejavnosti, ki v tem času večinoma poslujejo,« je poudaril Kordež in dodal, da sedaj neposrednega stika s strankami

nimajo, so pa še naprej dosegljivi za vse informacije in urejanje zadev na daljavo.

Tudi Jeleni Lašič iz agencije MP projekt se zdi prepoved nepremičninskega posredovanja nepotrebna, saj da je ob upoštevanju zaščitnih ukrepov možnost okužbe pri ogledu minimalna. »Vso komunikacijo in administracijo lahko opravimo brez

osebne stika, razen ogleda nepremičnine, ki je ključen za odločitev o nakupu. To seveda pomeni, da ni novih prodaj. Nepremičnina se namreč ne kupuje iz kataloga, je pa trg z nepremičninami vsekakor ena bistvenih gospodarskih panog in bi morala biti sproščena med prvimi,« je prepričana Lašičeva. Ta čas so njihovi posredniki

na čakanju na delo, administrativni del podjetja pa deluje, s strankami komunicirajo po telefonu in e-pošti.

Kordež je povedal, da kljub omejitvam letos niso zaznali bistvenega upada realizacije poslov. »Tako po spomladanskih ukrepih je trg močno zaživel, kar je razumljivo. Predvidevam, da bo podobno tudi po sedanjih ukrepih. Potrebe po ureditvi stanovanjskih vprašanj namreč med zaprtjem družbenega življenja ne ugasnejo, ampak se zgolj pritajijo.« V agenciji MP projekt pa so po podatkih Lašičeve zaznali približno desetodstotni upad števila opravljenih transakcij, kar pripisujejo obdobju prepovedi poslovanja, sicer pa je bil trg precej živ.

Naša sogovornica je tudi povedala, da so v zadnjem obdobju opazili manjše število novih ponudb za prodajo. Na najemnem trgu se pojavljajo tudi stanovanja, ki so bila prej namenjena oddajanju v poslovni najem (turizem ipd.). Pri zemljiščih ni posebnih sprememb, ponudba že nekaj časa ni pretirano pestra. »Za zdaj je povpraševanje še vedno večje od ponudbe,« je pojasnila in dodala, da je zanimanja strank še vedno kar nekaj, opazajo tudi bistveno povečan ogled oglasov. Strahu pred investicijami v

nepremičnine ne zaznavajo, pač pa bolj pričakovanje kupcev, da bodo cene padle. »Morbitem padec cen je odvisen od več faktorjev, tudi od trajanja trenutnih ukrepov, a kot kaže, v bližnji prihodnosti ne bodo padle,« meni Lašičeva.

Tudi Kordež velikih sprememb na nepremičninskem trgu ne pričakuje, razen če bi prišlo do gospodarske krize večjih razsežnosti. Kljub pričakovanjem, da bodo cene nepremičnin padle, po njegovem pravih razlogov za to ni. »Dokler bo tako redka ponudba kakovostnih nepremičnin in toliko povpraševanja po njih, ni realno razmišljati o padcu cen. Če bi na Gorenjskem na primer v naslednjih petih letih bilo zgrajenih petsto novih stanovanjskih enot, bi to lahko vplivalo na znižanje oz. normaliziranje cene, do takrat pa bo pač trg funkcioniral po svojih zakonitostih.« Dodal je, da ob pregledu nepremičninskih oglasov naletimo na zelo malo kakovostnih: tako za stanovanja in hiše kot tudi za gradbene parcele, oglasov za nakup pa je veliko. »Morda se je nekoliko povečala ponudba najemnih stanovanj, a gre zgolj začasno situacijo, ko se lastniki enot za kratkoročne nastanitve odločajo za oddajo do naslednje turistične sezone,« je še razložil.

Prodaja terjatev za izboljšanje likvidnosti

»Podjetja prodajajo terjatve iz več razlogov, največkrat zato, ker potrebujejo dodatno likvidnost, hkrati pa se ne želijo zadolžiti pri banki,« pravi Matija Mazalović, vodja oddelka Odkupi terjatev v NLB.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Med bankami, ki se v Sloveniji ukvarjajo z odkupom terjatev, je tudi NLB, kjer po zagotovitvi vodje oddelka Odkupi terjatev Matije Mazalovića s strokovnim znanjem in večletnimi izkušnjami svetujejo strankam in hkrati poskrbijo za hitro izvedbo odkupa. Pri tem jim je v pomoč spletna aplikacija, ki uporabnikom omogoča, da vse uredijo na enem mestu in jim za to ni treba v banko. V času epidemije covid-19 je to zelo praktično in zdravstveno samozaščitno.

V NLB ne odkupujejo terjatev občanov, ampak le terjatve, nastale med dvema poslovnima partnerjema. Odkupujejo jih tako od podjetij, ki so stranke NLB, kot tudi od tistih, ki niso njihove stranke, pri tem pa glede pogojev odkupa terjatev ne delajo razlik med njimi. Odkupujejo samo nezapadle terjatve. Kar zadeva rok dospelosti, načeloma ni omejitev, običajno so kratkoročne, s povprečnim rokom dospelosti devetdeset dni, podjetjem pa lahko ponudijo tudi odkup terjatev z daljšo dospelostjo. Imajo

Matija Mazalović, vodja oddelka Odkupi terjatev v NLB

tudi primere, ko se partnerja dogovorita za obročno plačilo terjatev, torej za blagovni kredit. Da takšen kredit ne bremeni prodajalca, se ta lahko odloči za tako imenovano

brezregresno prodajo terjatev. Prodajalec na ta način pridobi do likvidnostnih sredstev, dolžnik oziroma kupec pa na dogovorjene roke dospelosti poravnava obveznosti banki.

»Podjetja prodajajo terjatve iz več razlogov, največkrat zato, ker potrebujejo dodatno likvidnost, hkrati pa se ne želijo zadolžiti pri banki. Prodaja terjatev namreč ne pomeni dodatne zadolžitve,« pravi Matija Mazalović in doda, da podjetja dostikrat predvsem ob koncu poslovnega leta uporabijo prodajo terjatev tudi za optimizacijo bilance stanja in izboljšanje finančnih kazalnikov, ki pripomorejo k boljši boniteti podjetja pri bankah in poslovnih partnerjih. V Evropi je takšna optimizacija zelo pogosta, pri nas pa se podjetja te možnosti še premalo zavedajo.

Stroški odkupa terjatev so odvisni od bonitetne ocene odstopnika (prodajalca blaga) in dolžnika (kupca) pa tudi od ročnosti in višine terjatve. Banka izplača prodajalcu znesek v višini računa, zmanjšana za diskont in nadomestilo za odkup terjatev. »Prodaja terjatev ni draga storitev, temveč je lahko v primeru prodaje terjatev do kupca z različno boniteto celo ugodnejša od klasičnega kredita, ki bi ga odstopnik najel pri banki. V večini primerov je celotni strošek odkupa terjatev nižji

od 0,3 odstotka od zneska terjatve za vsak mesec zapadlosti,« pravi Matija Mazalović in doda, da v NLB odkupljene terjatve ne zavarujejo pri zavarovalnici, temveč se odločijo za odkup terjatev zgolj na osnovi ocene tveganja neplačila. V času koronakrepov in slabših kazalnikov gospodarske rasti so zavarovalnice pri odobravanju limitov previdnejše, to pa za ponudnike odkupov terjatev oziroma faktoringa, ki zavarujejo odkupljene terjatve pri zavarovalnicah, posledično pomeni nižanje limitov za odkupe terjatev.

NLB ponuja podjetjem tako regresni kot brezregresni odkup terjatev. Pri regresnem odkupu mora znesek odkupljene terjatve v primeru, da je dolžnik ne plača, poravnati odstopnik (prodajalec blaga), pri brezregresnem odkupu pa celotno tveganje neplačila prevzame banka. V NLB priporočajo podjetjem brezregresni odkup terjatev. Podjetja lahko prodajo terjatev do partnerjev v Sloveniji in v tujini, saj je NLB od lani članica mednarodnega združenja FCI (Factor Chain International) in omogoča tudi čezmejni odkup terjatev.

Fitnes iniciativa pod okrilje zbornice

Kranj – Oktobra je pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije začela delovati sekcija za fitnes, rekreacijo in regeneracijo, ki je nastala na pobudo 25 ustanovnih članov, podpornikov prvotne Slovenske fitnes iniciative. Za predsednika sekcije so izvolili Marka Geršaka, vodja Boddifit programa in pobudnika Slovenske fitnes iniciative. Glavne naloge sekcije so omilitev posledic pandemije novega koronavirusa na dejavnosti fitnesa, rekreacije in regeneracije, možnost koriščenja turističnih bonov tudi za te dejavnosti ter ureditev subvencioniranja najemnin za čas zaprtja objektov.

Generacija €vro

Kranj – Banka Slovenije tudi letos organizira za dijake višjih letnikov tekmovanje Generacija €vro, ki poteka v treh krogih. Prvi krog se je začel v sredo in bo trajal do 16. decembra, v tem krogu bodo dijaki v spletnem kvizu odgovarjali na vprašanja o monetarni politiki, Evropski centralni banki (ECB) in Evrosistemu. Najboljše ekipe se bodo uvrstile v drugi krog, v katerem bodo morale analizirati napoved odločitve Sveta ECB in obrazložiti odločitve. V tretjem krogu bodo najboljše ekipe predstavile referate in odgovarjale na vprašanja komisije.

Osumljenca ropa v priporu

Gorenjski kriminalisti so tuja državljana ovadili zaradi suma poskusa ropa v Škofji Loki.

SIMON ŠUBIC

Škofja Loka – Gorenjski kriminalisti so kazensko ovadili državljana Romunije in Moldavije, ki ju sumijo storitve poskusa ropa v torek ponoči v Škofji Loki.

Osumljenca sta v družbi dveh neznanih storilcev pristopila do stanovanjskega objekta občana in ga prosila za pomoč zaradi domnevne okvare vozila. Ko je občan odprl vrata, so storilci s silo vstopili v prostor, ga napadli in z močnejšim lepilnim trakom zvezali ter onesposobili. Pri tem so ga tudi poškodovali. Po dejanju

so začeli pregledovati prostore objekta, vendar so iz za zdaj še neugotovljenega razloga v nekem trenutku izvršitev kaznivega dejanja prenehali in pobegnili. Prilastili si niso ničesar, zato je kaznivo dejanje ostalo pri poskusu, so razložili na Policijski upravi Kranj.

Dva osumljenca so po prijavi oškodovanca v hitri intervenciji v Kranju izsledili kranjski policisti, ju v sredo privedli na kranjsko okrožno sodišče, kjer jima je bil odrejen pripor. Preostala storilca še iščejo. Za rop je zagrožena kazen zopora od treh do petnajstih let.

Tovornjaku med vožnjo razcefralo gumo

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski prometni policisti v torek na avtocesti obravnavali nesrečo voznika tovornega vozila zaradi predrte pnevmatike. Voznik je s tovornim vozilom, na katerem se je med vožnjo predrta

pnevmatika, trčil v odbojno ograjo. V nesreči je nastala samo materialna škoda, zaradi odstranjanja posledic nesreče pa je bil promet na avtocesti oviran med 11.20 in 15. uro. Policisti so predrto pnevmatiko zasegli in poslali v analizo.

Razcefrano pnevmatiko so policisti poslali v nadaljnjo presojo. / Foto: Facebook (PU Kranj)

Nesreča na kmetiji

SIMON ŠUBIC

Domžale – V okolici Domžal se je v začetku tedna pri opravljanju kmečkih del hujše poškodoval 27-letni moški. Po ugotovitvah policije je do nesreče prišlo, ko je moški skupaj s še eno osebo s priklopnika odstranjeval del stroja za mletje krmila, ki se je pri dvigovanju z viličarjem snel z vrvi in padel na

nogo oziroma gleženj 27-letnika.

Poškodovanca so z reševalnim vozilom odpeljali v ljubljanski klinični center, njegovo življenje pa ni bilo ogroženo. Policisti nadaljujejo zbiranje obvestil zaradi suma kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti. O svojih ugotovitvah bodo obvestili pristojno tožilstvo.

S hrupno glasbo sosedom kratili spanec

Jesenice – Jeseniški policisti so v noči na torek obravnavali tri prijave povzročanja hrupa z glasno glasbo. V dveh primerih gre za istega kršitelja, so sporočili. Policisti zoper kršitelje vodijo prekrškovne postopke.

Sodba bo znana v ponedeljek

Na kranjskem okrožnem sodišču so končali sojenje Tržičanu Daliborju Pejiću zaradi domnevnega sodelovanja v hudodelski združbi, ki je v Celovec dobavljala drogo. Sodbo bodo razglasili v ponedeljek.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na kranjskem okrožnem sodišču so na sojenju Tržičanu Daliborju Pejiću zaradi domnevnega sodelovanja v hudodelski združbi, ki je iz Slovenije v Celovec dobavljala drogo, zlasti heroin, predvčerajšnjim končali dokazovanje, tožilstvo in obramba pa sta podala končni besedi. Okrožna državna tožilka Vesna Primožič je predlagala, naj sodišče obtoženega spozna za krivega in ga sankcionira s štiriimi in pol leti zopora, zaradi begosumnosti pa naj mu tudi podaljša pripor. Pejićev zagovornik Jaka Šarabon, prepričan, da tožilstvo njegovemu klientu krivde ni dokazalo, je predlagal oprostilo sodbo.

Tožilka: urejal prevoz heroina

Tožilka Vesna Primožič je po koncu dokaznega postopka iz obtožnice izločila enega od očitkov glede prodaje kokaina, pri ostalih obtožbah pa je vztrajala tudi v zaključni besedi. Po njenem mnenju je tožilstvu uspelo prepričljivo dokazati Pejićevo vpletenost v organizirano preprodajo droge na severno stran Karavank. To med drugim velja tudi za obtoženčev vlogo pri dobavi kilograma heroina 14. marca 2015 v Celovec, kjer je drogo navidezno odkupil avstrijski tajni policijski delavec. Drogo sta mu prodala Josip Baltić in Aleriza Akcaj, ki sta bila v Avstriji že obsojena na zaporni kazni.

Kot je navedla tožilka, je pri navidezni prodaji heroina sodeloval tudi Pejić, s tem ko je z vozilom spremljal Gorana Todorovića, ki je z drugim vozilom drogo peljal čez mejo. Pejićevo vpletenost po tožilkinih besedah dokazujejo prestreženi telefonski pogovori, iz katerih je razvidno, da je ta prevoz urejal, ne nazadnje pa so ga tudi aretirali v bližini kraja, kjer je potekal navidezni odkup heroina, kar da ni bilo naključje. Tožilka je še poudarila, da so člani združbe med seboj komunicirali na kratko in v šifrah ter po »delovnih« telefonih, s čimer so hoteli zakriti kriminalno dejavnost. Združba je bila dobro organizirana, vsi člani so imeli določene vloge, delovala pa je daljši čas – vsaj od decembra 2014 do junija 2015, je še dejala tožilka.

Obramba: tožilstvo krivde ni dokazalo

Odvetnik Jaka Šarabon je na drugi strani ocenil, da obtožnica nima podpore v izvedenih dokazih in da temelji le na podatkih oziroma uradnih zaznamkih, ki jih je avstrijska policija posredovala Policijski upravi Kranj. »Dokazi, ki bi potrjevali vsebino teh uradnih zaznamkov, na tem sojenju niso bili predstavljeni. Gre le za domneve tožilstva,« je ocenil.

Zagovornik je med drugim še poudaril, da so Pejića takoj po navideznem odkupu heroina v Celovcu aretirali avstrijski policisti, a ga tudi kmalu izpustili. Če bi v Avstriji imeli dokaze o njegovi

Tržičan Dalibor Pejić bo v ponedeljek izvedel, kakšno sodbo bo sprejelo sodišče. / Foto: Simon Šubic

vpletenosti v prodajo heroina, bi ga zagotovo obtožili in tudi že obsodili, kot so Todorovića, Baltića in Akcaja, je dodal. Poudaril je še, da nihče od že obsojenih soobtožencev tudi ni potrdil Pejićeve vloge pri izvršitvi kaznivega dejanja. Tako je med drugim izpovedal tudi eden glavnih organizatorjev v kriminalni združbi Saša Gavrić, ki je svojo krivdo že priznal in bil v Kranju obsojen na tri leta zopora. Gavrić je na sodišču razložil, da je heroin kupoval od Tržičana Saše Stojnića (tudi priznal krivdo in bil obsojen na štiri leta in pol zopora), v Avstrijo pa ga je dobavljal preko kurirja Gorana Todorovića, kar je ta tudi potrdil, je še spomnil odvetnik.

Zagovornik ocenjuje, da Pejiću v dokaznem postopku ni bila dokazana krivda

niti za eno od očitanih kaznivih dejanj, zato predlaga oprostilo sodbo. Če pa bo sodišče (do zdaj še nikoli obsojenega) Pejića vseeno spoznalo za krivega, je Šarabon opozoril, da je kaznovani predlog tožilstva povsem nesorazmeren v primerjavi s kaznima, ki sta ju na kranjskem sodišču prejela Gavrić in Stojnić, ki jima je sicer tožilstvo pripisalo bistveno pomembnejši in aktivnejši vlogi v kriminalni združbi, oba pa sta bila tudi že predkaznovana. Sodnici Poloni Kukovec je zato predlagal, da naj Pejiću v primeru obsodbe izreče pošteno, torej milejšo kazen od štirih let in pol zopora, kot predlaga tožilka.

Sodnica Kukovec se je odločila, da si bo za odločitev o sodbi vzela več časa, zato jo bo razglasila šele v ponedeljek.

Šestnajst voznikov na treznjenje

Slovenski policisti so v poostrenih nadzorih v okviru preventivne akcije o alkoholu zaradi občutne vinjenosti do streznitve pridržali šestnajst voznikov.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Policisti so v okviru nacionalne preventivne akcije za preprečevanje vožnje pod vplivom alkohola in drog med 6. in 15. novembrom po vsej državi opravili 12.054 alkotestov, med katerimi sta bila 302 pozitivna.

Od 302 voznikov, ki so vozili pod vplivom alkohola, jih je 93 imelo do 0,52 mg/l alkohola v izdihanem zraku, kar 209 pa nad 0,52 mg/l. Do streznitve so pridržali šestnajst voznikov, v 244 primerih pa so jim začasno

Policisti so z alkotestom preizkusili več kot dvanajst tisoč voznikov, 302 sta »napihala« preveč. Slika je simbolična.

odvzeli voziško dovoljenje, so sporočili z Generalne policijske uprave. Policija opozarja, da kar tretjini izgubljenih življenj v prometu botruje alkohol. Izmed vseh preminulih v prometnih nesrečah do konca letošnjega oktobra, bilo jih je 78, je namreč kar 27 oseb izgubilo življenje zaradi alkoholizirane povzročitelja. Zato znova opozarjajo, da se vožnja motornega vozila ali kolesa pod vplivom alkohola lahko konča tragično. Tudi pri pešcih predstavlja alkohol pomemben dejavnik tveganja.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Biti hvaležen za vse

Srčni redovnici, sestra Martina Golavšek in sestra Milena Derlink, kot prostovoljki pomagata v domu upokojencev na Jesenicah. »Lepo ter dragoceno je opazovati potrpežljive stanovalce, ki čutijo osamljenost v svojih sobah, si nekateri ne morejo več sami pomagati ali jih tarejo razne bolečine, pa so kljub temu vedri in hvaležni za vse. Kakšna preprostost življenja in modrost! Biti hvaležen za vse.«

URŠA PETERNEL

"Mnogi stanovalci so še zelo samostojni, drugi potrebujejo samo pomoč pri oblačenju, mnogi pa so tudi nepokretni in potrebujejo vso nego, tudi pomoč pri hranjenju. Za vse lahko rečeva, da so naju zelo lepo sprejeli. Čeprav se pod skafandrom s kapuco, masko, vizirjem ali očali vidi le oči in sliši glas, so zelo veseli vsakokrat, ko vstopiva v njihove sobe," pripovedujeta redovnici, sestra Martina Golavšek in sestra Milena Derlink, ki od začetka meseca delata kot prostovoljki v Domu upokojencev dr. Franceta Bergeja na Jesenicah. Obe prihajata iz skupnosti hčera Marije Pomočnice na Bledu, pobudo za prostovoljno pomoč pa je dal Direktor za

dolgotrajno oskrbo pri ministrstvu za zdravje, ki se je obrnil na slovensko škofsvsko konferenco s prošnjo za dodatne sodelavce v domovih za starejše.

"Stisko zdravstvenih in drugih delavcev v bolnišnicah, domovih za starejše in drugih ustanovah smo s skrbjo in molitvijo spremljale v naši skupnosti že prej. Ko je prišla prošnja, se nismo obotavljale, pretehtale smo možnosti, se uskladile znotraj skupnosti, si prerazporedile obveznosti in ponudile pomoč," pripovedujeta redovnici.

Sestra Martina delo začinja ob pol sedmih zjutraj, ko se pridruži zaposlenim na jutranjem sestanku, nato pa sledi jutranja nega stanovalcev, delitev zajtrka, pomoč pri hranjenju in pobiranje posode po sobah.

Zatem pomaga pri menjavanju posteljnine, čiščenju in razkuževanju sob in drugih prostorov, raznašanju perila ... "Pomagam stanovalcem pri tuširanju, jim prinesem čaj v sobe, pomagam pri negi pred kosilom, veliko časa pa si vzamem tudi za pogovor, saj so ga zelo željni, ker so že daljši čas v sobah, ki je zaradi osebne varnosti in varnosti drugih ne smejo zapustiti," pripoveduje sestra Martina.

Ob 12. uri se pridruži sestri Mileni in skupaj postrežejo kosilo, pomagajo pri hranjenju in pospravijo posodo. Sestra Martina konča prostovoljno delo ob 13.30, medtem ko sestra Milena ostane do 19. ure. "Pred popoldansko nego in večerjo je čas za preoblačenje postelj, čiščenje in pospravljanje sob varovancev, pri katerih so

odkrili okužbo in so jih preselili v rdečo cono, raznašanje osebnega perila stanovalcem po domu in drugo," pripoveduje.

Kot ugotavljata srčni redovnici, stanovalcem v tem času ni lahko. "Poleg bolezni in bolečin, ki jih pestijo, so zaradi epidemije tudi osamljeni, mnoge je strah, pogrešajo sprehode in druge dejavnosti, domači jih ne morejo obiskovati, pa tudi družiti se v tem trenutku ne smejo med sabo. Tako jim ostane le njihova soba ..."

Tako kot ostalo osebje doma tudi obe redovnici dan preživita v tako imenovanem skafandru, z masko in vizirjem ali očali na glavi ter rokavicami, ki si jih nenehno menjavajo, še pogosteje si razkužujejo roke.

"Pri stanovalcih, kjer nasproti sum okužbe, pa si čez

V zaščitni oprepi, ki jo morata uporabljati pri delu v domu upokojencev

skafander oblečemo še dodaten zaščitni plašč in kapo ali pa se v celoti preoblečemo. Včasih smo res videti kot 'vesoljci' ali 'potapljači'. Oblačenje, še bolj pa slatenje zaščitne opreme, zahteva veliko časa, natančnosti in potrpežljivosti, zato da morebitne okužbe ne raznašamo naprej. Iz celotne opreme splezamo enkrat oziroma največ dvakrat med delom, ko imamo kratek odmor."

Kot pravita sogovornici, je v skupnosti hčera Marije Pomočnice na Bledu temeljno poslanstvo delo z mladimi, a že vsa leta redovnega življenja se srečujeta tudi s pomočjo starejšim. Ne nazadnje v skupnosti skrbijo za starejše sestre, ki potrebujejo pomoč. "Tako imava tudi nekaj izkušenj s skrbjo za sočloveka, ki se stara in postane odvisen od pomoči drugih," pravita. Obenem pa, kot dodajata, s pomočjo sočloveku veliko pridobita tudi sami. "Pomagati drugim z ljubeznijo je vedno vir

pravega veselja. In to okuša dan za dnem. Ko pomagamo drugim, smo najbolj podobni Bogu. In to je največ, kar lahko dosežemo na tem svetu. To še ne pomeni, da nisva utrujeni, a še zdaleč ne tako kot ostali zaposleni. Veseli in hvaležni sva, da lahko vsaj malenkost razbremeniva preutrujene zaposlene ali pa prideva naproti stanovalcem v njihovih potrebah.«

Kot poudarjata, pa je lepo in dragoceno tudi sodelovanje z zaposlenimi doma: medicinskimi sestrami, negovalkami, strežnicami, čistilkami, kuharicami in drugimi, pa tudi vodilnimi. »Vsi so predani svojemu delu in z veliko nežnostjo, srčnostjo in skrbnostjo skrbijo za stanovalce. In lepo ter dragoceno je opazovati potrpežljive stanovalce, ki čutijo osamljenost v svojih sobah, si nekateri ne morejo več sami pomagati ali jih tarejo razne bolečine, pa so kljub temu vedri in hvaležni za vse. Kakšna preprostost življenja in modrost! Biti hvaležen za vse.«

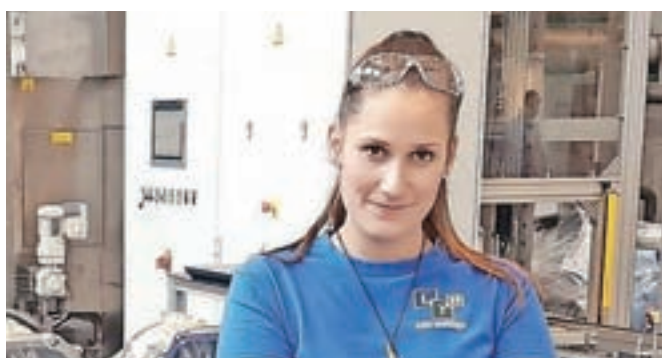
Sestra Martina Golavšek / Foto: osebni arhiv

Sestra Milena Derlink

Aktualno

Med desetimi nominirankami za inženirko leta je tudi Lea Pilić iz podjetja LTH Castings. **Stran 22**

Kultura

S spletnim dogodkom zaključili projekt Naša industrijska dediščina naš ponos ... **Stran 23**

Obletnice

Oktoberja je minilo trideset let od vzpona Marije in Andreja Štremflja na Everest. **Stran 24**

Od petka do petka

Premier Janez Janša je poskrbel za novo razburjenje s pismom voditeljem EU-ja o vladavini prava. / Foto: arhiv GG

Slovenija se ni pritožila na odločitev Splošnega sodišča EU, ki je zavrnila njeno tožbo glede terana. / Foto: Gorazd Kavčič

Zdravko Počivalšek je Jožetu P. Damijanu sporočil, da SMC ne namerava zapustiti sedanje vlade. / Foto: arhiv GG

Janša pisal v Bruselj, SMC zavrnil Damijana

SIMON ŠUBIC

Janša o vladavini prava

Po tvitih o Donaldu Trumpu je predsednik vlade Janez Janša poskrbel za nove kritične odzive v slovenskem političnem in strokovnem prostoru. V torek je namreč voditeljem EU-ja poslal pismo, v katerem je podprl Madžarsko in Poljsko, ki sta zaradi sprejetja uredbe o pogojevanju evropskih sredstev z vladavino prava v ponedeljek na ravni veleposlanikov članic pri EU blokirali ključna dela svežnja za spoprijem Evrope s pandemijo. Janša se je zavzel za vrnitev k dogovoru z julijskega vrha EU o finančnem okvirju za spopad z epidemijo, ki da ga dogovor o pogojevanju sredstev s spoštovanjem vladavine prava spodkopava. Kot je zapisal, je treba po celotnem EU-ju spoštovati vladavino prava, a da »diskrepcijskih mehanizmov, ki ne temeljijo na neodvisni presoji, ampak na politično motiviranih kriterijih, ne moremo imenovati 'vladavina prava'«. Poudaril je tudi, da »Slovenija podpira brezpogojno spoštovanje vladavine prava v vseh primerih in brez dvojnih standardov«. Med drugim je še zapisal, da smo bili leta 2014 v Sloveniji (tedaj je bil Janša zaprt zaradi kasnejše razveljavljene obsodbe v aferi Patria)

»priča ukradenim volitvam s pomočjo drastične zlorabe državnih ustanov«, nobena od institucij EU pa se takrat ni odzvala niti z enim samim opozorilom. V koalicijskih strankah so se od omenjenega pisma distancirali, ker da vlada o njegovi vsebini ni odločala (NSi) in ne koristi interesom Slovenije, saj nas postavlja med problematične države (DeSUS). V SMC-ju pa so poudarili, da so trditve o ukradenih volitvah 2014 nerazumljive. Janševo pismo je sprožilo tudi ostre odzive iz opozicijskih vrst.

Prihodnje leto rekordna poraba

Državni zbor je v sredo potrdil državna proračuna za prihodnji dve leti, v katerih se bodo seveda še naprej zrcalile posledice epidemije covid-19. V letu 2021 bo tako poraba s 13,47 milijarde evrov še višja kot letos (13,4 milijarde evrov), leto kasneje pa se bo znižala na 12,60 milijarde evrov. Prihodki naj bi po predvidevanjih vlade prihodnji dve leti postopoma rasli. Če bodo letošnji prihodki znašali dobrih devet milijard evrov, bodo prihodnje leto dosegli 10,72 milijarde evrov, čez dve leti pa 11,01 milijarde evrov. Država se bo lahko leta 2021 zadolžila za 6,7 milijarde evrov, leta 2022 pa za 4,2 milijarde evrov. Zlagoma naj

bi se znižal tudi primanjkljaj, ki bo leta 2021 znašal 5,6 odstotka BDP, v 2022 pa 3,1 odstotka BDP.

Brez pritožbe glede terana

Odločitev Splošnega sodišča EU, ki je septembra zavrnilo tožbo Slovenije glede uporabe imena teran na Hrvaškem, danes postaja pravnomočna, saj se Slovenija na sodbo ni pritožila. Kmetijski minister Jože Podgoršek je dejal, da iščejo načine, kako pomagati pri promociji in prodaji terana, sama pritožba pa ni vitalnega pomena. Podobno menijo tudi v konzorciju kraških pridelovalcev terana.

SMC-jeva košarica Damijanu

Predsednik SMC-ja in gospodarski minister Zdravko Počivalšek se je sestal z glavnim pobudnikom Koalicije ustavnega loka (KUL) Jožetom P. Damijanom. Zahvalil se mu je za ponudbo sodelovanja v koaliciji, a mu je sporočil, naj v KUL-u ne pričakujejo izstopa SMC-ja iz sedanje vlade, »saj se ta operativno in učinkovito sooča z največjim izzivom našega časa«. SMC ni naprodaj, vodstvo stranke pa je v tej odločitvi enotno, je poudaril Počivalšek, ki je

z Damijanom izmenjal poglede na delovanje vlade in njeno odzivanje na trenutno zdravstveno in ekonomsko krizo. Poudaril je še, da je SMC stranka dialoga in povezovanja, ki želi presegrati obstoječi razkol v slovenski politiki in družbi, so sporočili iz stranke. Kot je znano, je Damijan konec oktobra prvokom koalicijskih strank SMC, NSi in DeSUS poslal programski dokument s prioriteta nove vlade do volitev 2022, o katerih so se prej poenotili z opozicijskimi LMŠ, SD, Levico in SAB, ter vabilo k pogovoru. Čeprav so sodelovanje v KUL-u zavrnil tudi v NSi-ju, je Damijan v pogovoru za časnik Mladina zatrdil, da imajo, kot je zdaj videti, dovolj poslancev, ki bi zamenjali koalicijo. Za konstruktivno nezaupnico je potrebnih 46 glasov poslank in poslancev.

Jabolko navdiha Andreju Janežu

Predsednik republike Borut Pahor je v petek vročil priznanje jabolko navdiha predstojniku oddelka za endokrinologijo, diabetes in sladkorno bolezen UKC Ljubljana Andreju Janežu za izjemne in prelomne dosežke pri zdravljenju diabetesa. Pahor je priznanje podelil ob svetovnem dnevu sladkorne bolezni.

Slovinci v zamejstvu (773)

Ivan Olip, predsednik Mohorjeve

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Sosednja Avstrija se je ta teden pridružila državam, ki so zaostrele ukrepe za zajezitev širjenja epidemije koronavirusa. Zaprla je šole in uvedla učenje na daljavo, čeprav je bil to za večino mogoče najslabši ukrep. Med 17. novembrom in 6. decembrom velja strožji režim tudi v cerkvah, ki so odprte le za osebno molitev, na pogrebe pa lahko pride še vedno do petdeset ljudi. Dogovor o ravnanju cerkva v teh razmerah je po razgovoru z zvezno ministrico za verske zadeve Susanne Raab sprejelo vseh šestnajst zakonsko priznanih cerkva in verskih skupnosti v Avstriji.

Mohorjeva založba iz Celovca, ki je bila ustanovljena leta 1851 in je ena najstarejših založb na območju Avstrije, je skladno s predpisi

izvedla občni zbor. Po poročilih direktorjev dr. Karla Hrena in Franca Keliha so za novega predsednika družbe soglasno izvolili pliberskega župnika in dekana Ivana Olipa, doma iz Sel. Zanimivo je, da sta tudi dva njegova brata duhovnika. Za predsednika nadzornega odbora je bil izbran Marjan Wakounig. Mohorjeva je največja družba v slovenskih rokah, saj z založbo, tiskarno, knjigarno, ljudsko

Slovenska gospodarska zveza iz Celovca v izjavi poudarja, da so sedanje zaostrene razmere velik izziv za mikro, mala in srednje velika podjetja ter za njihov obstoj. Zveza se zavzema za ohranitev odprtih meja in pretoka blaga, ljudi in storitev. Na njeni spletni strani so na voljo vse aktualne informacije in nasveti, kako ravnati v posameznih primerih. Mogoč je kontakt po spletu in telefonu.

šolo, dvojezičnim vrtcem in po novem tudi z jaslimi zagotavlja delo nad sto ljudem.

Mohorjeva založba je v stotem letu po plebiscitu v sodelovanju z deželno Koroško in Inštitutom za večjezičnost in transkulturno izobraževanje Pedagoške visoke šole na Koroškem izdala nad dvesto strani obsega jočo dvojezično knjigo Spominjska kultura na obmejnem območju. V njej so dr.

Vodstvo Mohorjeve iz Celovca: (od leve) direktorja dr. Karl Hren in Franc Kelih, predsednik nadzornega odbora Marjan Wakounig in predsednik upravnega odbora družbe Ivan Olip / Foto: Gorazd Kavčič

Danijel Wutti, Nadja Dangelmaier in Eva Hartman strnili rezultate dvoletnega raziskovalnega dela na tem področju. S to problematiko se je znanstveno prvi začel ukvarjati dr. Danijel Wutti, raziskovalec in profesor na celovski Univerzi Alpe Jadran. Spominjanje je boleče področje tega območja,

saj so, kot pravi dr. Wutti, v šolah in v javnosti predstavljeni predvsem nemški pogledi na to področje, Slovenci pa so o svojem govorili predvsem na svojih prireditvah. Pogosto pa o spominjanju sploh ni bilo govora. Dr. Danijel Wutti poudarja, naj bo »preteklost v prihodnosti drugačna«.

Po svetu

Teorije zarot

»Res je, drvimo proti prepadu, a tega voza ne vozi nihče. Sam drvi proti prepadu.« S to mislijo slovenski filozof Tomaž Grušovnik zavrne zelo razširjeno domnevo, da smo žrtve zarote, ki svet peha proti prepadu ...

MIHA NAGLIČ

Voz brez šoferja

Zadnjič smo v spodnji rubriki (Nove knjige) predstavili knjižico našega filozofa Tomaža Grušovnika s pomenljivim naslovom Karanteno-zofija. Njena dragocenost je v tem, da nam pomaga razumeti aktualno dogajanje. V nadaljevanju pa navajam še nekaj misli istega filozofa. Kako, denimo, razloži teorije zarot. »Z vznikom spleta in družbenih omrežij so se začele širiti tudi dezinformacije. Ene od najbolj zanimivih dezinformacij so različne teorije zarote. Od Google Chemtrailsov do – konec koncev – ideje ravne Zemlje in različnih idej o nastanku koronavirusa, ki se požvižgajo na znanost. Pri teorijah zarote pa obstaja še ena močna motivacija, da jim posamezniki verjamejo. Vsaka teorija zarote predpostavlja, da obstaja gotova resnica, da nekdo s to resnico razpolaga in da pravzaprav vodi svet. Domneva, da svet ni naključen in je pod nadzorom. Res je, da je v tem trenutku po njihovem mnenju pod nadzorom nekega zlikovca, ruske vlade ali pa kitajske farmacevtske družbe, pa vendar predpostavlja nadzor nad situacijo. Vsaj do neke mere lahko sklepamo, da ljudje radi

verjamejo tem teorijam zato, ker jim svet predstavijo kot razumljiv, obvladljiv in nadzorljiv, kar pa zmeraj ni. Še ena lastnost človekovega mišljenja je, da zelo radi verjamejo v urejen svet. Predpostavljamo, da obstajajo odgovori na vprašanja, da je možno stvari lepo speljati in da je taktik, ko nekaj ne deluje, nekdo v ozadju skoval načrt. To vse se nato izrazi v teorijah zarote. Težko se soočimo z dejstvom, da prihaja v svetu mikroorganizmov in virusov do naključnih mutacij in da se te stvari pač zgodijo. Res je, da lahko preventivno proti spremembam marsikaj ukrenemo, a se kljub vsemu ne moremo popolnoma zavarovati. Medicina in sodobna znanost se z novim virusom ukvarjata že skoraj leto, pa še vedno nismo prišli daleč. To ne pomeni, da je znanost slaba, pomeni samo, da traja kar nekaj časa, preden se do ugotovitev dokopljemo. Stvari niso tako preproste, da bi samo tlesknili s prstom in že imeli informacije. V človekovem bivanju vlada negotovost. Njegova naključnost je ena izmed temeljnih potez človeške eksistence, s katero se v intimi svojega bivanja težko soočimo, saj ta pomeni, da je lastno preživetje in preživetje tvojih bližnjih včasih popolnoma naključno.

Ne glede na vse, kar narediš, te lahko še vedno doleti kaj slabega. To idejo želimo nevtralizirati z različnimi teorijami zarote, ki predpostavljajo, da je svet obvladljiv. Moj odgovor teoretikom zarote je tak: 'Dragi moji, ne ne, svet je še hujši, kot mislite. Res je, drvimo proti prepadu, a tega voza ne vozi nihče. Sam drvi proti prepadu.'« Grušovnik poudarja tudi misel, da koronakriza ni glavna kriza tega sveta. Vsaj ena je še hujša. »Koronakriza je v resnici samo ena kriza, s katero se soočamo. Druga kriza, za katero trdim, da je dosti večja in globlja od te krize in bo imela večje posledice, je okoljska kriza, s katero živimo že kar nekaj desetletij, pa nič ne kaže na to, da bi bili bližje resnim podnebnim sporazumom. Celo nasprotno, zdi se, da glavni vladarji sveta zelo naivno zanikajo, da kriza sploh obstaja ali pa da je mogoče samo malo topleje. Dvomim, da je ta kriza priložnost za refleksijo ali katalizator, ki bo vse spremenil. Tudi v preteklosti smo že imeli podobne krize. Konec koncev imamo tudi druge velike krize, kot je izjemna humanitarna kriza z migranti, ki je kritična ključnih civilizacijskih vrednot. Pa se zaradi tega kaj bistvenega spreminja med ljudmi? Mislim, da ne. Še naprej

stvari pometamo pod preprogo in živimo v zanikanju, kar je tudi ena izmed glavnih tez, ki jih zagovarjam ne samo v tej zadnji, ampak tudi v drugih knjižicah.« (Vir: MMC RTV SLO)

Biden pozdravlja Ameriko

»Prišel je čas, da opustimo osorno retoriko, razelektrimo ozračje. Da znova vidimo drug drugega. Da znova poslušamo drug drugega. Da bi napredovali, moramo nehati svoje nasprotnike dojemati kot sovražnike. Nismo sovražniki. Američani smo. Bližja nas uči, da za vse pride svoj čas – je čas za pripravo, čas za žetev. In čas, da se vse pozdravi. Zdaj je prišel čas za to, da se Amerika pozdravi.« To je izjavil neuradni zmagovalček volitev novega predsednika ZDA.

Še ena kitajska zmaga

V Hanoju, glavnem mestu Vietnamu, je petnajst držav azijsko-pacifiške regije podpisalo največji prostotrgovinski sporazum (RCEP), ki obsega trideset odstotkov BDP-ja na svetu. ZDA so od sporazuma odstopile, analitiki pa menijo, da je dogovor velik uspeh za Kitajsko, ki bo še okrepila svoj vpliv v tej regiji in nasploh.

Obstoje kondenzacijske sledi nad Sredozemskim morjem. Po prepričanju pristašev teorij zarot naj bi bile to sledi načrtnega zastrupljanja planeta ... / Foto: Wikipedija

Ameriška družinska idila na fotografiji iz leta 1958. Kako bi bila videti danes? Vsak pred svojim računalnikom?

Vietnamski premier Nguyen Xuan Phuc je 26. 2. 2019 v Hanoju gostil ameriškega predsednika Trumpa. Poslovni vrh azijsko-pacifiške regije v istem mestu, 15. 11. 2020, pa je minil brez ZDA. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (563)

1968: čas upora, upanja in domišljije

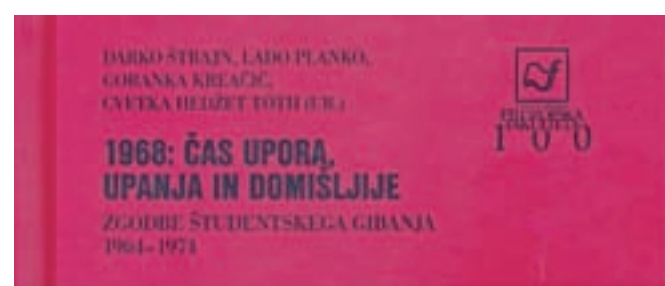
MIHA NAGLIČ

»Tisto obdobje po letu 1965 je bilo nekaj posebnega: na fakultete je vstopala generacija, rojena po vojni. Generacija, ki je odraščala ob vsakodnevnem zagotavljanju, da se grozote druge svetovne vojne ne smejo nikoli ponoviti, in v prepričanju, da se res ne bodo ponovile. Na drugi strani pa so bili v večini držav na oblasti generali zmagovitih armad ali njihovi režimi, od Eisenhowerjevega v ZDA, De Gaullovega v Franciji, Stalinovega v Rusiji in v vseh državah vzhodnega bloka do Titovega v Jugoslaviji. To sta bila dva povsem različna svetova. Na eni

strani trda roka polvojaških režimov, ki je ves čas sledila zavesti, kaj 'se mora', na drugi strani neorganizirano sledenje tistem, kar 'smo hoteli': normalno življenje. Na eni strani mrzla jesen utrjene generacije, ki ni več našla moči za razumevanje novega časa in nove generacije, na drugi razposajena pomlad nove generacije, ki sicer ni natančno vedela, kaj hoče, je pa znala artikulirati, česa noče. Zato je svoje sanje strnila v poetično parolo: bodimo realisti, zahtevajmo nemogoče! Konflikt teh dveh svetov je bil neizbežen. Na začetku so ga porajali predvsem nesporedni, saj stara generacija ni mogla razumeti, da nočemo

njihovega sveta, njihove organizacije družb, njihovega vsakodnevnega 'moramo', njihove težko priborjene 'svobode', njihove oblasti. Hotela je verjeti, da hočemo (prevzeti) oblast, da nas nekdo 'od zunaj' vodi in usmerja. V resnici smo hoteli še mnogo več: hoteli smo drugačen svet, ki ne bo imel zadaha po komisiju in neumitih telesih; hoteli smo več prostora, kaj 'več', hoteli smo ves prostor, vso svobodo za 'misli drugače', za oblačiti se drugače, za peti drugačne pesmi, za ljubiti se na soncu, ne na skrivaj v temnih nočeh. Več svobode za drugačne misli, vso svobodo za nov pogled na svet, za novo filozofijo življenja ...« (str. 245–246)

Ta imenitna knjiga, ki jo je izdala Znanstvena založba Filozofske fakultete UL, je zbornik, v njem s svojimi prispevki sodeluje cela vrsta avtorjev. Izbral sem odlomek iz zapisa Emila Milana Pintarja. Ponosen sem, da sem na naš »Filofaks«, ki je bil epicenter dogajanja, prav v tistih letih prišel tudi sam. Hkrati pa moram priznati in obžalovati, da v času, ko je dogajanje doseglo svoj vrhunec z zasedbo Aškerčeve ceste, 14. aprila 1971, nisem bil zraven. Bil sem pred maturo na Gimnaziji Poljane in se ne spominjam, da bi mi tisti dan minil kaj drugače od drugih. Pa ni bilo daleč stran ...

Historia Facultatis

1968: čas upora, upanja in domišljije, Zgodbe študentskega gibanja 1964–1974, Znanstvena založba FF, Ljubljana, 2020, 466 strani

Aktualno

Hvaležen, da je lahko dvignil roko za samostojno Slovenijo

Radovljčan Avguštin Mencinger je pred tridesetimi leti kot član poslanskega kluba Demosa, kjer je bil predstavnik tedanjih Slovenskih krščanskih demokratov, sodeloval na srečanju v Poljčah, kjer je bila sprejeta odločitev o izvedbi plebiscita o samostojnosti Slovenije.

MARJANA AHAČIČ

Radovljčan jeseniških korenin Avguštin Mencinger, danes upokojeni zdravnik, je bil eden od tistih, ki so pred tridesetimi leti sodelovali na skrivni seji, na kateri so tedanji člani poslanskega kluba Demosa (Demokratska opozicija Slovenije 10. novembra 1990 sprejeli odločitev o izvedbi plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije pa tudi datum izvedbe plebiscita, 23. december istega leta. Mencinger je kot član Slovenskih krščanskih demokratov v Poljčah zastopal nekdanjo veliko občino Radovljica, na tem območju je bil izvoljen za poslanca v parlamentu. Spomni se, da je sejo organiziralo vodstvo Demosa, ne spominja pa se, da bi na njej sodeloval še kakšen predstavnik radovljiške občine.

Avguštin Mencinger / Foto: Gorazd Kavčič

Ste imeli morda v tistem trenutku kakršenkoli pomislek – ne o samem odhodu Slovenije iz Jugoslavije, ampak o načinu, kako ga izpeljati?

Čeprav je ideja o samostojni Sloveniji živela v meni že od mladih let, se mi je do tega časa zdela preveč utopična, zato sem bil

presenečen, ko se je pokazalo, da se bo morda uresničilo. Kako jo ta odhod Slovenije iz Jugoslavije tehnično izpeljati, pa se na tej seji nismo veliko pogovarjali. Kasneje se je pokazalo, da ni bilo enostavno.

Ste se zavedali zgodovinskega trenutka?

Srečen sem in Bogu hvaležen, da mi je bilo dano, da sem v tem prelomnem času zgodovine mojega naroda bil prisoten na tej seji, na dan spočetja Slovenije – in da sem lahko dvignil roko za Slovenijo.

Koga se iz tistega dogodka spomnite kot človeka, ki vas je s svojim nagovorom, argumenti najbolj prevzel?

Najbolj se spominjam Jožeta Pučnika, njegove jasne besede in razmišljanja. Poleg Ivana Omana je bil zame največji slovenski politik.

Kako se spominjate obdobja po seji in osamosvajanja Slovenije?

Obdobje po seji je bilo zelo burno in tako natrpano z dogodki... Še nekaj bo časa trajalo, da bomo te dogodke pošteno prikazali in jih razumeli.

Še vedno redno spremljate dogajanje, tudi politično. Bi lahko primerjali današnji odnos Slovencev do svoje države in način izražanja državljanstva s tistim pred tridesetimi leti?

Takratni dogodki so bili preveč enkratni, da bi jih povsem lahko primerjali z današnjimi, vzdušje med ljudmi je bilo bistveno bolj optimistično. Precej bolj smo bili ponosni na svojo novo državo in pripravljeni zanjo kaj storiti.

Razmišljate, v katero smer bo šla Slovenija v prihodnjih

tridesetih letih? Na kakšni poti bi državo in državljane želeli videti vi?

Prepričan sem, da bo slovenska družba počasi prešla sedanje travme, posledice prejšnjega režima in da bo Slovenija postala normalna evropska država. Res je, da če prižgemo televizor, postanemo pesimisti, ker večer za večerom gledamo samo sovraštvo, petkove kolesarje, ki ne znajo niti jasno povedati, zakaj protestirajo, kulturnike, ki se javno slačijo, nasilne demonstracije in podobna nekulturna dogajanja. A to je prestolnica. Optimizem pa mi daje slovenska periferija; je zdrava, ustvarjalna tako gospodarsko kot kulturno. Tudi lokalni mediji so pošteno, objektivni in ne netijo sovraštva. Večina ljudi tu dela in razmišlja, kako bi za svojo občino naredili kaj dobrega. To je Slovenija upanja.

Oče jo je usmerjal v tehnično smer

Med letošnjimi desetimi nominirankami za inženirko leta je tudi Lea Pilič, ki dela kot tehnologinja robotike v podjetju LTH Castings, kjer, kot sama pravi, »veže« elektroomare, montira in programira krmilnike ter skrbi za avtomatizacijo proizvodnih linij. Tehnika ji je pri srcu že od otroštva.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Že tretje leto zapored poteka v Sloveniji izbor za inženirko leta in je del projekta Inženirke in inženirji bomo!. Ta iniciativa mlade z dogodki na slovenskih gimnazijah in šolskih centrih že deveto leto navdušuje za inženirstvo, tehniko, naravnost in inovativnost, z izborom inženirk leta pa je v ospredju prispevek inženirk k razvoju tehnologije ter napredku gospodarstva in družbe kot celote. Znanih je deset nominirank za inženirko leta 2020, zmagovalko bodo proglasili na začetku januarja prihodnje leto. Med njimi je tudi Lea Pilič, zaposlena kot tehnologinja v podjetju LTH Castings. Slednje ima sedež v Škofji Loki, sicer pa ima enote tudi v Ljubljani, na Hrvaškem in v Makedoniji. Lea Pilič, sicer Dolenjka, je zaposlena v ljubljanski enoti.

Kako se je začela njena pot v tehnični poklic? »Moja

izobraževalna pot se je začela že v srednji tehnični gimnaziji v Novem mestu, kjer sem kot strokovni predmet izbrala elektrotehniko, ki mi je kmalu zelo prirasla k srcu. Sama tehnika me je sicer zanimala že prej, saj sem izredno praktičen in tehničen tip človeka. Je pa za to »kriv« predvsem moj oče, ki me je vedno usmerjal v tehniko, zato niti ni presenečenje, da sem se odločila za takšen poklic. Pa tudi pri svoji teti sem videla, kako zelo uspešna lahko postane ženska v inženirstvu. Po srednji šoli sem nadaljevala šolanje na fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani, kjer sem tudi diplomirala. Nato me je pot odnesla še na fakulteto za strojništvo, tudi v Ljubljani, kjer sem izbrala smer mehatronika, saj sem še vedno želela obdržati stik z elektrotehniko. Tako sem postala magistrica strojništva. Sicer si nisem nikoli predstavljala, da bom programirala robotske celice in avtomatizirane

linije, a je k temu pripomogel prijatelj, ki mi je znal odlično predstaviti svet avtomatizacije, ter pa moj sedanjí šef, ki mi je dal priložnost, da postanem del njihove ekipe.«

V podjetju dela na oddelku Avtomatizacija procesov, kjer se poleg programiranja robotskih celic in avtomatiziranih linij ukvarja še s programiranjem strojnega vida in servomotorjev, veže elektroomare, pomaga pri montaži, ureja pa tudi tehnično dokumentacijo in piše navodila za produkte, ki jih naredijo. »Naš oddelek se namreč ukvarja s strojogradnjo za lastno podjetje. Tako moramo kot oddelek poskrbeti za vse od A do Ž,« navaja mlada inženirka, ki deluje v ekipi dvanajstih mladih sodelavcev, med njimi je edina ženska.

»Na oddelku sem edina ženska. Tu se počutim odlično, saj imamo med sabo zelo dobre odnose in že od samega začetka so me fantje

na oddelku zelo dobro sprejeli. Očitno so potrebovali eno žensko, da prinese malo svežine in dodatne energije v ekipo,« pravi sobesednica in v duhu akcije za spodbujanje tehničnih poklicev za mlade, predvsem ženske, dodaja: »Vse mlade, ne samo dekleta, bi rada spodbudila k izbiri elektrotehnike in strojništva, saj sta to zelo dinamična in zanimiva poklica, ki se vseskozi razvijata, gospodarstvo pa takšne poklice resnično potrebuje. V teh poklicih ni nikoli dolgčas. Dekletom pa bi želela svetovati, da naj se pogumno podajo v inženirske poklice, če jih to vsaj malo veseli, so praktične in so željne raziskovanja. Ženske nekatere zadeve vidimo drugače od moških, zato so raznolike ekipe (moški in ženske) uspešnejše, s tem pa bodo dekleta pridobila še dodatno samozavest. Če pa kakšnega težjega dela ženske ne zmoremo, pa so zato tukaj moški, da priskočijo na pomoč.«

Inženirka Lea Pilič v svojem delovnem okolju / Foto: osebni arhiv

Kultura

O starih obrteh

S spletnim dogodkom in predstavitvami industrijske dediščine štirih gorenjskih krajev se je končal projekt Naša industrijska dediščina, naš ponos.

IGOR KAVČIČ

V projektu Naša industrijska dediščina, naš ponos je sodelovalo pet partnerjev, poleg vodilnega BSC, poslovno podpornega centra, Kranj, še Občina Bled, Muzeji radovljiške občine, Tržiški muzej in Gornjesavski muzej Jesenice. Ob zavedanju pomena ohranjanja industrijske kulture in tradicionalnih znanj so z različnimi projektnimi aktivnostmi poudarili in povezali štiri tradicionalne gorenjske obrti – vezenine, kovaštvo, čevljarstvo in graverstvo.

Na nedavnem zaključnem dogodku, ki so ga izvedli na spletu, so zainteresirani javnosti in strokovnim službam v strnjeni obliki predstavili zanimivo raziskovalno delo in nove zbirke v projektu sodelujočih muzejev.

Tako je bila predstavljena zbirka izdelkov podjetja Vezenine Bled, ki so na ogled na razstavi Vezenine Bled – Osem desetletij industrije

čipk in vezenin v Domu krajanov Bohinjska Bela, in razstava del Joža Bertonclja Umetniški kovač iz Kroke, ki je na ogled v Kovaškem muzeju v Kropi. S Tržičem je povezana razstava Zgodovina obivanja s sodobno interpretacijo obutvene dediščine in predstavitev današnjih tržiških čevljarjev, z Jesenicami pa obnovljena industrijska dediščina Stare Save, ki bogati naše življenje in izboljšuje podobo kraja.

Gorenjska je bila v prejšnjem stoletju ena izmed najrazvitejših industrijskih pokrajin na področju današnje Slovenije. Po besedah vodje projekta Nine Zupan iz BSC Kranj so želeli prikazati promocijo industrijske kulture in ohranjanje tradicionalnih znanj z oživitvijo industrijske kulture. »Pripravljeni in izvedeni so bili štiri koncepti interpretacije industrijske dediščine – vezenine, kovaštvo, čevljarstvo in graverstvo. S projektnimi partnerji smo uspešno

stkali čudovite zgodbe interpretacije industrijske dediščine.« V ohranjanju in oživljanju industrijske kulture pa vidijo tudi priložnost za razvoj regije.

»Razstava prikazuje zgodovino in delovanje Vezenin Bled od začetkov strojne izdelave vezenin in čipk leta 1924 do likvidacije podjetja leta 2004. Na ogled so izjemni izdelki, kot so najstarejše knjige vzorcev čipk, raznovrstni dekorativni tekstil in novejša oblačila iz čipke, vse pa so v Vezeninah izdelovali po zamislih domačih oblikovalcev, je o razstavi o tovarni Vezenin Bled povedala Monika Rogelj iz Gorenjskega muzeja.

Dr. Petra Bole iz Muzejev radovljiške občine je predstavila novo stalno razstavo Mojster Joža Bertonclj, ki so jo v okviru projekta postavili v Kovaškem muzeju v Kropi. »Bertoncljeve umetnine iz železa, bakra in medenine predstavljajo kulturno dediščino

V Kovaškem muzeju v Kropi so v projektu sodelovali z novo postavitvijo stalne razstave kovaškega mojstra Joža Bertonclja. / Foto: Igor Kavčič

nacionalnega pomena in so pomembna zapuščina kropske kovaške dediščine.«

O čevljarstvu je spregovoril dr. Bojan Knific iz Tržiškega muzeja. »Šušarski praznik, ki ga je letos odnesla epidemija, smo v muzeju uvedli z odprtjem obutvene razstave v Galeriji Atrij in jo nadgradili z modno revijo. Na razstavi je bila skozi zgodbo Obujčka in Bosonogice ter ilustracij Anžeta Bizjaka predstavljena zgodovina obivanja v svetu in na Slovenskem. Dopolnjevala so jo obuvala

iz zbirke Tržiškega muzeja, tudi replike obuval, ki predstavljajo ključne spremembe v zgodovini obivanja.«

V Gornjesavskem muzeju Jesenice so v projektu predstavili industrijsko dediščino Stare Save. »Obnovljenih je bilo 15 enot industrijske dediščine nekdanje železarne, z njimi se je popestril prikaz predelave železove rude do različnih jeklenih izdelkov,« je povedal dr. Marko Mugerli iz Gornjesavskega muzeja. »Za živahnejši utrip v naselju poskrbimo z dogodki,

kot sta bila vseslovensko srečanje kovačev ter taljenje železove rude. Obiskovalci Stare Save so bili navdušeni nad prikazi kovanja, podkovanja konja, predstavitev vetrne peči in taljenja rude.«

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Celotna vrednost projekta je dobrih 158 tisoč evrov, od tega je evropskih sredstev 103 tisoč evrov oziroma osemdeset odstotkov proračuna.

Dva velika, Kosmač in Zajc

Pri Beletrini so jesen zaznamovali z izdajama prav posebnih knjig ob obletnicah dveh pomembnih slovenskih literatov, Cirila Kosmača in Daneta Zajca.

IGOR KAVČIČ

Letošnje leto je Kosmačevo leto. Obeležujemo dve okrogli obletnici velikega klasika slovenske književnosti in enega naših vodilnih avtorjev dvajsetega stoletja. Septembra je minilo 110 let od pisateljevega rojstva, januarja štirideset let od

njegove smrti. Pri Beletrini so obletnici zaznamovali z izdajo pisateljevih doslej knjižno neobjavljenih novel Lovim pomladni veter.

Ciril Kosmač (1910–1980) se je v slovensko literarno zgodovino zapisal z mojstrskimi zgodbami in novelami, kot so Balada o trobenti in oblaku,

Tantadruj, Pomladni dan, po njegovi noveli je bil posnet film Tistega lepega dne ... Rojen je bil na Slapu ob Idrijci, kot sodelavec organizacije TIGR je bil večkrat obsojen na ječo, med drugim je bil najmlajši obtoženec na prvem tržaškem procesu leta 1930. Pobegnil je čez ratsko mejo v Jugoslavijo in

v časopisih in revijah objavljal članke, novele in pričevanja o fašističnem nasilju. Med drugo svetovno vojno se je umaknil v Francijo, odpotoval v London, leta 1944 se je pridružil partizanom ter v osvobodeno Ljubljano prikorakal kot glavni urednik Slovenskega poročevalca. Bil je akademik, predsednik Društva slovenskih pisateljev in Zveze književnikov Jugoslavije.

V knjigo z naslovom Lovim pomladni veter sta komparativist, slovenist in novinar Andraž Gombač ter pisateljeva prvorojena hči Nanča Kosmač Kogej zbrala 33 novel, ki jih je Kosmač v treh desetletjih, med letoma 1931 in 1960 objavljala v revijah in časopisih. Gre za širšemu bralstvu neznana besedila, ki doslej še niso bila zbrana v knjigi. Lahko bi rekli, da v knjigi prebiramo avtobiografska besedila, saj Kosmač v njih pripoveduje zgodbo svojega življenja in mnogih Primorcev v času med obema vojnama. Govori o fašizmu, ječah

in zapornikih, o svojih beženskih letih v Sloveniji in Evropi, o vojni in partizanski boju. Kljub temu da je pisatelj doživel veliko tematskega, pa je v svojem pisanju vedno verjel v svetlobo, v pomlad. Kot je ob priložnosti dejal Andraž Gombač, gre za knjigo upora in upanja.

Druga knjiga z naslovom V besedah prinaša poezijo in prozo, z njo pa bogastvo besede pesnika, dramatika in esejista Daneta Zajca. Gre za osebni poklon ob njegovi lanskoletni devetdeseti obletnici rojstva in letošnji 15. obletnici smrti. Knjigo sta zasnovala Jerneja Katona Zajc in Aleš Šteger, ki v uvodu knjige pojasni, da sta pesnikov portret ustvarila »skozi izvirna besedila in neke vrste zasebni, intimni Zajčev besednjak.«

Dane Zajc (1929–2005) se je rodil v Zgornji Javoršici. Odlikuje ga bogat pesniški in dramski opus, ki obsega osem izvirnih knjig pesmi ter sedem dram za odrasle. Za svoje ustvarjanje je

prejel več nagrad, med njimi nagrado Prešernovega sklada, Prešernovo in dve Grumovi nagradi ter Fulbrightovo štipendijo za priznanega umetnika.

Soavtorja, sta knjigo zasnovala kot tako rekoč popolno predstavitev priznanega literata. Sedemnajst na posamezne tematske sklope razdeljenih poglavij si sledi kronološko, od Zajčevega otroštva do zrelih let. Urednika sta v knjigo umestila gradivo iz njegovega osebne arhiva, različne pesnikove zapise, zasebna pisma, kazenske ovadbe, sodbe, tudi fotografije kot odlomke intervjujev z njim in besede oziroma spomine, ki so mu jih za časa življenja ali po smrti namenili prijatelji. Vse to gradivo je smiselno razporejeno med Zajčeva avtorska besedila, lahko bi rekli, da jih povezuje v celoto osebnosti Daneta Zajca. Ali kot ob knjigi zapiše Jerneja Katona Zajc: »Ta knjiga je zato, da se odloži in se poiščejo Danetove knjige. Tam je zdaj on.«

Lovim pomladni veter s Cirilom Kosmačem in V besedah z Danetom Zajcem / Foto: Igor Kavčič

Obletnice

Objem na vrhu sveta tudi v knjigi

Oktober letos je minilo trideset let od prvega zakonskega vzpona na najvišjo goro sveta, 8848 metrov visoki Everest. To je uspelo Mariji in Andreju Štremfelju, in čeprav sta za to, da sta prva zakonca, ki jima je uspelo kaj takega, izvedela po naključju, je dosežek zaznamoval njuni življenji. Celotno zgodbo sta popisala v knjigi z naslovom *Objem na vrhu sveta*.

JASNA PALADIN

Čeprav sta danes 63-letna zakonca Marija in Andrej Štremfelj z Orehka pri Kranju že upokojena, sta za pisanje knjige čas našla šele med najstrožjo karanteno letos spomladi.

»Rdeča nit pripovedi je seveda odprava na Everest, a s te niti vseskozi kapljajo utrinki – včasih alpinističnih vzponov v Alpah, romantičnih spominov, žal tudi tragičnih nesreč in poškodb. A pod platnicami se skriva tudi čudovit učbenik. Nevsiljivo vabi, da ga vzamemo v roke v času, ko življenje teče prehitro, ko ljudje gledajo in hitijo tako daleč naprej, da ne vidijo več ljudi, ki so jim najbližje.« lahko med drugim preberemo v uvodniku te nove knjige, ki sta jo zakonca izdala v samozaložbi.

Karantena je bila torej za marsikaj tudi dobra. Kako sta se lotila pisanja knjige in koliko časa sta za to porabila? Sta uporabila kakšne zapiske oz. dnevnike? Kako sta si delo razdelila med seboj?

V obdobju karantene sva končno našla čas za pisanje. V obilici stvari, ki jih počneva, enostavno knjiga ni prišla na vrsto. Napisati svojo prvo knjigo ni lahko, nekako nisi prepričan, da to zmoreš, in je zato morda potrebna še več časa, da se pisarna lotiš.

Andrej: Večino knjige sva napisala v Davči, v rojstni hiši mojega očeta. Imela sva mir. V hiši, kjer ni ne interneta ne televizije, sva lahko v miru in temeljito pobrskala po svojih spomilih, dnevnikih in starih pismih, s katerimi smo se takrat »pogovarjali« na razdalji Nepal–Slovenija in obratno. Neke noči, doma, ko Marija ni mogla zaspati, je vstala in napisala prvo poglavje, tako kot si je ona predstavljala začetek knjige. Ker nisem hotel biti slabši, sem v nekaj dneh tudi jaz napisal prvo poglavje, saj sem že dlje časa razmišljal, kako bi začel najino skupno knjigo.

Otrokom, ki so naju že nekaj let priganjali, naj se vendar lotiva pisanja, sva prebrala ti dve poglavji in so bili navdušeni. Potem sva se okvirno dogovorila, kako naj bi bila knjiga sestavljena, o čem vse naj bi pisala, in sva začela. Vsakega poglavja sva se lotila vsak zase,

brez dogovora, kaj bo kdo opisoval ali o čem bo ob tem razmišljal. Presenečena sva bila, da sva opisovala večnoma različne stvari ali vsaj iz drugačnega zornega kota, in skoraj ni bilo treba črtati delov besedila, ki bi se ponavljala.

Večino besedila sva napisala v treh mesecih. Najina želja je bila, da bi knjiga izšla 7. oktobra ob trideseti obletnici vzpona na Everest, kar se je tudi zgodilo.

Pisanje knjige marsikdo opiše kot terapevtsko. Sta s tem tudi vidva zaprla kakšno življenjsko poglavje ali predelala še kaj, kar vaju je morda težilo?

Pisanje knjige je bila priložnost, da znova podoživiva ta vzpon in čas pred njim, ki ga tudi opisujeva. Saj tako,

»Gore ne delajo nobenih razlik med obiskovalci. Do vseh so enake. Mi smo tisti, ki imamo odnos do gora, zahajamo tja bolj ali slabše pripravljene. Pomemben je naš odnos do gora, naš vzgib, zakaj tja zahajamo, in od tega je odvisno, kaj nam gore dajejo nazaj. Nama so bile pomembne učiteljice za življenje.«

kot ne moreš reči danes, jutri grem pa na Everest, ampak so za to potrebne dolgotrajne priprave, sva tudi midva opisala nekaj delov svojega življenja pred to odpravo. V miru sva se vživela v tiste čase, se veliko pogovarjala in tako so prišli na dan spomini, za katere sva mislila, da so se že zdavnaj izgubili. Zaradi načina življenja, ki ga skupaj živiva že več kot štirideset let, se najina življenjska poglavja prelivajo druga v drugo in se zapirajo kar sama povsem neopazno.

Kako živi so sicer še spomini na ta uspeh izpred tridesetih let? Občutkov z vrha človek verjetno nikdar ne pozabi?

Spomini so seveda zelo živi, čeprav običajno slabe stvari pozabiš. Tokrat, ko sva imela veliko časa za razmislek in pogovor, sva iz spomina izbrskala tudi vse negativne stvari: trpljenje, strah, dvome. Sam vrh je pa za vedno ostal v spominu. Imeli smo zelo lepo vreme, praktično brez vetra, s čudovitimi razgledi. Poleg tega smo imeli še dovolj moči za vrnitev in smo se tega zavedali, tako da smo vrh zares doživeli.

Na vseh ostalih osemstisočakih, na katere sva se

povzpela, je bilo nekaj narobe, da se je zelo mudilo sestopiti v dolino. Ali je bilo slabo vreme, neznana smer sestopa, bližina noči, nekaj, kar ni dovoljevalo sproščene uživanja v dejstvu, da si na vrhu.

Da sta prvi zakonski par, ki se je povzpela na Everest, sta izvedela šele ob prihodu v dolino. Je to v čem spremenilo vajino doživetje uspeha?

Najino ne, je pa spremenilo doživetje najine okolice.

Današnje odprave na najvišjo goro sveta se ne borijo le z višino in vremenom, ampak tudi gnečo, česar pred tridesetimi leti gotovo ni bilo. Kako gledata na sodobni alpinizem ali bolje rečeno – alpinistični turizem?

Vsi »naj« vrhovi; najvišji, najlepši, naj ... se danes otepajo množic ljudi. Zato je in bo vedno bolj potrebna regulacija, takšna ali drugačna. Eno boljših sva doživela na Denaliju (najvišji vrh Severne Amerike). Striktno so omejili število ljudi, ki dobijo dovoljenje za vzpon, poleg tega pa so s številnimi ukrepi poskrbeli za varovanje okolja.

Tudi vidva sta verjetno dobila več ponudb, da koga kot gorska vodnika odpeljeta na Everest?

Andrej: Niti ne, morda eno ali dve, vendar je vedno ostalo samo pri željah. V razmerah, kakršne so na gori zadnjih deset let, me to niti ni zanimalo, sedaj pa sem v letih, ko me to tudi sicer ne zanima več.

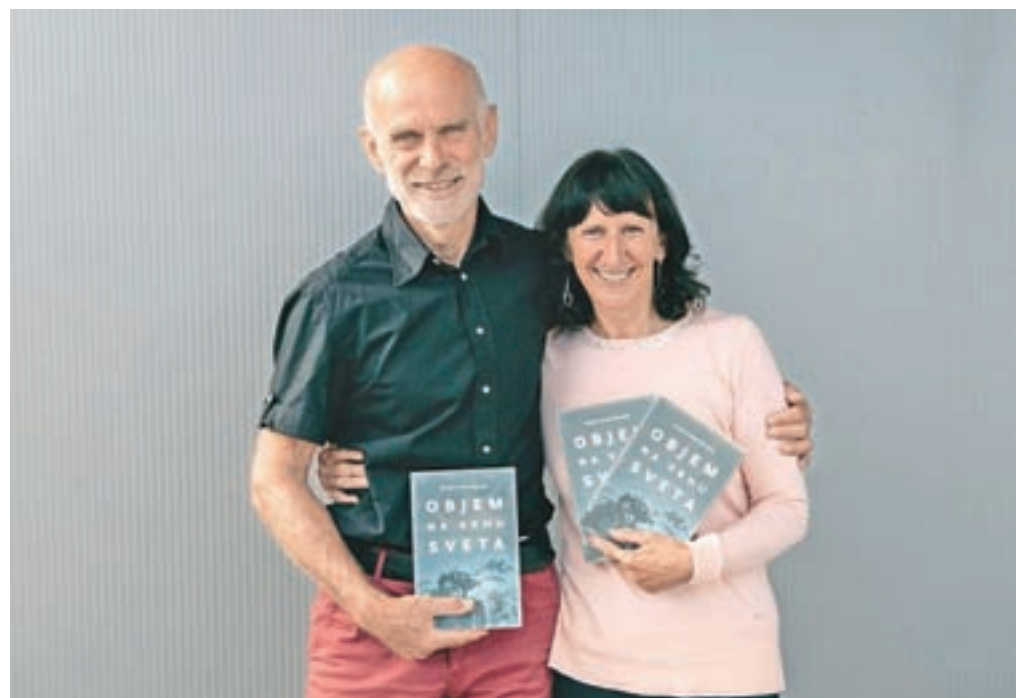
Časi so se – tudi ali pa predvsem v gorah – v teh letih zagotovo močno spremenili. Kakšno sporočilo nosi vajina knjiga?

Gore ne delajo nobenih razlik med obiskovalci. Do vseh so enake. Mi smo tisti, ki imamo odnos do gora, zahajamo tja bolj ali slabše pripravljene. Pomemben je naš odnos do gora, naš vzgib, zakaj tja zahajamo, in od tega je odvisno, kaj nam

Foto: osebni arhiv zakoncev

Marija in Andrej Štremfelj pred tridesetimi leti po vrnitvi z vrha in Everest v ozadju ...

... in danes s svojo knjigo *Objem na vrhu sveta* / Foto: osebni arhiv zakoncev

gore dajejo nazaj. Nama so bile pomembne učiteljice za življenje.

Natanko trideset let od vzpona je minilo 7. oktobra. Sta ta dan preživela kako drugače kot sicer?

Letošnje praznovanje je bilo posebno, saj je prav na ta dan izšla tudi najina knjiga. To je bila najina želja, proslaviti obletnico z izidom knjige. Tako je bilo na-

»Pisanje knjige je bila priložnost, da znova podoživiva ta vzpon in čas pred njim, ki ga tudi opisujeva. Saj tako, kot ne moreš reči danes 'jutri grem pa na Everest', ampak so za to potrebne dolgotrajne priprave, sva tudi midva opisala nekaj delov svojega življenja pred to odpravo.«

jino praznovanje precej delavno obarvano. Na predstavitve knjige, ki je bila zaradi epidemije že zelo okrnjena, sva povabila tudi vse

člane odprave. Prišlo nas je sedem od trinajstih in z nekaterimi sva se srečala prvič po zaključku odprave. Ganljivo in prijetno.

Po upokojitvi imata zdaj še več časa za gorsko vodništvo, a kaj ko so meje zaradi pandemije bolj kot ne zaprte. V vama tako ljubi Nepal verjetno še nekaj časa ne bosta šla? Kam vse pa sta kljub vsemu letos popeljala gornike?

No, poletje ni bilo bistveno drugačno od preteklih. Tri mesece sva bila ves čas v pogonu. Tudi Alpe so se precej odprle, tako da sva bila kar

nekajkrat na Mt. Blancu in Matterhornu, pa tudi drugod. Razlika je bila v tem, da so vse kočice sprejemale samo polovico gostov glede na kapacitete, tako da je bilo gneče še manj kot prejšnja leta. Andreju je odpadlo vodenje v Kirgizijo, na žalost pa tudi vodenje trekinga v Nepal, kar nama je onemogočilo prej načrtovano proslavljanje obletnice v baznem taboru pod Everestom, ki sva ga pa na koncu lepo nadomestila s knjigo.

Če je v prvem valu epidemije nastala ta knjiga, bo v drugem valu ...?

Trenutno sva zelo zaposlena s prodajo knjige (naročite jo lahko na najini spletni strani) in upava, da jo bova prodala, saj sva jo izdala v samozaložbi. Predvsem si pa želiva, da bi bila knjiga dobro sprejeta med bralci, in prvi odzivi kažejo v to smer.

Epidemija

Koronavirus in mi

DAVOR TAVČAR

Zaspal sem nazaj in vsake toliko me je iz spanca na pol predramila bolečina v poljubnem delu telesa, pomešana s Špelinim glasnim kašljem. Spanec v resnici sploh ni bil spanec, ampak se ga spomnim bolj kot

kakšnih morastih sanj. Občutek toplote občasno prekine mrzlica, da se od mraza poskušam zaviti v odejo. Tinitus povzroči, da je vsak zvok silno glasen in zoprni skoraj do bolečine, zato se sosedova kosilnica sliši kot topovski ogenj. Nekatere iz globin spomina se pojavi slika vojaških vaj na Kninu leta 1985, ko smo streljali z minometi, topovi in havbicami. Svetloba v glavi je na pol priprta – kot tiste žarnice, ki jim lahko reguliraš svetilnost. Barvni toni so oranžno-rdeče-rjavi, slike pa so meglene. Vsake toliko časa se skozi meglo prebije kak dražljaj iz dejanskega življenja. Zvok posode iz kuhinje, ko si otroci pripravljajo zajtrk. Špelin kašelj. Pritisk mehurja.

Slednji me prebudi in odvlečem se v kopalnico. Ko se umivam, me iz ogledala gleda upadel obraz s temnimi kolobarji pod očmi in štiri dni staro, neurejeno brado. Zmorem še toliko moči, da stopim na tehtnico. Šest kilogramov manj kot pred enim tednom. To je skoraj en kilogram na dan! Posledica pomanjkanja apetita in splošne izčrpanosti. Preden se uležem nazaj v posteljo, mi Špela pomaga preobleči pižamo. Tudi ona mora v kopalnico.

Pri vratih pozvoni in štirka leti pogledat, kdo je. »Mi mammo korono!« se dere s

praga, odgovor pa je premalo razločen in ga ne razumem. »Prav, bom šel iskat, hvala!« še zavpije mali in zapre vrata.

»Mami, en stric je neki prinesu, grem dol iskat!« reče in se obleče. Čez nekaj minut prisopihata nazaj s hlebcom še toplega kruha in v folijo zaviti rebrici za šest oseb. Zapiska mi SMS. »Dober tek!« je kratko sporočilo Janeza, lastnika gostilne Pr' Pepet. »Prvi ste, ki jih poznam, da imajo korono!«

Ko so ljudje izvedeli, da smo zboleli covidom-19, je ta izgubil nalepko nečesa, kar se dogaja drugim. Korona je dobila obraz, saj je zbolel nekdo, ki ga poznajo. Postala je resnična, ne le nekakšna virtualna groznja. Dojeli so, da zdaj pa gre zares. Seveda nismo prvi, ki smo tega hudiča »fasali«, smo bili pa med redkimi, ki so to tudi javno objavili.

Skoraj takoj po objavi se je zgodilo nekaj izjemnega. Pred vrati so se začeli pojavljati osebno dostavljene paketi. Nekaj kilogramov mandarin, škatla sveže zelenjave, vitaminske tablete, sladkarije za otroke, lonc divjačinskega golaža, lonc segedina ... In navadno zdravno pismo, včasih tudi anonimno.

Skoraj vsak dan je pozvonil tudi poštar. Prišle so knjige, zdravilni čaji, ukulele in črne zaščitne maske

(»Uuu, rokerske!« je bila najhitrejša Dvojka in jih takoj posvojila), bomboni s C-vitaminom ...

Iskrena hvala vsem darovalkam in darovalcem, res ste nam olajšali življenje v tem času! Seveda tudi z vsebino paketov, še pomembnejše pa je bilo sporočilo: Niste sami!

Prijatelj Danilo je poklical popoldan: »Jutri ob devetih grem v trgovino, napiši mi seznam, kaj rabite!«

Špela je vse naštetu komentirala: »Očitno nekaj delamo prav.« In s tem povzela bistvo.

Ker se je že bolj počutila, je za otroke pripravila kosilo in preverila, ali imajo narejene vse domače naloge. Skozi meglo v glavi sem zaznal odmeve njenih, na trenutke malo glasnejših pripomb.

Očitno je imela kar precej dela s šolo, saj je zvečer ostala povsem brez glasu. »Še dobro, da kašljaš, da te lahko najdemo!« je bil poskus šale, preden sem nekako zaspal.

Jutro me je zbudilo s pritiskom v očeh. Zoprna bolečina, kot da bi bili kroglici malenkost preveliki za jamic. Bolečina v križu, ki se je pojavila po jutranji toaleti, je bila prehuda. »Grej!« je bilo kratko sporočilo prijatelja Alena, fizioterapevta.

Preselil sem se nazaj na kavč v dnevno sobo, saj je tik ob njem radiator, na

katerega se lahko fino naslonim in si direktno grejem razbolele dele telesa.

Zasliši se smeh iz kuhinje, kjer dekleti pomagata fantoma pri šolskih obveznostih. Mali je izpustil eno črko in namesto junaka slovenske ljudske pesmi je po zeleni trati začel skakati ljudozerski morski pes.

Fizične stike s sošolci so nadomestili digitalni. Namenoma nisem zapisal virtualni, saj je na drugi strani dejanski sogovornik. Uporaba pametnega telefona, tablice ali računalnika s kamero omogoča skoraj popolno komunikacijo. Seveda ni isto, ampak vsaj trenutno ni bilo opaziti, da bi preveč pogrešali tudi dejansko srečanje s sošolci. Čakalo pa jih je še celih osem dni karantene!

Špela se naslednji dan ni počutila prav dobro. Udeleževanje pri pripravi hrane in šolanju mularije prejšnji dan ji je pobralo precej energije. Tudi kašljala je več in močneje, kot je prejšnje dni. Ker ni mogla ves dan spati, je v spalnici brala knjigo. Jaz sem za zvočno kuliso prižgal televizijo in dokumentarce o afriških živalih. Gledati jih zaradi bolečih oči tako in tako nisem mogel.

Noč je bila zoprna. Premetaval sem se po kavču in nikakor nisem mogel najti položaja, v katerem bi vsaj približno lahko ležal.

Pojavile so se težave z dihanjem. Sopihal sem kot astmatik med tekom po makadamu opoldne sredi avgusta nekje v Istri. Ponoči sem se dvakrat moral preobleči, saj so bila oblačila povsem prepotena. Špela me je prišla pogledat vsakič, ko je morala v kopalnico. »A si v redu?« sem razbral iz njene ga kašlja. »Itak, super sem!« sem odkasljaj nazaj.

Okrog desetih me je zbudil hrup aktivnih otrok. Danilo je prinesel stvari iz trgovine in so jih zlagali. Špela jim je dajala navodila iz spalnice. Ker že precej časa nisem jedel, sem prosil za mandarino. Smejale sem se sam sebi, saj je bilo že samo lupljenje resen napor. Pojedel sem jo z velikim užitek. Prijal mi je občutek, kako se hladni sok lepo razlije po ustih in potem steče v grlo. Ampakokus je bil pa obupen. Pojedel sem dve mandarini in vsaka je imela okus po drugi znamki šampona za telo.

Zvečer je klical stric, zaskrbljen, saj se mu sestra že cel dan ni oglašila na telefon. Ker naju oba s Špelo govorjenje spravi v kašelj, jo je poklicala Enka. Tudi njej se ni oglašila.

S Špelo sva se spogledala: »Grem jaz pogledat!« je rekla, se oblekla, vzela ključ maminega stanovanja in odšla dol.

(Se nadaljuje)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Andrej Mejač in Mejačevi iz Komende

PETER COLNAR

V Komendi se je 16. novembra 1866 rodil kronist, poslanec, trgovec in župan Komende Andrej Mejač - Komenčan. Skoraj tri desetletja je bil komendski župan, kot član Slovenske ljudske stranke pa tudi poslanec v kranjskem deželni zboru. Tako je imel stike tudi z vrhom slovenske in jugoslovske vlade.

Mejačevi so bili ugledna, podjetna, politično angažirana kmečko-trgovska in gostilničarska družina. V lasti so imeli veliko posest, več hiš, vinsko trgovino na debelo in drobno, gostilno s prenočišči, ukvarjali so se tudi z živinorejo in dobivali nagrade na deželnih razstavah konj. Imeli so kar 12 uslužbencev, ledenico, mlin ...

Andrej Mejač je bil 41 let član kamniškega cestnega odbora, 29 let župan v Komendi (Kapli vasi), več let predsednik krajevnega

šolskega odbora, član okrajnega šolskega sveta v Kamniku, svetnik trgovske zbornice. Leta 1901 je bil izvoljen za deželnega poslanca za okraj Komenda - Brdo v kranjskem deželni zboru.

Janez Evangelist Krek ga je navdušil za zbiranje ljudskega blaga in opisovanje starih ljudskih običajev, za raziskovanje krajevnih zgodovine, poročanje o dogodkih v Komendi (navadno pod psevdonomimom Komenčan) ter politično delovanje. Na svoji zemlji je dal postaviti prvi gasilski dom. Bil je prvi načelnik komenskega gasilskega društva, ustanovljenega leta 1894. Bil je tudi predsednik prve uprave mlekarske zadruge v Komendi, ustanovljene leta 1905.

Doma je hranil zgodovinsko in umetnostno pomembne predmete. V svoji imenitni hiši v Kapli vasi 14 si je uredil bogato knjižnico. Sam je

popisal zgodovino svojega rodu.

Evropske politične razmere pred drugo svetovno vojno in med njo so dosegle tudi to družino in njene članke usodno svetovnonazorsko različno opredelile. Na eno in drugo stran, vendar je bila pripadnost družini vedno na prvem mestu. Andrej Mejač je umrl 16. avgusta 1941 v Komendi. Po smrti staršev in obeh bratov se je sestra Vida še trudila obdržati posestvo, a ni šlo. Mejačevina je brez upravljavcev začela propadati, v viharjih vojnih časih so jo leta 1944 tudi izropali in požgali. Tudi knjižnico in arhiv.

V knjigi Saga o Mejačevih iz Komende je zabeležen vzpon in zaton ugledne družine. Knjiga presega družinsko zgodbo, saj se skozi zrcali slikovit prikaz slovenske zgodovine v prvi polovici dvajsetega stoletja. Avtor

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Migojnicah se je 16. 11. 1901 rodil gozdar Franjo Jurhar. Bil je eden od pobudnikov in organizatorjev melioracij zemljišč in zamenjav malodonosnih gozdov.
- V Trziču se je 17. 11. 1844 rodil učitelj in pesnik Andrej Perne.
- V Kamniku se je 22. 11. 1881 rodila filmska in gledališka igralka, plemkinja, prejemnica Prešernove nagrade in učiteljica Marija Vera.

zgodovinar Branko Marušič, potomec te družine, je za zapis družinske zgodbe uporabil v glavnem bogato ohranjeno korespondenco sorodnikov po materini strani. Nekaj gradiva je iz solkanskega arhiva Marušičeve družine, poiskal pa je tudi pisne zgodovinske virov, kot sta arhivsko gradivo in takratno časopisje. Iz dopisovanja med materjo Franjo in hčerko Vido, ki se je leta 1931 poročila z zdravnikom

Francem Marušičem iz Solkana: »Na popogrebem kosilu sta se pojavila dva gestapovca. Tedaj so bili v prvem nadstropju istočasno na kosilu tudi partizani. Gestapovca sta mi predlagala, naj obiščem brata Francija, zaprtega v Begunjah, in mu predlagam, da bi šel na zdravljenje v Bad Gastein. Posvetovala sem se s partizani in šla v Begunje, vendar je moj predlog energično odklonil.«

Mladi prepotrebneži

GORAZD STARIHA

V zadnji zgodbi tega poglavja je bila Marija Kiso-
vic (49), poročena kmeti-
ca in mati dvanajstih otrok
(osem jih je še živelo), na
obisku pri sinu na Dolenj-
skem (leta 1823). Vračajoč se
domov na Hotavljce, je pres-
pala v Ljubljani in zjutraj na-
daljevala pot. Na frančiškans-
kem trgu se ji je pridružil
mlad možki, jo vprašal kam

je namenjena, in dejal, da jo
bo spremljal do Medvod.

A Mariji njegova družba ni
bila ravno prijetna, in ko sta
prišla izven mesta, je pospe-
šila korak, pa ga je tudi on, ko
je hotela ostati zadaj, je zao-
stal tudi on. Nato jo je vpra-
šal, ali je še sposobna za spo-
četje otrok. Zavrnila ga je, da
naj bo o tem samo tiho. On pa
jo je pograbil, zvelkel na pro-
seno njivo in vrgel na tla
z besedami: »Jest te bom po-
rivou!« In je ne glede na nje-
ne prošnje to tudi storil. Ma-
rija ga je rotala, kakšen greh
da počne, mu ponujala den-
ar, vendar ni odstopil od
svojega dejanja in ji je gro-
zil s smrtjo, če se bo upirala.

Potem ko je potešil svojo
slo, je zahteval od nje prej-
povan denar, in ko je ne-
kaj oklevala, ji je ponovno
zagrozil, da je lahko v trenu-
tku mrtva, in tako mu je izro-
čila tri ali štiri tolarje – nato
pa je odbrzel čez polje.

Takoj zatem je prišel
mimo neki mož in jokajoč
mu je povedala, da so jo oro-
pali, o posilstvu mu pač ni
hotela pripovedovati, ker jo
je bilo sram. Pokazala mu je,
v katero smer je storilec po-
begnil, in ta mož je trem dru-
gim na drugem koncu njive
zaklical, naj primejo bežeče-
ga moža, ker je ropar. Stori-
ca so nato odpeljali k obla-
stem v Šiško in ves denar je
prejela nazaj.

Prijeti Simon Rauchber-
ger (21) je bil rojen v Kranju,
samski, brez poklica, brez
premoženja, preživljal se je
z dnino, delal nekaj časa tu
pa spet drugje. Na zaslišanju

je povedal, da je v noči na jut-
ro posilstva celo noč popival,
proti zori pa se je napotil v
frančiškansko cerkev, in ko
je prišel iz nje, je zagledal na
trgu žensko, pa se mu je za-
hotelo, da bi na njej potešil
slo in jo je nagovoril.

Predlagal ji je, da jo spre-
mi, ko bi prišla iz mesta pa
je nameraval uresničiti svoj
naklep. Da bi začel z njo
opolzek pogovor, jo je vpra-
šal, ali ima otroke in ali jih
ima še lahko. Njegova izpo-
ved se je sicer ujemala z Ma-
rijino, vendar izvršenega po-
silstva ni priznal, češ da se
Marija ni hotela umiriti, da
je vedno bolj kričala, tako da
je opustil svoj namen in ji re-
kel, naj mu da ponujeni den-
ar; in ko je prejel tri tolar-
je, je pobegnil. Možje, ki so
ga prijeli, so glede posilstva
lahko samo sklepali nanj po
tem, da je imel Simon odpe-
te hlače in srajco izza hlač.

Sodišče je to, da ji je vzel tri
tolarje, štelo le med oteževal-
ne okoliščine, češ da ropa ni
mogoče dokazati. Med ote-
ževalne okoliščine so šteli
tudi, da je bila Marija poro-
čena in da sta bili tako s po-
silstvom razžaljeni dve ose-
bi – očitno so imeli v mislih
njenega moža! Olajševalna
je bila njegova mladost, za-
nemarnost vzgoja ter dolg
pripor, ki so mu ga šteli v
odmero kazni – štiri leta in
pet mesecev zapora. Sodiš-
če mu je torej odmerilo naj-
manjšo možno kazen, ven-
dar mu to še ni bilo dovolj,
saj se je pritožil in prizivno
sodišče mu je kazen zmanj-
šalo na dve leti.

Vaš razgled

Uspehi naših kolesarjev, ki jih nizajo na največjih svetovnih dirkah, so spodbudili mnoge za vključevanje rekreacije v vsakdan. Vrtenje pedalov zajema pomembne psihofizične dejavnike: ustvarja občutek svobode, krepi samozavest ter prinaša blagodejne sprostitvene učinke tako za telo kot duha, pa čeprav le znotraj meja domače občine ter z dodatno obvezno opremo. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

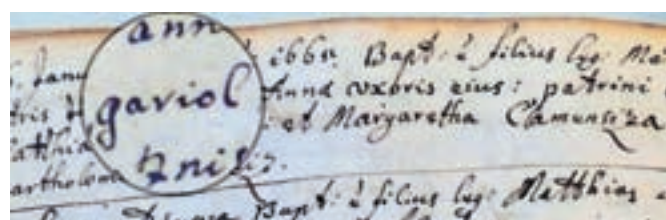
Veličastnemu uspehu Primoža Rogliča na španski pentlji so se poklonili tudi zvesti oboževalci v Gorenji vasi. V obdobju nelagodja, ki ga diktira letošnja epidemija, sijajni uspehi naših športnikov učinkujejo spodbujajoče, saj ustvarjajo kolektivno navdušenje, dvigujejo samozavest, pozitivno samopodobo ter občutek medsebojne povezanosti, obenem pa so navdih športnih udeleževanja za rekreativce. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Gerjolj, Grjol in Gerjol mala grča, 2. del

TINO MAMIĆ

V prvi pograjski krstni knji-
gi, ki je ohranjena za leta
1622–1625, ni nobenega Ger-
jolja, kar pa ne pomeni nuj-
no, da jih takrat v župniji še ni
bilo. Vsekakor pa jih takrat ni
bilo veliko. Med prvo in dru-
go najstarejšo ohranjeno ma-
tično knjigo je namreč veli-
ka vrzel (1626–1658). V drugi
najstarejši krstni knjigi pa naj-
demo priimek prvič leta 1660.

Najstarejši rodovnik Gerjoljevih sega do leta 1665. Takrat je bil zabeležen prvi krst otroka Janeza in Ane Gerjolj. Priimek je bil zapisan kot Gariol. Knjiga je iz Nadškofijskega arhiva Ljubljana (Polhov Gradec K 1659–1670, zvezek 7, p. 151)

Tam je krst otroka s tem
priimkom vpisan 29. aprila
1660, ko se je rodila Helena,
hči Matija Gerjolja in njego-
ve soproge Jere. Zaradi bolj-
šega razumevanja ga ime-
nujemo Matija Gerjolj I. Toč-
nega kraja rojstva ne vemo.
A zdi se, da je to bilo v vasi
Selo oziroma Sv. Jedrt v pog-
rajski župniji.

Malce kasneje dobimo še
tri rojstva, tri otroke Jane-
za Gerjolja in njegove žene

Ane. V kakšnem sorodu sta
Janez in Matija I., ni jasno.

Tretja družina Gerjolj je iz
Sela, kjer sta živela Matija Ger-
jolj II. (sin zgoraj omenjenega
Janeza) in Jera. V 17. stoletju v
župniji Polhov Gradec ne naj-
demo nobene druge družine
Gerjolj. V župniji Stara Loka
pa v najstarejših knjigah, ki so
ohranjene že vse od leta 1612,
Gerjoljev ne najdemo.

Vsi Grjoli, Gerjoli in Gerjo-
lji, ki jih najdemo v letih do da-
našnjega časa, so si v sorodu,
saj so vsi povezani s prvimi tre-
mi družinami. Precej možno
je, da je njihov skupni prednik
Matija Gerjolj I.

V urbarjih doslej še nismo
zasledili nobenega Gerjolja,
zato za zdaj velja, da je prva
znana omemba priimka iz
leta 1660.

V popisu vseh sloven-
skih priimkov iz leta 1973

Jernačeva Bajta	
Joseph Gerjol	17. febr. 1779
Margareta Miklawrth	19. Juli 1790
Martina nupstl	17. 9. 1780
Joseph	6. 4. 1814
Johan	14. Mai 1820
Frank	24. 9. 1822
Anne	12. 9. 1824
Vincent Lab	31. Mai 1827
Anton	28. Jan 1830
Valentin	12. febr. 1832
Nesha	10. Jan 1838
Ursula	11. 8. 1817
Matthaus	15. 7. 1834

Družina Gerjolj, kot je zapisana v družinski knjigi (status animarum) leta 1834. Zakonca sta imela dvanajst otrok. Domačiji se je po domače reklo Jernačeva bajta. Knjigo imajo v župnijskem arhivu v Polhovem Gradcu (SA 1834 Polhov Gradec, zvezek 6)

najdemo priimka Grjol in
Gerjol, različice Gerjolj pa
ne. Zdi se, da se je ta različ-
ca uveljavila šele v dvajsetem
stoletju.

Med znanimi nosilci
tega priimka je Adolf Ger-
jolj (1915–2002), športnik in
zobozdravnik iz Ljubljane,
kjer je njegov oče imel gostil-
no. Dolfe Gerjol je bil med
vojnima igralca nogometne-
ga kluba Slovan in ljubljans-
ki reprezentant. Po vojni je
živel v Škofji Loki, kjer je bil
soustavovitelj TVD Partizan.

Najbolj znan pa je dekan
Teološke fakultete v Ljublja-
ni dr. Stanko Gerjolj (1955),
ki je doktoriral iz teologije,
pedagogike in psihologije.
Je duhovnik in član reda la-
zaristov. V Slovenijo je prin-
sel t. i. geštalt pedagogiko, ki
človeka obravnava kot celoto.

(Konec)

HUMOR, HOROSKOP

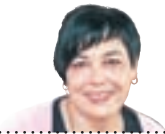
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Med domačimi boste naredili načrt, kam vse boste odšli, ko bo konec vseh omejitev. V dneh, ko bo več temnih oblakov, vam bo to čudovita motivacija za naprej. Ne glede na vse se ne boste prepustili slabi volji, kar je prav.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Rešuje vas pričakovanje veselega dogodka, ki bo veliko stvari postavil na glavo. Seveda v pozitivnem smislu. Veseolja, ki prihaja, bo več kot dovolj in pred vami so res samo lepi dogodki. Denar bo pošel, a zato pač je.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Novice prejšnjega tedna so vas potrle in poslovne ambicije so za trenutek obstale. Morate se zavedati, da je vsaka slaba stvar za nekaj dobra. In tudi tokrat bo tako. Nasprotna stran bo zaradi tega spoznala, koliko ste res vredni.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Kljub razmeram, v katerih smo se znašli vsi, bodo vaše delo in projekti potekali normalno. Vsi bodo imeli veliko preveč časa, vi pa boste hiteli z enega konca na drugega. Brez premora. Spoznanje, da brez vas ne morejo, vam bo dobro delo.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Nikakor ne smete dovoliti, da ljudje z negativnimi informacijami vplivajo na vas, saj razmere vsake oči vidijo drugače. Kar je za nekoga črno, je lahko za vas belo. In dokler se sami ne prepričate, se ne smete odločati. Jutri je vedno nov dan.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Kadar hitimo in ne vemo, kaj vse bi še lahko naredili, hitro pride do kakšne nevrščnosti. Ampak to vse sodi zraven. Kdor nič ne dela, ne more narediti napak. Znali boste pogledati na situacijo s svetlejšje plati in na koncu bo vse v redu.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Ko boste že mislili, da vas nihče ne potrebuje, se bo sprožil cel plaz s strani ljudi, ki v resnici ne morejo brez vas. To naj bo potrditev vašega dela in sposobnosti, ki jih imate. Glede zdravja ne skrbite, vse bo dobro.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Kakorkoli se boste obrnili in iskali rešitve, boste imeli veliko preveč časa, česar pa niste navajeni. Ampak vse je enkrat prvič. Med svojimi bližnjimi boste ustvarili harmonijo, ki se nikoli ne bo končala. Ne pozabite na svoje aktivnosti.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Ne glede na splošne razmere se vam bo poslovno veliko dogajalo in ne smete pozabiti, katerim stvarjem dajete prednost. Torej iskrenosti in delavnosti. Finančno boste končno imeli možnost, da si opomorete, in tega boste veselili.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Ne čakajte več, da drugi poiščejo vas, ampak vi najdite njih. Ne samo vzeti, treba je tudi dati. Vedno je tako, če se vrta v pravo smer. Sledila bodo razna presenečenja in spoznanje, da nekemu več pomenite, vas bo končno le predramilo.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Naš pregovor, da je vsak svoje sreče kovač, zveni izrabljeno. Ampak je resničen in v teh dneh si boste vsekakor nakovali svojo srečo. Besede bodo pripeljale do dejstev in potem je do samega cilja le še malo. Pripravite se na spremembe.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Imeli boste kar nekaj dela in vsak dan morate biti pozorni, da česa ne pozabite, saj je vse pomembno. S finančnega vidika boste imeli občutek, da se nikamor ne premakne, kar pa ne bo res. Čez čas boste tudi sami to spredvideli.

TA JE DOBRA

Nekaj povsem drugega

Hvaležni direktor avtomobilske firme bi rad ministru za gospodarstvo podaril avtomobil.
»Darila pa res ne bom sprejel. To je vendar podkupnina.«
»Brez zamere, ga vam pa prodamo za petdeset evrov.«
»No, to je pa čisto nekaj drugega. Bom kar dva kupil.«

Osemnajst plus štiri

Novopečeni bogataš je odprl firmo v Črni gori. Enemu svojih ljudi, zadolženemu za kadre, je naročil: »Jutri potrebujem 18 močnih črnogorskih fantov za delo.«
»Ni problema šef, jutri bodo tu.«
Naslednji dan pride kamion z 22 možmi. Šef reče: »Kaj je zdaj to? Rekel sem ti 18 Črnogorcev, ne pa 22.«
»Ampak šef, saj tukaj je 18 Črnogorcev, zraven pa še štirje Bosanci.«
»Kaj ti bodo pa štirje Bosanci?«
»Ja, da Črnogorce razložijo s tovornjaka.«

Napačna budilka

»Spet si pozen!« se dere šef na Jožeta, ki je zamudil na delo. »A nimaš budilke?«
»Seveda jo imam,« se izgovarja Jože. »Ampak zvoni samo takrat, ko jaz spim!«

Nogometna tekma

Zakaj se nogometna tekma med Kolumbijo in Jamajko ni nikoli končala?
Ker so Kolumbijci »posnifali« vse črte, Jamajčani pa pokadili vso travo.

LAŽJI SUDOKU

1				4	5		6
	3	6	8	2			
4	2	7					
		1		9	6	3	
9		4	5	7			8
	5	2	1		9		
					8	6	1
				3	5	7	9
6		4	7				2

Rešitev:

2	9	6	1	9	7	6	9
7	6	2	5	6	9	8	1
1	9	8	7	6	5	2	3
2	7	9	1	2	5	8	9
5	6	9	6	2	1	7	4
2	1	9	6	7	5	8	9
6	8	2	9	1	7	6	9
9	6	1	9	6	5	7	2
9	2	5	7	4	6	8	1

TEŽJI SUDOKU

9							1
			6	7			
5	7	1		4		2	3
4		7				5	9
			4	3			
6		2				3	7
1	8	9		3		7	5
			9	4			
2							3

Rešitev:

2	9	6	1	9	7	6	9
7	6	2	5	6	9	8	1
1	9	8	7	6	5	2	3
2	7	9	1	2	5	8	9
5	6	9	6	2	1	7	4
2	1	9	6	7	5	8	9
6	8	2	9	1	7	6	9
9	6	1	9	6	5	7	2
9	2	5	7	4	6	8	1

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

ČRNI PETEK KLETI BRDA

Popusti tudi do **-55%**

27.11.2020

Vabljeni v prodajna mesta **Kleti Brda** v Ljubljani, Celju, Kranju, Novi Gorici in na Dobrovem. Odprto od ponedeljka do sobote, na **Črni petek, 27. 11.**, pa bomo odprti dlje, od 8 do 19. ure.

www.klet-brda.si/spletna-trgovina

Oljčno Olje 0, 0,75 l

-40%

Akcija Črni petek velja od 27. 11. do 27. 11. 2020 v naših prodajnih mestih Kleti Brda v Sloveniji. Popusti se med seboj ne seštevajo. Akcija velja do razprodaje zalog. Klet brda, z.o.o. Dobrovo, Zadruga cesta 9, 5212 Dobrovo

"MINISTER ZA ZDRAVJE OPOZARJA: PREKOMERNO PITJE ALKOHOLA SKODUJE ZDRAVJU!"

SESTAVIL: F. KALAN	NEKO, KOS POHISTVA Z NAGNJEHO PLOSKVLJO ZA PISANJE	NAPITEK IZ SOKA POMARANČ	IGRALEC BIZOVICAR	ZNAMKA RAČUNALNIKOV	NASELJE PRI KOPRU	NOBELU	PEVKA DEZMAN	LASJE (MANJŠ.)	SODOBNIK KELTOV	AMERIŠKI PEVEC IN IGRALEC (FRANK)	IZADORA	BIVŠI SL. TELOVADEC (MIRO)	IZDELOVALCI GODAL IZ CREMONE
V TUNDRI ŽIVEČA LISICA													
NERAZUM-LJIVOST					4								
DREVESNI PLOD						OTOK PRI SARDINJI							
VETRNI JOPIČ						AZJSKI SADEŽ						ALBERTO TOMBA	
LEON ŽLEBNIK			VROČA VLAŽNA SPARINA	VOZNIK F-1 LAUDA FEVDALNO DELO								VELIKA OST, KONICA	
ZANKA, PAST													
MALIK													
SADNI ŠKODLJIVEC													
GORENJSKI GLAS	POSLOVNI IZDATEK	AKONTACIJA DOLGOČEN NAČIN DELA											
OBOROŽENO VARNOSTVO													
OBLIKA IMENA TEJA		8											
RAJKO HRVAT			MODEL VOZILA HYUNDAI	SKUPEK MALIGNIH CELIC									
AMERIŠKI PLES													
SRNJAK Z ROGOVOMA BREZ ODRASTKOV													
SLOV. IGRALEC (PRIMOZ)													
FRANCOSKI ODRSKI PLES													
GORENJSKI GLAS	POLOVICA TRETJINE	STROK. ZA TOREVTIKO GRŠKI MATEMATIK											
OČARLJIVOST													
EPOHA													
SAŠO HRIBAR													
KOMIK ARTAČ													
POSNEMOVALEC													
KOVICA, SPOJKA													
LUKA V JEMNU													
AMAZONAS ASINARA MENORA ORAVA SARKOM	KLES-TILNIK (NAREČNO)	SOPROGA GORBAČOV KMEČKI UPORNIK											
VODJA UPORA RIMSKIH SUŽNJEV													
RUTA, RUTICA													
PETRA NAREKS													
DEL MOLEKULE													
ŽENSKA, KI ČAKA	1												
UREJEVALEC IZLOŽB													

1. nagrada: dvojček Quercus Rebula in Quercus Merlot

2. nagrada: dvojček Krasno Rebula in Krasno Merlot

3. nagrada: dvojček Bageri Rebula in Bageri Merlot

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do ponedeljka, 30. novembra 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4
5	6	7	8	9

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

Naše potnike obveščamo, da bomo izvajanje dejavnosti nadaljevali, ko se sprostijo ukrepi. Ostanite zdravi!

www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PIREDITVE

Predstavitve zbornika Zgodba o KLG

Kranj – Layerjeva hiša obvešča, da bo na spletu v petek, 27. novembra, ob 21. uri predstavitve zbornika z naslovom Zgodba o KLG, ki je novoizdano delo pod okriljem Layerjeve založbe.

OBVESTILA

Pisarna društva zaprta

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča, da je pisarna Društva upokojencev Kranj zaprta do 10. decembra 2020.

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

RAZSTAVE

Razstave Gornjesavskega muzeja Jesenice na spletu

Jesenice – Gornjesavski muzej Jesenice vabi, da jih obiščete digitalno na spletni strani muzeja www.gmj.si, kjer si lahko ogledate razstave: Gornjesavska dolina med letoma 1918 in 1920, Iz depojev Gornjesavskega muzeja Jesenice, 3. del, in Skupina GHB na Stari Savi.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **JASLICE Z VSEGA SVETA V SLIKI IN BESEDI**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 30. oktobra 2020, so: **Matjaž Jamnik** iz Žirovnice, ki prejme 1. nagrado – darilno kartico želja v vrednosti 15 EUR, **Silvo Sajovic** iz Podnarta in **Zlato Držanič** iz Kranja, ki prejmeta 2. in 3. nagrado – knjigo.

Nagrajenci križanke Gorenjskega glasa z geslom **SKUPAJ NAM BO USPELO**, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 3. novembra 2020, so: **Andreja Uršič** iz Gorenje vasi, ki prejme 1. nagrado – darilno kartico želja v vrednosti 15 EUR, **Martin Strupi** iz Kranja in **Helena Bonča** iz Šenčurja, ki prejmeta 2. in 3. nagrado – knjigo.

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 27. oktobra 2020 v Gorenjskem glasu, je bilo podjetje **AVTOHIŠA VRTAČ**, d.o.o., iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW GOLF – **Anže Bestijanič**, Medvode, 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS – **Marija Zevnik**, Mavčiče, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **Janez Karun**, Cerklje.

Nagrajencem čestitamo!

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

ODDAM

V okolici Kranja oddam garsonjero, tel.: 031/330-425 20002629

FESST, d.o.o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

HIŠE

KUPIM

HIŠO ali parcelo v okolici Kranja do Nakla, parcela do 700 m², tel.: 040/475-287 20002643

POSESTI

IŠČEM

3-ČLANSKA družina išče parcelo ali stanovanje v Trziču, za odkup ali najem, tel.: 070/719-008 20002644

domplan

S pomočjo družbe Domplan si zagotovite zanesljive in varne storitve posredovanja pri prometu z nepremičninami.

Obiščite nas na naši spletni strani: www.domplan.si

Domplan, d.d., PE Nepremičnine, Blavelskeva cesta 14, 4000 Kranj T: 04/20 68 773, M: 030 641 621, F: 04/20 68 701 E: domplan@domplan.si, I: www.domplan.si

LOKA NEPREMIČNINE d.o.o., Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00 e-mail: info@loka-nepremicnine.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

VW Polo 1.2, letnik 2003, 3 vrata, prevoženo 112.000 km, dobro ohranjen, tel.: 031/325-644 20002662

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Druhovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-504 20002500

TEHNIKA

PRODAM

TELEVIZIJO Evelux v okvari, tel.: 031/553-357 20002630

STROJI IN ORODJA

PRODAM

POSIPALEC ceste Ipoka, vlečni, odpiranje na zrak, tel.: 051/205-800 20002634

30 let

tvoji najljubši HITI

RADIO KRANJ
97.3
radio-kranj.si

f Instagram

Naročna RABO KRANJ d.o.o., Bertrajeva 6, 41000 Kranj

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta in strica

STANISLAVA KRISTANA
iz Javornika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja in tople besede tolažbe. Hvala tudi lovcem in LD Jošt. Hvala g. župniku Bojanu Likarju za opravljen pogrebni obred, pevcem, trobentaču in pogrebni službi Navček. Še enkrat hvala vsem.

Vsi njegovi

OSMRTNICA

Sporočamo žalostno vest, da je v 92. letu umrla mama, babica in prababica

MARTINA GERBEC

Pogreb drage pokojnice bo v družinskem krogu v nedeljo, 22. novembra 2020, ob 15. uri na pokopališču Bled.

Žalujoči vsi njeni

OSMRTNICA

V 89. letu nas je zapustil naš dragi

JANEZ GORJANC
iz Britofa pri Kranju

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, 21. novembra 2020, ob 16. uri v družinskem krogu na pokopališču v Predosljah. Žara pokojnika bo na dan pogreba od 14. ure dalje pred poslovilno vežico na tamkajšnjem pokopališču.

Žalujoči vsi njegovi
Britof, 16. novembra 2020

V SPOMIN

*Ugasnila je luč življenja,
se prižgala luč spomina,
ko ostaja v srcu tiha,
skrita bolečina.
(Mila Kačič)*

Mineva leto dni, odkar se je prežgodaj zaključila življenjska pot dragega

STANETA BOHINCA

p. d. Janševega Staneta iz Verja

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in ga ohranjate v lepem spominu.

Žena Francka

*»Jaz pa vem,
da moj Odrešenik živi,
in poslednji dan
bom vstal iz zemlje;
v svojem telesu
bom videl Boga,
svojega Odrešenika.«*

ZAHVALA

Kakor je tiho živela, tako se je tiho in mirno tudi poslovila. Na praznik Vseh svetih je v 90. letu življenja k svojemu Stvarniku odšla naša mama

MARIJA ŽAGAR
roj. Jagodic

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v času njenega odhajanja stali ob strani in se je spominjate v molitvi.

Vsi njeni
Cerklje, Komenda, Tržič, 1. novembra 2020

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo večno ostal.*

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustil dragi mož, brat, stric

STANE PERČ

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, ki ste darovali sveče, cvetje in nam izrekli sožalje. Hvala zdravniku dr. Kristancu iz ZD Kranj, dr. Lopuhovi s paliativne oskrbe na Jesenicah, pevcem Kranjskega kvinteta, g. župniku Mihi Lavrincu, Društvu upokojencev Naklo, PGD Podbrezje in pogrebni službi Navček. Posebno zahvalo smo dolžni medicinski sestri Manji za pomoč in oskrbo na domu v času njegove bolezn. Vsem in vsakemu posebej iskreno hvala.

Žalujoči vsi njegovi
Podbrezje, november 2020

OSMRTNICA

V žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je v 79. letu starosti poslovil

MARJAN ARZENŠEK
(16. 11. 1941–15. 11. 2020) z Milj

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 20. novembra 2020, ob 13. uri na pokopališču v Šenčurju, v ožjem družinskem krogu. Žara pokojnika bo na dan pogreba od 11. ure dalje pred poslovilno vežico na tamkajšnjem pokopališču.

Žalujoči: žena Jožica, sinova Branko in Primož z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta in dedija

IVANA VRTAČIČA

iz Spodnjih Dupelj

se zahvaljujemo vsem, ki ste se prišli posloviti od njega na dan pogreba. Hvala za vsa izrečena sožalja, tudi tista po pošti, hvala za darovane sveče in cvetje, sosedom in prijateljem za finančno pomoč. Zahvala tudi KTD Pod Krivo jelko, Društvu upokojencev Naklo in Združenju borcev za vrednote NOB.

Ohranimo ga v lepem spominu.

Vsi njegovi

*Ni te več na vrtu ne v hiši,
nič več glas se tvoj ne sliši,
če lučko na grobu
upihnil bo vihar,
v naših srcih
je ne bo nikdar.*

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustila naša draga

MIRA ŠTULAR
roj. Mrak, iz Zg. Bitenj

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in sodelavcem za izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in sv. maše. Hvala pogrebni službi Komunale Kranj in g. župniku Bojanu Likarju za lepo opravljen pogrebni obred in besede ob slovesu.

Žalujoči vsi njeni

ZAHVALA

V 80. letu nas je zapustila draga mama, žena, tašča, teta, sestra in sestrična

KATARINA KEPIC

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem iz Fraporta Slovenija ter sodelavcem iz Tiskanih vezij Luznar za izrečena sožalja, podarjene sveče in cvetje ter prispevke za cerkev sv. Lovrenca. Najlepša hvala tudi oddelku za paliativno oskrbo Bolnišnice Jesenice, dr. Lopuhovi in njeni ekipi ter patronažni sestri Barbari. Iskrena hvala tudi župniku Pavlu Okolišu za lep obred, pevcu in pogrebni službi Navček. Hvala tudi vsem, ki ste jo pospremili na poslednji poti.

Žalujoči vsi njeni
Bašelj, Sp. Bela

Loginova trdno na vrhu

Zakonca Login sta po vrednosti premoženja še vedno krepko pred svojimi najbližjimi zasledovalci na lestvici stotih najbogatejših Slovencev. V prvi deseterici tudi Damian Merlak.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski zakonski par Iza Sia in Samo Login že sedmo leto zapored zaseda vrh lestvice stotih najbogatejših Slovencev, ki jo je danes v posebni izdaji znova objavila revija Manager. Skupno premoženje glavnih ustanoviteljev podjetja z razvedrilnimi mobilnimi aplikacijami Outfit7, ki so ga januarja 2017 za milijardo dolarjev prodali kitajskemu holdingu United Luck Group, ocenjujejo na 689 milijonov evrov.

Loginovima na lestvici sledi Sandi Češko (Studio Moderna) s partnerko Livijo Dolanc, ki sta »vredna« 345 milijonov evrov. Sledijo Marko Pistotnik po zaslugi kupnine za njegov delež v Outfitu7 (210 milijonov evrov), družina Lah (Aluber, Ampelus) s 164 milijoni evrov in

Damian Merlak, lani osmi najbogatejši Slovenec, se je na letošnji lestvici povzpел na peto mesto. / Foto: Gorazd Kavčič

na petem mestu Kranjčan Damian Merlak. Vrednost premoženja soustanovitelja (skupaj z Nejcem Kodričem) že prodane kriptomenjalnice Bitstamp, ki zadnje

čase vlaga predvsem v bohinski turizem, je ocenjena na 148 milijonov evrov. Prvo deseterico zaključujejo Igor Akrapovič (139), Tatjana in Albin Doberšek (123), Franc

Frelih (123), družina Šešok (120) in Tone Strnad (118).

Na lestvici je šest novincev, med njimi tudi košarkar Goran Dragič (51,4) in hokejist Anže Kopitar (31,5), že prihodnje leto pa naj bi se jima po napovedih Managerjevih analitikov pridružil tudi košarkar Luka Dončić. Letos se mu s 16,5 milijona evrov vrednim premoženjem še ni uspelo uvrstiti med prvih sto, ga pa že najdemo na posebni lestvici najpremožnejših mladih milijonarjev.

Vrednost premoženja najbogatejše stoterice, gre predvsem za deleže podjetij in prejete kupnine, je sicer letos ocenjena na 5,8 milijarde evrov, kar je za 147 milijonov več kot lani.

V torek bomo objavili še seznam gorenjskih bogatašev, ki so se letos uvrstili na Managerjevo lestvico najbogatejših sto.

Včeraj je bil svetovni dan stranišč

Po podatkih iz leta 2018 na Gorenjskem še približno dva tisoč štiristo stanovalcev živi v stanovanjih brez notranjega stranišča.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Generalna skupščina Združenih narodov je pred sedmimi leti razglasila 19. november za svetovni dan stranišč, s čimer je želela predvsem poudariti prizadevanja za izboljšanje higienskih razmer po svetu. Ta dan vsako leto obeležijo tudi v Sloveniji.

Društvo za kronično vnetno črevesno bolezen bo danes popoldne na sklepni prireditvi, ki bo potekala po spletu, razglasilo rezultate akcije ocenjevanja urejenosti javnih stranišč v mestnih občinah in preostalih občinah ter na bencinskih servisih ob avtocestah. Čeprav so bili v društvu marca ob razglasitvi epi-

brisač namesto električnih sušilcev.

Državni statistični urad je ob svetovnem dnevu stranišč zbral nekaj zanimivih podatkov o straniščih. Medtem ko skoraj polovica človeštva nima ustreznih toaletnih prostorov, so v Sloveniji razmere čedalje boljše. Pred približno štirimi desetletji je le 74 odstotkov prebivalcev v Sloveniji imelo stranišče v stanovanju, predlani pa že kar 98 odstotkov. Ob registrskem popisu prebivalstva in stanovanj v letu 2018 je bilo v Sloveniji 19.700 naseljenih stanovanj brez notranjega stranišča, v teh stanovanjih pa je skupno prebivalo 49.300 prebivalcev. Delež stanovalcev, ki živi-

Urejene sanitarije pomembno prispevajo k zmanjšanju pojavnosti številnih kužnih bolezni. Slika je simbolična.

demije zaskrbljeni, ali bodo sploh lahko izvedli ocenjevanje, pa so akcijo brez problemov izvedli v poletnih mesecih. Pri ocenjevanju so zaradi koronarazmer upoštevali usmeritve nacionalnega inštituta za javno zdravje, pri tem pa so dali poudarek možnosti uporabe razkužila ter uporabe papirnatih

stanovanjih brez notranjega stranišča, je bil največji, petodstotni, v prekmurski statistični regiji, najnižji pa v gorenjski statistični regiji, le enoodstotni, kar pomeni približno 2400 prebivalcev.

Urejene sanitarije pomembno prispevajo k zmanjšanju pojavnosti številnih kužnih bolezni.

V okolici Jošta opazili medveda

Nanj naj bi naletel pohodnik. Lovci medveda niso opazili; na širšem območju Jošta se sicer pojavi zelo redko in to le za kratek čas – dan ali dva.

ANA ŠUBIC

Kranj – Po Facebooku je te dni zaokrožila informacija pohodnika, da so v okolici Jošta opazili medveda. Kot navaja avtor objave, se je vse do tistega dne šalil glede možnosti, da bi naleteli nanj, nakar jih je preseletil na relaciji Bitje–Planica–Jošt. »Danes na pohodu, medved, mrcina, 30 metrov od nas. Ko smo se umikali, smo našli še njegovo 'spalnico',« je zapisal ob fotografiji domnevnega brloga.

Kot je pojasnil Miran Hafner s kranjske enote Zavoda

za gozdove Slovenije in tudi gospodar Lovske družine Jošt – Kranj, so za medveda, ki naj bi ga opazili v okolici Jošta, tudi oni izvedeli iz objave na Facebooku in telefonskih klicev. »Nobene informacije nimam, da bi kdo od naših lovcev opazil medveda ali ga sledil,« je dejal Hafner, ki pa ne izključuje možnosti, da bi se medved zatekel na to območje. »Občasno se pojavi na širšem območju Jošta, ampak zelo redko – morda enkrat ali dvakrat letno ali pa celo enkrat na dve leti. In tudi če se pojavi, je to le za kratek

čas, dan ali dva, potem pa se vrne nazaj na Jelovico ali pa gre proti Škofjeloškemu hribovju,« je razložil.

Medved se pred ljudmi običajno umakne

Te dni obiskovalcev v gozdovih ne manjka. Kaj torej storiti, če bi kljub vsemu naleteli na medveda? »Predvsem brez panike. Ohraniti je treba mirnost ter ne vpiti, bežati ali mahati z rokami,« je odvrnil Hafner. Če nas je medved že opazil, se skušamo počasi zadenjsko umakniti stran. V primeru, da nas

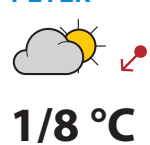
še ni opazil, pa mu z različnimi glasovi (npr. zakašljamo, spregovorimo, pobrskamo po listju ...) damo vedeti, da smo tam, in se bo umaknil, je svetoval sogovornik. »Nekoliko večja verjetnost, da bomo srečali medveda, je, če na primer hodimo sami in potihoma po brezpotjih v deževnem vremenu ali v mraku. Če pa po gozdu hodimo normalno glasno, nas medved praviloma zazna in se umakne, še preden ga bomo opazili,« je povedal Hafner, ki obiskovalcem gozdov svetuje tudi, naj imajo pse na povodcih.

vremenska napoved

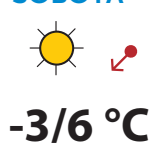
Danes zjutraj in dopoldne bo pretežno oblačno, možne bodo manjše padavine. Meja sneženja se bo spustila do okoli 800 metrov nad morjem, vendar bo padavin malo. Popoldne se bo od severozahoda razjasnilo. Pihal bo severovzhodnik. Jutri in v nedeljo bo precej jasno, veter bo oslabil.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

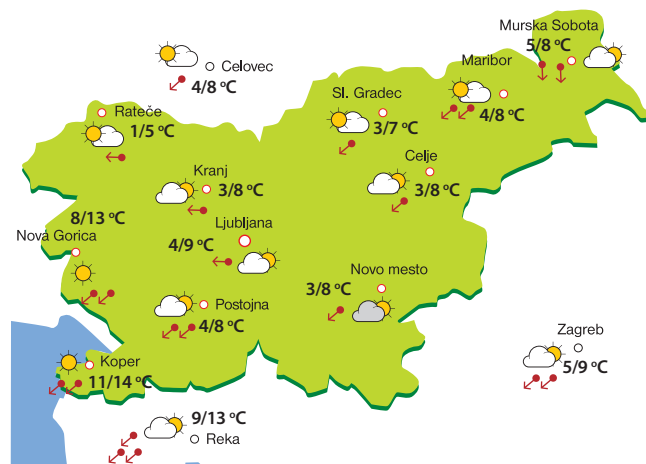
PETEK

SOBOTA

NEDELJA

Zaradi gradnje bo cesta zaprta

Mavčiče – V okviru obnove ceste Breg–Mavčiče na odseku od gasilskega doma v Mavčičah do objekta Praše 4 širijo 570 metrov dolgo cestišče z enostranskim pločnikom in dvostransko kolesarsko stezo. Izvajalec je Gorenjska gradbena družba. Projekt, ki je vreden skoraj šeststo tisoč evrov, se uspešno končuje. Popolna zapora ceste se izvaja v ugodnih razmerah za vse vključene v gradbena dela, saj je javni potniški promet trenutno ustavljen, šole in vrtci so zaprti, prehajanje med občinami je prepovedano, vreme za gradbena dela pa je idealno. Tako je včeraj začela veljati popolna zapora na odseku od gasilskega doma v Mavčičah do objekta Praše 4, trajala pa bo še do ponedeljka, 30. novembra, do 16. ure. Izvajalec bo prebivalce sproti obveščal o možnih dostopih do objektov ob zaprtjem delu ceste.